

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU **NACIONALNIH ISPITA** U OSMOME RAZREDU U ŠKOLSKOJ GODINI 2023./2024.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU **NACIONALNIH ISPITA**
U OSMOME RAZREDU U ŠKOLSKOJ GODINI 2023./2024.

Nakladnik:

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Za nakladnika:

Vinko Filipović, prof.
ravnatelj Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU
NACIONALNIH ISPITA U OSMOME RAZREDU
U ŠKOLSKOJ GODINI 2023./2024.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Vodič kroz sadržaj i strukturu
nacionalnih ispita u osmome razredu
u školskoj godini 2023./2024.

Zagreb, rujan 2023.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	11
1. HRVATSKI JEZIK	13
1.1. CILJ ISPITIVANJA	13
1.2. SADRŽAJ ISPITA	13
1.3. STRUKTURA ISPITA	17
1.4. PRIMJERI ZADATAKA	18
2. TALIJANSKI JEZIK / LINGUA ITALIANA (LINGUA MATERNA)	26
2.1. CILJ ISPITIVANJA	26
2.1. OBIETTIVO DELL'ESAME	32
2.2. SADRŽAJ ISPITA	26
2.2. CONTENUTO DELL'ESAME	32
2.3. STRUKTURA ISPITA	29
2.3. STRUTTURA DELL'ESAME	36
2.4. PRIMJERI ZADATAKA	30
2.4. ESEMPI DI ESERCIZI	37
3. SRPSKI JEZIK / СРПСКИ ЈЕЗИК	39
3.1. CILJ ISPITIVANJA	39
3.1. ЦИЉ ИСПИТИВАЊА	48
3.2. SADRŽAJ ISPITA	39
3.2. САДРЖАЈ ИСПИТА	48
3.3. STRUKTURA ISPITA	44
3.3. СТРУКТУРА ИСПИТА	53
3.4. PRIMJERI ZADATAKA	45
3.4. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА	54
4. MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST / MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	57
4.1. CILJ ISPITIVANJA	57
4.1. A FELMÉRÉS CÉLJA	69
4.2. SADRŽAJ ISPITA	57
4.2. A VIZSGA TARTALMA	69
4.3. STRUKTURA ISPITIVANJA	63
4.3. A FELMÉRÉS FELÉPÍTÉSE	75
4.4. PRIMJERI ZADATAKA	64
4.4. MINTAFELADATOK	76

5. ČEŠKI JEZIK / ČESKÝ JAZYK	81
5.1. CILJ ISPITIVANJA	81
5.1. CÍL ZKOUŠKY	89
5.2. SADRŽAJ ISPITA	81
5.2. OBSAH ZKOUŠKY	89
5.3. STRUKTURA ISPITA	86
5.3. STRUKTURA ZKOUŠKY	94
5.4. PRIMJERI ZADATAKA	87
5.4. PŘÍKLADY ÚKOLŮ	95
6. ENGLISKI JEZIK	97
6.1. CILJ ISPITIVANJA	97
6.2. SADRŽAJ ISPITA	97
6.3. STRUKTURA ISPITA	100
6.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA	101
6.5. PRIMJERI ZADATAKA	103
7. NJEMAČKI JEZIK	110
7.1. CILJ ISPITIVANJA	110
7.2. SADRŽAJ ISPITA	110
7.3. STRUKTURA ISPITA	114
7.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA	115
7.5. PRIMJERI ZADATAKA	117
8. FRANCUSKI JEZIK	125
8.1. CILJ ISPITIVANJA	125
8.2. SADRŽAJ ISPITA	125
8.3. STRUKTURA ISPITA	128
8.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA	129
8.5. PRIMJERI ZADATAKA	133
9. MATEMATIKA	138
9.1. CILJ ISPITIVANJA	138
9.2. SADRŽAJ ISPITA	138
9.3. STRUKTURA ISPITA	141
9.4. PRIMJERI ZADATAKA	142

10. BIOLOGIJA	146
10.1. CILJ ISPITIVANJA	146
10.2. SADRŽAJ ISPITA	146
10.3. STRUKTURA ISPITA	150
10.4. PRIMJERI ZADATAKA	151
11. KEMIJA	156
11.1. CILJ ISPITIVANJA	156
11.2. SADRŽAJ ISPITA	156
11.3. STRUKTURA ISPITA	160
11.4. PRIMJERI ZADATAKA	161
12. FIZIKA	165
12.1. CILJ ISPITIVANJA	165
12.2. SADRŽAJ ISPITA	165
12.3. STRUKTURA ISPITA	169
12.4. PRIMJERI ZADATAKA	170
13. POVIJEST	175
13.1. CILJ ISPITIVANJA	175
13.2. SADRŽAJ ISPITA	175
13.3. STRUKTURA ISPITA	184
13.4. PRIMJERI ZADATAKA	185
14. GEOGRAFIJA	190
14.1. CILJ ISPITIVANJA	190
14.2. SADRŽAJ ISPITA	190
14.3. STRUKTURA ISPITA	203
14.4. PRIMJERI ZADATAKA	204

PREDGOVOR

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Centar) provest će nacionalne ispite za učenike osmoga razreda u svim osnovnim školama Republike Hrvatske i u školskoj godini 2023./2024. Učenici će pisati nacionalne ispite iz Hrvatskoga jezika, Matematike, prvoga stranog jezika, Biologije, Fizike, Geografije, Kemije i Povijesti. Učenici koji se školuju na jeziku i pismu nacionalne manjine pisat će ispite i iz Talijanskoga jezika, Mađarskoga jezika i književnosti, Srpskoga jezika i Češkoga jezika.

Sa zadovoljstvom ističem da je prva provedba nacionalnih ispita u prošloj školskoj godini prošla uspješno. Zahvaljujem svima koji su u tome sudjelovali, prvenstveno ravnateljima, školskim koordinatorima, učiteljima i svim drugim odgojno-obrazovnim radnicima. Očekujem da ćemo ove godine u tom pogledu biti još bolji u provedbi ovoga vrlo zahtjevnoga zadatka.

Cilj je nacionalnih ispita, koji se provode u gotovo svim zemljama Europske unije i našem okruženju, utvrditi temeljna znanja i kompetencije učenika na kraju osnovnoškolskoga obrazovanja. Svi će učenici osmoga razreda pisati standardizirane ispite pod istim uvjetima kako bi se što realnije utvrdila njihova postignuća. Rezultati nacionalnih ispita bit će vrijedna povratna informacija učenicima, njihovim roditeljima, učiteljima, ravnateljima škola, ali i Ministarstvu znanosti i obrazovanja te svim drugim nacionalnim obrazovnim institucijama.

Ispiti su usklađeni s kurikulumima pojedinih nastavnih predmeta za osnovne škole.

Centar je u svrhu što boljega informiranja učenika, roditelja, škola i javnosti pripremio *Vodič kroz sadržaje i strukturu nacionalnih ispita u osmome razredu u školskoj godini 2023./2024.* (u daljnjemu tekstu: *Vodič*) za navedene predmete.

Svaki nastavni predmet prikazan je kroz sljedeća potpoglavlja: *Cilj ispitivanja, Sadržaj ispita, Struktura ispita* i *Primjeri zadataka*. U potpoglavlju *Sadržaj ispita* za svako su područje ispitivanja navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen na konkretne opise onoga što učenik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh u ispitima. *Struktura ispita* donosi informacije o broju i vrstama zadataka te trajanju pojedinih ispita. Za strane jezike (Engleski jezik, Njemački jezik i Francuski jezik) dodan je opis jezičnih sadržaja kroz popis tematskih područja i gramatičkih struktura. Na kraju prikaza svakoga nastavnog predmeta navedeno je po nekoliko primjera zadataka prema vrstama zadataka koji će biti primijenjeni u ispitima.

Svim učenicima želim da postignu zadovoljavajući rezultat koji će realno prikazati njihova postignuća koja proizlaze iz redovite, dodatne i dopunske nastave. Nacionalnim ispitima želimo utvrditi trajno stečena znanja za što nisu potrebne posebne dodatne pripreme, a još manje instrukcije, ali zato očekujemo od svih učenika da maksimalno odgovorno i motivirano pristupe pisanju ispita.

Vinko Filipović, prof.

1. HRVATSKI JEZIK

1.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Hrvatskoga jezika ispituje se ovladanost jezičnom djelatnosti čitanja književnih i neknjiževnih tekstova, ovladanost jezičnom djelatnosti pisanja tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova te poznavanje hrvatskoga jezika kao sustava.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹ (NN, br. 10/19).

1.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Hrvatskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja, a jedno od ispitnih područja (područje čitanja) sadrži dva potpodručja:

1. *Čitanje*
 - a) *Čitanje književnoga teksta*
 - b) *Čitanje obavijesnoga teksta*
2. *Hrvatski jezik*
3. *Pisanje.*

Nacionalnim ispitom iz Hrvatskoga jezika za osmi razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz područja hrvatskoga jezika i komunikacije, područja književnosti i stvaralaštva te područja kulture i medija načelom vertikalno-spiralnoga slijeda s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od petoga do osmoga razreda osnovne škole. Ispitom su obuhvaćeni samo ishodi za koje su kurikulumom predviđene razine usvojenosti. Od tih se ishoda ispitom u školskoj godini 2023./2024. ispituje dio odgojno-obrazovnih ishoda iz svakoga od triju područja ispitivanja koja su u strukturu ispita prenesena tako da se slijede načela izrade ispita i organizacije ispitivanja.

U tablici 1. za svako područje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html

Tablica 1. Odgojno–obrazovni ishodi i nastavni sadržaji/sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja iz Hrvatskoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
ČITANJE		
Čitanje književnoga teksta	<p>OŠ HJ B.5.1 Učenik obrazlaže doživljaj književnoga teksta i objašnjava uočene ideje povezujući tekst sa svijetom oko sebe.</p> <p>OŠ HJ B.6.1. Učenik obrazlaže vlastite stavove u vezi s pročitanim tekstom.</p> <p>OŠ HJ B.7.1. Učenik vrednuje književni tekst tumačeći utjecaj književnoga teksta na oblikovanje stavova i vrijednosti.</p> <p>OŠ HJ B.5.2. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta.</p> <p>OŠ HJ B.6.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva i znanja o književnosti.</p> <p>OŠ HJ B.7.2. Učenik tumači književni tekst na temelju čitateljskoga iskustva i usporedbe s drugim tekstovima primjenjujući znanja o književnosti.</p>	<p>Vrste tekstova:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ lirska pjesma: domoljubna, pejzažna, ljubavna ◆ kratka priča ◆ novela ◆ crtica ◆ anegdota ◆ roman za djecu i mlade ◆ pustolovni roman ◆ kriminalistički roman ◆ romansirana biografija ◆ autobiografija ◆ komedija ◆ strip ◆ dramski tekst <p>Književnoteorijski pojmovi: ideja književnoga teksta, motiv, tema, likovi, mjesto i vrijeme radnje, pripovjedači u 1. i 3. licu, pjesnička slika, stih, strofa, asonanca, aliteracija, preneseno značenje, metafora, epitet, usporedba, hiperbola, retoričko pitanje, vrste rime, dramski sukob, dramska radnja</p>
Čitanje obavijesnoga teksta	<p>OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>OŠ HJ A.6.3. Učenik čita tekst, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta.</p> <p>OŠ HJ A.7.3. Učenik čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta.</p> <p>OŠ HJ. A.8.3. Učenik čita tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom.</p> <p>OŠ HJ C.5.1. Učenik razlikuje tiskane medijske tekstove i izdvaja tekstove/ sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti.</p>	<p>Vrste tekstova:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ vijest ◆ izvješće ◆ sažetak ◆ prikaz ◆ uputa ◆ objašnjenje ◆ komentar ◆ obrazac ◆ brožčani prikaz podataka ◆ slikovni prikaz podataka ◆ znanstveno–popularni članak ◆ tekstovi s mrežnih portala ◆ suvremeni tekstovi s kojima se učenik svakodnevno susreće

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
ČITANJE		
Čitanje obavijesnoga teksta	<p>OŠ HJ C.5.2. Učenik opisuje značenje popularno–kulturnih tekstova u kontekstu svakodnevnoga života.</p> <p>OŠ HJ C.6.2. Učenik objašnjava značenje popularno–kulturnih tekstova s obzirom na interese i prethodno iskustvo.</p> <p>OŠ HJ C.7.2. Učenik obrazlaže značenje popularno–kulturnih tekstova s obzirom na društveni i ekonomski kontekst.</p> <p>OŠ HJ C.8.2. Učenik prosuđuje popularno–kulturne tekstove s obzirom na književni kontekst i kontekst ostalih umjetnosti.</p>	
HRVATSKI JEZIK		
	<p>OŠ HJ A.5.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima na oglednim i čestim primjerima.</p> <p>OŠ HJ A.6.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje jezična znanja o promjenjivim vrstama riječi na oglednim i čestim primjerima</p> <p>OŠ HJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkom ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.</p> <p>OŠ HJ A.5.6. Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika u užem i širem okružju.</p> <p>OŠ.HJ A.6.6. Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika kroz hrvatsku povijest.</p>	<p>Jezikoslovni pojmovi: morfološke kategorije: rod, broj, padež, lice i vrijeme</p> <p>nepromjenjive vrste riječi: prilozi, prijedlozi, veznici, uskllici, čestice</p> <p>promjenjive vrste riječi: glagoli, imenice, pridjevi, zamjenice, brojevi</p> <p>glagolske kategorije: vrijeme, način, vid, prijelaznost: povratni glagol</p> <p>glagolski oblici: infinitiv, prezent, perfekt, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur I., futur II.</p> <p>glagolski načini:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ imperativ, kondicional I., kondicional II. (na razini prepoznavanja) ◆ glagolska imenica ◆ glagolski pridjev radni ◆ glagolski pridjev trpni (na razini prepoznavanja)

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
HRVATSKI JEZIK		
	<p>OŠ HJ A.7.6. Učenik imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika kroz hrvatsku povijest.</p>	<p>glasovne promjene: palatalizacija, sibilizacija, nepostojani a, jotacija, smjenjivanje ije/je/i/e</p> <p>sintaktičko ustrojstvo rečenice: predikat, subjekt, objekt (glagoli po predmetu radnje), priložne oznake: mjesto, vrijeme, način, uzrok; atribut, apozicija</p> <p>povijest jezika, standardni jezik, govori i narječja: hrvatski jezik: standardni jezik, narječja, govori</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ trojezičnost i tropismenost ◆ hrvatski srednjovjekovni jezični spomenici prvotisak. ◆ prvi hrvatski rječnik, prva hrvatska gramatika
PISANJE		
	<p>OŠ HJ A.5.4. Učenik piše tekstove trodjelne strukture u skladu s temom.</p> <p>OŠ HJ A.6.4. Učenik piše pripovjedne i opisne tekstove prema planu pisanja.</p> <p>OŠ HJ A.7.4. Učenik piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu.</p> <p>OŠ HJ A.5.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima na oglednim i čestim primjerima.</p> <p>OŠ HJ A.6.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje jezična znanja o promjenjivim vrstama riječi na oglednim i čestim primjerima.</p> <p>OŠ HJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkom ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.</p>	<p>Vrste tekstova:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ vijest ◆ komentar ◆ izvješće ◆ pismo ◆ obavijest ◆ biografija ◆ autobiografija <p>Pravopisni sadržaji*</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ veliko početno slovo u imenima ◆ zarez ◆ kratice i pokrate ◆ pravopisni znakovi u rečenici ◆ upravni i neupravni govor <p>*Navedeni se nastavni sadržaji mogu ispitati i u području hrvatskoga jezika.</p>

1.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina: *Čitanje i hrvatski jezik* te *Pisanje*. Područje *Čitanje i hrvatski jezik* u prvoj ispitnoj cjelini sadrži ukupno 23 zadatka (13 zadataka u potpodručju *Čitanja književnoga teksta* i 10 zadataka u potpodručju *Čitanja obavijesnoga teksta*). Svaki zadatak u ovoj cjelini nosi jedan bod. Područje *Pisanje* u drugoj ispitnoj cjelini čini jedan zadatak pisanja koji nosi 24 boda. Ispit sadrži ukupno 47 zadataka i donosi ukupno 70 bodova.

U tablici 2. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 2. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

CJELINA ISPITIVANJA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje	Čitanje književnoga teksta	13	13
		Čitanje obavijesnoga teksta	10	10
	Hrvatski jezik		23	23
2.	Pisanje		1	24
UKUPNO			47	70

Nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika traje **180 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje po **90 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je pauza u trajanju od **30 minuta**.

1.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno pročitaj pjesmu.

U šumi, s leptirom

U šumi, na čistini,
Mirno sjedim, u suncu,
I kroz granje gledam
Nebo, blijedoplavo.

Ne pomiču se sjene.
U daljini lavež psa.
A žuti žuti leptir
Najprije me oblijeće

Pa se zatim spusti
Na golo moje koljeno
I miruje, sa mnom,

Beskrajno dugo:
Možda mu se čini
Da sam ja Zemlja.
Dragutin Tadijanović

Što je tema pjesme?

- A. sunčan dan
- B. igra na livadi
- C. šetnja šumom
- D. susret s leptirom

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Čitanje književnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ HJ B.5.2. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta.

OŠ HJ B.6.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva i znanja o književnosti.

OŠ HJ B.7.2. Učenik tumači književni tekst na temelju čitateljskoga iskustva i usporedbe s drugim tekstovima primjenjujući znanja o književnosti.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Koja je od sljedećih rečenica gramatički točna?

- A. Otvorite vaše bilježnice.
- B. Uzmi tvoj kišobran.
- C. Pokažite mi svoje zadaće.
- D. Gledam u moju čitanku.

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Hrvatski jezik*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.6.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje jezična znanja o promjenjivim vrstama riječi na oglednim i čestim primjerima.

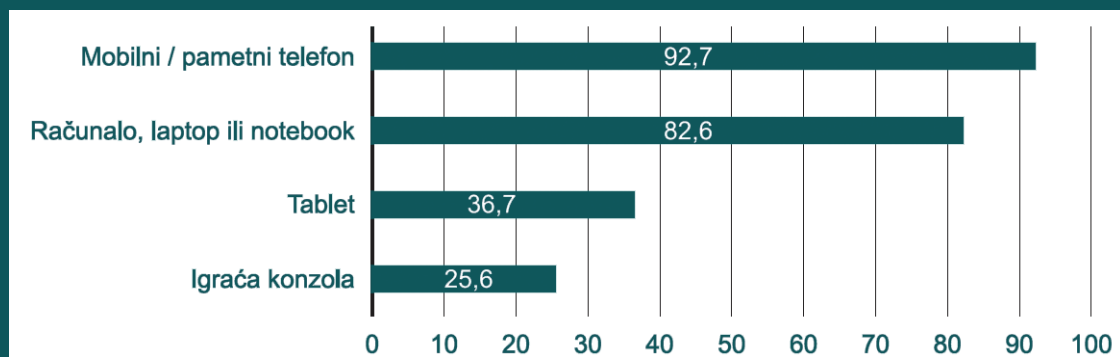
Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Internet u životima djece i roditelja

Povjerenje između roditelja i djeteta danas je osobito važno i zbog činjenice da je roditeljima sve teže nadzirati što njihova djeca rade na internetu. Naime, i ovo je istraživanje o internetu u životima djece i roditelja pokazalo da većina djece u dobi od 9 do 17 godina posjeduje mobitel / pametni telefon, odnosno računalo, laptop ili *notebook* uz pomoć kojega mogu pristupiti internetu samo za vlastitu upotrebu, dok djeca puno rjeđe pristupaju internetu preko tableta i igračih konzola (grafikon 1.). Posjedovanje vlastitih uređaja, osobito pametnih telefona, otežava roditeljski nadzor nad aktivnostima djece na internetu i sadržajima kojima ona pristupaju. Pritom je istraživanje pokazalo da mobitel / pametni telefon posjeduje 82,4 % djece u dobi od 9 do 11, 95,5 % djece u dobi od 12 do 14 te 99,1 % djece u dobi od 15 do 17 godina. Nisu uočene statistički značajne razlike između djevojčica i dječaka.

Grafikon 1. Posjedovanje uređaja za pristupanje internetu (%)

Prilagođeno prema tekstu na www.medijskapismenost.hr

Što je potaknulo provedbu istraživanja *Internet u životima djece i roditelja*?

- A. Htjelo se pokazati da roditeljima otežava nadzor ako djeca posjeduju vlastiti uređaj.
- B. Htjelo se pokazati da korištenje tehnologije ugrožava povjerenje između roditelja i djece.
- C. Htjelo se pokazati da se dječaci i djevojčice na sličan način koriste internetom.
- D. Htjelo se pokazati da većina djece posjeduje vlastiti pametni uređaj.

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Čitanje obavijesnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.

OŠ HJ A.6.3. Učenik čita tekst, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

4. primjer

ZADATAK PISANJA ²

Napiši problemski **članak** prema zadanoj tvrdnji.

Nastava na daljinu može u cijelosti zamijeniti nastavu uživo.

Svoj problemski članak oblikuj kao tekst trodijelne strukture (s **uvodom, razradom i zaključkom**).

Pazi da tvoj problemski članak bude **pravopisno i gramatički točan**.

Problemski članak treba imati najmanje **250** riječi*.

Problemski članak bodovat će se s nula (0) bodova ako nema dovoljan broj riječi, ako je pisan velikim tiskanim slovima ili ako je nečitko napisan.

Smjernice za pisanje:

- U uvodnome dijelu iznesi problem.
- U središnjemu dijelu navedi i objasni argumente za navedenu tvrdnju i protiv nje.
- U završnome dijelu napiši zaključnu misao u kojoj ćeš iznijeti svoj stav o navedenoj tvrdnji.
- Trodijelna struktura problemskoga članka mora biti vidljiva u obliku i sadržaju.

*broj riječi ovisi o vrsti zadanoga teksta

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.8.4. Učenik piše raspravljačke tekstove u skladu s temom i prema planu.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

Ostvarenost teme

3 boda

U tekstu je problem uočen i jasno je obrazložen. Navedene su mnoge pojedinosti vezane za problem. Postavljeno je problemsko pitanje/tvrdnja. Izneseni su argumenti *za* i *protiv* (najmanje po tri). Svaki argument objašnjen je činjenicama i podacima. Iznesen je stav koji je povezan i obrazložen s jednim od navedenih argumenata i/ili mogućim rješenjem problema.

Mogući argumenti ZA:

- upotreba tehnologije / digitalnih alata / razvoj IKT vještina
- dostupnost sadržaja je stalna (24/7), različitost sadržaja (video, audio, tisak...)
- komunikacija 24/7

² Zadatak Pisanja preuzet je iz ispita koji je proveden u školskoj godini 2021./2022.

- povratna informacija je konstantna
- svi učenici (zdravi i bolesni, oni spriječeni zbog elementarnih nepogoda, pandemije, samoizolacije) imaju dostupne informacije/zadatke/materijale/sadržaje
- učenici ne gube vrijeme na put do škole
- učenici razvijaju odgovornost za planiranje rada, samostaliji su
- manje je ispitivanja, manje stresa za učenike
- više je problemskih i istraživačkih zadataka
- neki se učenici bolje snalaze, bolje komuniciraju (veća otvorenost)

Mogući argumenti PROTIV:

- upotreba tehnologije / digitalnih alata (previše boravka pred ekranom)
- dostupnost sadržaja je stalna (24/7), različitost sadržaja (video, audio, tisak...)
- komunikacija 24/7 (preopterećenje)
- nema povratne informacije
- nedovoljno jasno objašnjavanje / poučavanje
- razumijevanje sadržaja prepušteno je učenicima, učitelj nije uvijek dostupan u vrijeme obrade
- nekvalitetna internetska veza odnosno nepostojanje internetske veze
- različitost pristupa u poučavanju odnosno ponuđenim materijalima
- rjeđe druženje s prijateljima uživo
- izostanak tjelesne aktivnosti
- veća mogućnost varanja (lažni izostanci, prijave kvarova...) i prepisivanja
- nerealne ocjene (nakon varanja, prepisivanja, pomoći odraslih ukućana...)
- učenicima je teško preuzeti odgovornost za planiranje radnog dana
- učenici dobivaju mnogo više zadataka nego u nastavi uživo

2 boda

Problem je uočen, ali nije jasno obrazložen. **ILI** Izneseni su argumenti *za* i *protiv* (najmanje po dva) i obrazloženi su. **ILI** Argumenti su izneseni preopćenito odnosno bez jasnih pojedinosti/primjera. **ILI** Izneseni stav nije jasno povezan s argumentom.

1 bod

Problem nije uočen ili nije jasno iznesen. **ILI** Argumenti su samo nabrojani, ne navodi se razlika između argumenata *za* i *protiv*. **ILI** Naveden je i obrazložen samo po jedan argument. **ILI** Razlika je vrlo nejasna. **ILI** Argumenti su velikim dijelom osobni. **ILI** Nije iznesen stav.

0 bodova

Tekst nije povezan sa zadanom temom. **ILI** Argumenti su površni i sasvim osobni.

Kompozicija problemskog članka (struktura)

3 boda

Sadržajno i formalno razlikuju se tri dijela kompozicije (uvod, središnji dio, zaključak). U uvodnom su dijelu navedena najmanje dva elementa od sljedećega:

- najavljena je tema o kojoj će pisati i zašto će o tome pisati
- spomenuta je veza sa širim problemom: kvaliteta znanja / poučavanja / ocjene / obrazovanje / socijalni odnosi / mentalno zdravlje
- najavljen je način pisanja, odnosno da će biti navedeni afirmacijski i negacijski argumenti
- postavljeno je problemsko pitanje / tvrdnja.

Središnji se dio sadržajno sastoji od dvaju dijelova u kojima su grupirani argumenti i objašnjenja *za i protiv*. (Nije bitno kojim su redoslijedom posloženi dijelovi razrade. Mogući argumenti *za i protiv* navedeni su pod ostvarenost teme.)

U završnom su dijelu navedena najmanje dva elementa od sljedećega:

- iznesen je stav povezan s argumentima iz razrade
- navedeni su najvažniji argumenti onih koji misle da nastava na daljinu može u cijelosti zamijeniti nastavu uživo i onih koji su protiv
- objašnjeno je koji su argumenti prevagnuli
- navedeno je moguće rješenje problema.

Kompozicijski dijelovi međusobno su povezani.

2 boda

Nema odijeljenih kompozicijskih dijelova ni preskočenim ni uvučenim redcima. **ILI** Jedan kompozicijski dio nije odijeljen uvučenim retkom.

U uvodnom dijelu naveden je jedan element od sljedećega:

- najavljena je tema o kojoj će pisati i zašto će o tome pisati
- spomenuta je veza sa širim problemom: kvaliteta znanja / poučavanja / ocjene / obrazovanje / socijalni odnosi / mentalno zdravlje
- najavljen je način pisanja, odnosno da će biti navedeni afirmacijski i negacijski argumenti
- postavljeno je problemsko pitanje / tvrdnja.

Središnji se dio sadržajno sastoji od dvaju dijelova u kojima su grupirani argumenti i objašnjenja *za i protiv*. (Nije bitno kojim su redoslijedom posloženi dijelovi razrade. Mogući argumenti *za i protiv* navedeni su pod ostvarenost teme.)

U završnom je dijelu naveden jedan element od sljedećega:

- iznesen je stav povezan s argumentima iz razrade
- navedeni su najvažniji argumenti onih koji misle da nastava na daljinu može u cijelosti zamijeniti nastavu uživo i onih koji su protiv

- objašnjeno je koji su argumenti prevagnuli
- navedeno je moguće rješenje problema.

Kompozicijski dijelovi pretežito su povezani.

1 bod

Nedostaje uvodni ili zaključni dio ili su napisani jednom rečenicom. **ILI** Formalni dijelovi teksta djelomično su u skladu sa sadržajem. Dva kompozicijska dijela nisu odijeljena uvučenim retkom. **ILI** Kompozicijski dijelovi nisu povezani. **ILI** U središnjem dijelu nisu odvojeni argumenti i objašnjenja *za i protiv*.

0 bodova

Tekst sadržajno nema uvod, razradu i zaključak. **ILI** Tekst nema obilježja problemskog članka.

Rječnik i stil

3 boda

Rječnik i uporaba riječi prilagođeni su vrsti teksta. Piše uglavnom složenim rečenicama. Rečenice su smislene i uzajamno povezane. Problemski članak pisan je objektivnim, neutralnim stilom u 3. licu.

2 boda

Rječnik je razvijen, ali zapaža se povremeni nefunkcionalan izbor riječi (*par* umjesto *nekoliko*; *super* umjesto *izvorsno, sjajno, odlično*; *skužiti* umjesto *shvatiti, razumjeti* itd.).

Piše uglavnom složenim rečenicama. **ILI** Rečenice su smislene i uglavnom povezane. **ILI** Tekst je uglavnom napisan u 3. licu. **ILI** Povremeno se upotrebljavaju izrazi zavičajnoga ili razgovornoga jezika.

1 bod

Rječnik i uporaba riječi djelomično su prilagođeni vrsti teksta (promjena stila, promjena lica). Nefunkcionalna upotreba riječi (zamjenice koje nemaju referenta, nepovezani ili netočno upotrijebljeni pojmovi u kontekstu), tekst uglavnom nije napisan hrvatskim standardnim jezikom. Rečenice pretežito nisu ulančane, dijelovi rečenica se ponavljaju (nelogičnost u izrazu, ponavljanje iste riječi/misli, nepovezanost rečenica, ulomaka, dijelova teksta). Tekst je uglavnom napisan u 1. licu, jednostavnim rečenicama.

0 bodova

Rječnik je oskudan, a uporaba riječi nije prilagođena vrsti teksta (siromaštvo rječnika, nerazvijenost riječi, stereotipi, klišeji, nestandardne riječi, žargonizmi, tuđice). Nefunkcionalna upotreba riječi (zamjenice koje nemaju referenta, nepovezani ili netočno upotrijebljeni pojmovi u kontekstu), tekst nije napisan hrvatskim standardnim jezikom. Rečenice nisu ulančane (nepovezanost rečenica, ulomaka, dijelova teksta), riječi i dijelovi rečenica se ponavljaju. Tekst je napisan u 1. licu, jednostavnim rečenicama.

Jezična točnost (pravopisna i gramatička točnost)

3 boda

U tekstu je dopušteno do 5 različitih pogrešaka.

2 boda

U tekstu je dopušteno do 8 različitih pogrešaka.

1 bod

U tekstu je dopušteno do 10 različitih pogrešaka.

0 bodova

U tekstu je više od 10 različitih pogrešaka.

2. TALIJANSKI JEZIK / LINGUA ITALIANA (LINGUA MATERNA)

2.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Talijanskoga jezika³ ispituje se ovladanost odgojno-obrazovnih ciljeva, područja i ishoda predviđenih kurikulumom nastavnoga predmeta Talijanski jezik / Talijanski jezik i književnost na kraju osmoga razreda osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A).

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Talijanski jezik za osnovnu školu i Talijanski jezik i književnost za srednju školu s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A)⁴ (NN, br. 81/19).

2.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Talijanskoga jezika za osmi razred osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz triju područja. Svako područje sadrži više potpodručja:

1. Čitanje
 - a) Tehnika i sadržaj
 - b) Struktura
2. Promišljanje o jeziku
 - a) Gramatika
 - b) Leksik
3. Pisanje
 - a) Samostalna produkcija

Nacionalnim ispitom iz Talijanskoga jezika za osmi razred osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od petoga do osmoga razreda osnovne škole.

U tablici 3. navedena su područja, odgojno-obrazovni ishodi te pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

³ Naziv Talijanski jezik odnosi se na nastavni predmet koji se poučava u osnovnoj školi, dok se naziv Talijanski jezik i književnost odnosi na srednje škole.

⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

Tablica 3. Područja, potpodručja, odgojno obrazovni ishodi te razrada ishoda iz Talijanskoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ČITANJE		
Tehnika i sadržaj	SE LIT C.7.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ učvršćuje tehnike čitanja u sebi ◆ zamjećuje prateće elemente teksta, prisjeća se prethodno usvojenih znanja, postavlja hipoteze o daljnjemu razvoju radnje ◆ razumije poruku, svrhu i komunikacijsku namjeru autora ◆ primjenjuje pomoćne tehnike za razumijevanje ◆ odabire i tumači ključne informacije ◆ razlikuje eksplicitne i implicitne informacije ◆ pojednostavljuje informacije ◆ vrste tekstova: pripovjedni (dnevnik, osobno pismo, autobiografija, kriminalistička priča/roman), poetski, epski, dramski
Struktura	SE LIT C.7.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i razlikuje tehnike pisanja.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razumije strukturu teksta (oblik, dijelovi) ◆ prepoznaje karakteristične elemente i tehnike pisanja u tekstovima raznih vrsta ◆ prepoznaje razne specifične pripovjedne tehnike: razlikuje pisca i pripovjedača, upravni i neupravni govor, gledište, fabulu, zaplet, retrospektivu, anticipaciju, pogled u budućnost, osvrt ◆ prepoznaje logički, kronološki i prostorni slijed prema kojemu se razvija tekst ◆ prepoznaje glavne formalne karakteristike poetskoga teksta (prisjeća se prethodno usvojenih pojmova)
PROMIŠLJANJE O JEZIKU		
Gramatika	SE LIT D.7.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i u različitim situacijama primjenjuje znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne i složene rečenice, o vrstama riječi i veznim riječima.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ poznaje i primjenjuje osnovna pravopisna i fonološka pravila i koristi se njima za provjeru vlastite i tuđe pisane produkcije te za ispravljanje eventualnih pogrešaka koje pronađe

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROMIŠLJANJE O JEZIKU		
Gramatika	<p>SE LIT D.7.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i u različitim situacijama primjenjuje znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne i složene rečenice, o vrstama riječi i veznim riječima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ poznaje i razlikuje glagole po predmetu radnje (prijelazni i neprijelazni) i stanju (aktiv, pasiv, povratni), kao i nepravilne i posebne glagole ◆ razumije funkciju združivanja veznikom i razlikuje sve vrste veznika ◆ razlikuje i prepoznaje veznike od ostalih vrsti riječi istoga oblika ◆ prepoznaje rečenicu (zavisno i nezavisno složena rečenica) i razumije razliku između nezavisnosloženih i zavisnosloženih te umetnutih rečenica ◆ prepoznaje nezavisnosložene rečenice, njihove vrste i funkcije
Leksik	<p>SE LIT D.7.2. Učenik razumije sličnosti i razlike između jezika/dijalekata i njihovu društvenu (jezični podsustavi) i komunikacijsku upotrebu; razumije i primjenjuje znanja o leksiku i komunikaciji u različitim situacijama, koristi izvore znanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ na temelju školskih i izvanškolskih iskustava, lektire i posebnih aktivnosti širi vlastitu leksičku baštinu tako da je u stanju razumjeti i koristiti se riječima cjelokupnoga osnovnog vokabulara uključujući i različita značenja ◆ razumije i koristi se riječima u prenesenom značenju ◆ razumije i služi se temeljnim i složenijim vokabularom ◆ razumije i služi se najčešćim specifičnim pojmovima iz školskih predmeta ◆ koristi se primjerenim leksikom i funkcionalnim stilom ◆ zna razlikovati denotativno i konotativno značenje, zna prepoznati višeznačne riječi
PISANJE		
Samostalna produkcija	<p>SE LIT B.8.2. Učenik piše smislene i povezane tekstove raznih vrsta ispravnoga sadržaja i oblika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ piše tekstove raznih vrsta koji su logički i stilski jasni, usklađeni, pravilni poštujući grafička pravila i upute ◆ svjesno vlada vremenom pripovijedanja ◆ slobodno eksperimentira s raznim oblicima pisanja prilagođavajući obliku teksta vokabular, strukturu i grafička rješenja ◆ primjenjuje razne oblike kreativnoga pisanja u prozi

2.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Talijanskoga jezika, kao materinski jezik za osmi razred osnovne škole na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine, sastoji se od dviju ispitnih cjelina.

Prva ispitna cjelina u kojoj se ispituju područja *Čitanje* i *Promišljanje o jeziku* sastoji se od ukupno 46 zadataka. Svakomu zadatku u ovoj cjelini dodjeljuje se po jedan bod.

Druga ispitna cjelina u kojoj se ispituje područje *Pisanje* predviđa pisanje sastavka i boduje se s najviše 24 boda.

Ispit sadrži ukupno 47 zadataka i moguće je ostvariti maksimalno 70 bodova.

U tablici 4. nalazi se broj zadataka i broj bodova po pojedinoj ispitnoj cjelini ispita.

Tablica 4. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje	22	22
	Promišljanje o jeziku	24	24
2.	Pisanje	1	24
UKUPNO		47	70

Nacionalni ispit iz Talijanskoga jezika za osmi razred za učenike koji se školuju na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine traje ukupno **180 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje **90 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je pauza u trajanju od **30 minuta**.

2.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Ricordando la Miseria **di Mario Schiavato**

In quei mattini rigidi l'acqua gelava negli abbeveratoi. L'aria era cilestrina, le rare nuvole rosse. L'orizzonte pareva più lontano, più lontane le cupole del Monte Maggiore. Ed il labirinto dei muretti di pietra più gelido, più tombale e tragico.

La terra rossa era gelata e dura, l'erba secca, le viti disperate, sciolte, spoglie, gli alberi morti. Solo lo scricciolo era vivo e nervoso come l'aria tagliente, squittiva saettando fra i pruni spogli. Squittiva. Forse per la gioia o per paura della solitudine. Passavano le pecore ma il sole ancora non c'era ed il loro zoccolare, il loro ansimare, il loro spaventato belare, si ripercuotevano per le strade deserte, svegliavano un asino che si metteva a tagliare pigro nel chiuso tanfo della stalla.

Allora i corvi si levavano in volo, alti sopra i ruderi della vecchia chiesa sulla collina. Volavano descrivendo ampi cerchi e tacevano, forse per non rompere il magico incanto di quei tragici mattini invernali.

Quelli erano i mattini della Miseria. Mia madre diceva che quelli erano i mattini nei quali la Miseria ci veniva a far visita ed infreddolita s'installava nella nostra casa, si sedeva sul bordo del nostro focolare, ci rubava le misere vampe di sterpi. [...]

(da A. Pellizzer, *Voci Nostre*, Edit, Fiume, 1993, pag. 275)

In quale stagione compare la Miseria?

- A** In primavera.
- B** In estate.
- C** In autunno.
- D** In inverno.

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Tehnika i sadržaj

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT C.7.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Qual è il significato del modo di dire *avere il cuore in gola*?

- A** Provare angoscia o paura.
- B** Essere molto affaticati.
- C** Essere senza sentimenti.
- D** Provare emozioni forti.

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Promišljanje o jeziku*

Potpodručje ispitivanja: *Leksik*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT D.7.2. Učenik razumije sličnosti i razlike između jezika/dijalekata i njihovu društvenu (jezični podsustavi) i komunikacijsku upotrebu; razumije i primjenjuje znanja o leksiku i komunikaciji u različitim situacijama, koristi izvore znanja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Quale delle seguenti frasi contiene un aggettivo qualificativo di grado superlativo relativo?

- A** Claudia è più magra di me.
- B** Claudia è la più magra di tutte.
- C** Claudia è magrissima.
- D** Claudia è molto magra.

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Promišljanje o jeziku*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT D.7.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i u različitim situacijama primjenjuje znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne i složene rečenice, o vrstama riječi i veznim riječima.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

2.1. OBIETTIVO DELL'ESAME

L'esame nazionale di Lingua italiana⁵ si propone di verificare il raggiungimento degli obiettivi formativi, degli ambiti e degli esiti pianificati nel Curricolo nazionale della disciplina Lingua italiana al termine dell'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana nella Repubblica di Croazia (modello A).

L'esame è strutturato in base al Curricolo della disciplina Lingua italiana per la scuola elementare e Lingua e letteratura italiana per la scuola media superiore nella lingua e nella scrittura della Minoranza nazionale italiana della Repubblica di Croazia (modello A)⁶ (NN, n. 81/19).

2.2. CONTENUTO DELL'ESAME

Nell'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si esaminano gli esiti formativi di tre ambiti. Ogni ambito contiene più sottoambiti:

1. *Lettura*
 - a) *Tecnica e contenuto*
 - b) *Struttura*
2. *Riflessione sulla lingua*
 - a) *Grammatica*
 - b) *Lessico*
3. *Scrittura*
 - a) *Produzione autonoma*

Con l'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si verificano gli esiti formativi di questi tre ambiti con particolare riferimento a quelli dalla V all'VIII classe.

Nella tabella 3 sono riportati gli ambiti, gli esiti formativi e la relativa elaborazione dell'esito sui quali si basa il presente esame.

5 La denominazione *Lingua italiana* si riferisce alla disciplina insegnata nella scuola elementare, mentre la denominazione *Lingua e letteratura italiana* riguarda le scuole medie superiori.

6 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

Tabella 3 Ambito, sottoambito, esiti e elaborazione dell'esito della Lingua italiana

AMBITO/SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO
LETTURA		
Tecnica e contenuto	<p>SE LIT C.7.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ consolida le tecniche di lettura silenziosa ◆ nota gli elementi che accompagnano il testo, richiama le conoscenze precedentemente acquisite, fa delle ipotesi sugli sviluppi successivi ◆ comprende il messaggio, lo scopo e l'intenzione comunicativa dell'autore ◆ applica tecniche di supporto alla comprensione ◆ seleziona e interpreta le informazioni chiave in base allo scopo ◆ distingue le informazioni esplicite da quelle implicite ◆ semplifica le informazioni ◆ tipi di testo: narrativo (diario, lettera personale, autobiografia, racconto/romanzo giallo), poetico, epico, teatrale
Struttura	<p>SE LIT C.7.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ coglie la struttura di un testo (forma, sequenze) ◆ riconosce gli elementi caratteristici e le tecniche di scrittura in testi di vario tipo ◆ riconosce varie tecniche narrative specifiche: individua l'autore e il narratore, il discorso diretto e indiretto, il punto di vista, la fabula e l'intreccio, il flashback, l'anticipazione, il flash-forward, la retrospiezione ◆ individua l'ordine logico, cronologico e spaziale con cui si sviluppa il testo ◆ riconosce le principali caratteristiche formali del testo poetico (riattiva i concetti precedentemente acquisiti)
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
Grammatica	<p>SE LIT D.7.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche e se ne serve per rivedere la produzione scritta propria e altrui per correggere gli eventuali errori che ivi trova

AMBITO/SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
Grammatica	<p>SE LIT D.7.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ conosce e distingue i verbi secondo il genere (transitivi e intransitivi) e la forma (attiva, passiva e riflessiva), nonché i verbi irregolari e quelli particolari ◆ coglie la funzione di collegamento delle congiunzioni e distingue quelle coordinanti da quelle subordinanti ◆ distingue e riconosce la congiunzione da altre parti del discorso aventi la stessa forma ◆ riconosce il periodo (frase complessa e composta) e comprende la differenza tra proposizioni indipendenti, coordinate, subordinate, incidentali ◆ riconosce le proposizioni coordinate, il loro tipo e la loro funzione
Lessico	<p>SE LIT D.7.2. L'allievo coglie differenze e analogie tra lingue/dialetti diversi e il loro uso sociale (registri) e comunicativo; comprende e applica in situazioni diverse le conoscenze fondamentali relative al lessico e alla comunicazione; utilizza strumenti di consultazione.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ amplia, sulla base delle esperienze scolastiche ed extrascolastiche, delle letture e di attività specifiche, il proprio patrimonio lessicale, così da comprendere e usare le parole dell'intero vocabolario di base, anche in accezioni diverse ◆ comprende e usa parole in senso figurato ◆ capisce e utilizza i vocaboli fondamentali e quelli più raffinati ◆ capisce e utilizza i più frequenti termini specifici legati alle discipline di studio ◆ utilizza lessico e registro appropriati ◆ sa distinguere il significato denotativo e connotativo, sa riconoscere le parole polisemiche
SCRITTURA		
Produzione autonoma	<p>SE LIT B.8.2. L'allievo scrive testi coerenti e coesi di vario tipo, corretti nella forma e nel contenuto.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ scrive testi di vario tipo chiari, organici, corretti e coerenti, sia sul piano logico sia stilistico, rispettando le convenzioni grafiche e seguendo le indicazioni

AMBITO/SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO
SCRITTURA		
<i>Produzione autonoma</i>	<p>SE LIT B.8.2. L'allievo scrive testi coerenti e coesi di variotipo, corretti nella forma e nel contenuto.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ gestisce consapevolmente il tempo della narrazione ◆ sperimenta liberamente diverse forme di scrittura adattando il lessico, la struttura del testo, le soluzioni grafiche alla forma testuale ◆ realizza forme diverse di scrittura creativa, in prosa

2.3. STRUTTURA DELL'ESAME

L'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana è formato da due unità d'esame: *Lettura e Riflessione sulla lingua* e *Scrittura*.

Gli ambiti *Lettura e Riflessione sulla lingua* nella prima unità d'esame contengono complessivamente 46 esercizi. Ogni esercizio in questa unità porta un punto. L'ambito *Scrittura* nella seconda unità prevede un esercizio di scrittura e porta 24 punti.

L'esame contiene complessivamente 47 esercizi per un totale di 70 punti.

Nella tabella 4 è riportato il numero di esercizi e il numero di punti di ogni unità d'esame.

Tabella 4 Numero di esercizi e numero di punti per ogni unità

UNITÀ	AMBITO	NUMERO DI ESERCIZI	NUMERO DI PUNTI
1.	Lettura	22	22
	Riflessione sulla lingua	24	24
2.	Scrittura	1	24
TOTALE		47	70

L'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana ha una durata complessiva di **180 minuti**. Ogni unità d'esame dura **90 minuti** con una pausa di **30 minuti**.

2.4. ESEMPI DI ESERCIZI

I Esempio

Ricordando la Miseria di Mario Schiavato

In quei mattini rigidi l'acqua gelava negli abbeveratoi. L'aria era cilestrina, le rare nuvole rosse. L'orizzonte pareva più lontano, più lontane le cupole del Monte Maggiore. Ed il labirinto dei muretti di pietra più gelido, più tombale e tragico.

La terra rossa era gelata e dura, l'erba secca, le viti disperate, sciolte, spoglie, gli alberi morti. Solo lo scricciolo era vivo e nervoso come l'aria tagliente, squittiva saettando fra i pruni spogli. Squittiva. Forse per la gioia o per paura della solitudine. Passavano le pecore ma il sole ancora non c'era ed il loro zoccolare, il loro ansimare, il loro spaventato belare, si ripercuotevano per le strade deserte, svegliavano un asino che si metteva a tagliare pigro nel chiuso tanfo della stalla.

Allora i corvi si levavano in volo, alti sopra i ruderi della vecchia chiesa sulla collina. Volavano descrivendo ampi cerchi e tacevano, forse per non rompere il magico incanto di quei tragici mattini invernali.

Quelli erano i mattini della Miseria. Mia madre diceva che quelli erano i mattini nei quali la Miseria ci veniva a far visita ed infreddolita s'installava nella nostra casa, si sedeva sul bordo del nostro focolare, ci rubava le misere vampe di sterpi. [...]

(da A. Pellizzer, *Voci Nostre*, Edit, Fiume, 1993, pag. 275)

In quale stagione compare la Miseria?

- A** In primavera.
- B** In estate.
- C** In autunno.
- D** In inverno.

Risposta esatta: D

Ambito: *Lettura*

Sottoambito: *Tecnica e contenuto*

Esito:

SE LIT C.7.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: bassa

Il Esempio

Qual è il significato del modo di dire *avere il cuore in gola*?

- A Provare angoscia o paura.
- B Essere molto affaticati.
- C Essere senza sentimenti.
- D Provare emozioni forti.

Risposta esatta: A

Ambito: *Riflessione sulla lingua*

Sottoambito: *Lessico*

Esito:

SE LIT D.7.2. L'allievo coglie differenze e analogie tra lingue/dialetti diversi e il loro uso sociale (registri) e comunicativo; comprende e applica in situazioni diverse le conoscenze fondamentali relative al lessico e alla comunicazione; utilizza strumenti di consultazione.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: media

III Esempio

Quale delle seguenti frasi contiene un aggettivo qualificativo di grado superlativo relativo?

- A Claudia è più magra di me.
- B Claudia è la più magra di tutte.
- C Claudia è magrissima.
- D Claudia è molto magra.

Risposta esatta: B

Ambito: *Riflessione sulla lingua*

Sottoambito: *Grammatica*

Esito:

SE LIT D.7.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: alta

3. SRPSKI JEZIK / СРПСКИ ЈЕЗИК

3.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika ispituje se ovladanost književnim, jezičnim i medijskim sadržajima te poznavanje i usvojenost pravopisne norme srpskoga jezika.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Srpski jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i ćirilichnome pismu srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A)⁷ (NN, br. 93/19).

3.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Srpskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Književnost*
 - a) *Književni tekstovi*
 - b) *Neknjiževni tekstovi*
 - c) *Kultura i mediji*
2. *Srpski jezik*
 - a) *Gramatika*
 - b) *Pravopis*
 - c) *Povijest jezika*

3. *Pisana kultura izražavanja*

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika za osmi razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi od petoga do osmoga razreda osnovne škole. Od tih se odgojno-obrazovnih ishoda u školskoj godini 2023./2024. ispituje dio ishoda iz svakoga područja ispitivanja.

U tablici 5. za svako područje/potpodručje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_10_93_1828.html

Tablica 5. Odgojno–obrazovni ishodi i nastavni sadržaji/sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Srpskoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
KNJIŽEVNOST		
Književni tekstovi Neknjiževni tekstovi Kultura i mediji	<p>SJ OŠ A.5.1. Učenik razlikuje osnovne značajke književnih rodova (lirika, epika, drama).</p> <p>SJ OŠ A.5.4. Učenik razlikuje osnovne značajke lirske i lirsko–epske umjetničke te lirske i epske narodne pjesme.</p> <p>SJ OŠ A.6.1. Učenik uočava i razlikuje određene književne vrste usmene i autorske književnosti.</p> <p>SJ OŠ A.6.4. Učenik uočava osnovne oblike stiha i strofe, vrste rime, prepoznaje i objašnjava stilska izražajna sredstva.</p> <p>SJ OŠ A.7.5. Učenik razlikuje pjesmu u stihu i pjesmu u prozi, analizira ulogu stilskih izražajnih sredstava u književnom djelu.</p> <p>SJ OŠ A.8.2. Učenik iskazuje doživljaj književnoga djela i kritički ga vrednuje.</p> <p>SJ OŠ A.8.3. Učenik uočava osobine epsko–lirskih vrsta, prepoznaje osnovne književno znanstvene vrste i složenija jezično–stilska sredstva.</p> <p>SJ OŠ C.5.2. Učenik razvija vještinu izražajnoga i istraživačkoga čitanja.</p> <p>SJ OŠ B.6.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko–semantičke kategorije koje upotrebljava u svakodnevnoj komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ C.6.2. Učenik razvija vještine istraživačkoga i interpretativnoga čitanja te izražajnoga čitanja i kazivanja.</p>	<p>Vrste tekstova:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ lirika (narodna i umjetnička poezija) ◆ epika (narodna poezija i proza, umjetnička proza) ◆ drama (vrste komedija) <p>Književnoteorijski pojmovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ vrste pripovijedanja ◆ stilska sredstva ◆ stih, strofa, rima <p>Privatna i službena korespondencija:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ čestitka ◆ pozivnica ◆ zahvalnica ◆ službeno i privatno pismo ◆ e–poruka <p>Opisivanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ interijer ◆ eksterijer ◆ pejzaž ◆ portret <p>Bogaćenje rječnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ frazeologizmi ◆ sinonimi ◆ homonimi ◆ paronimi ◆ antonimi ◆ hipokoristici ◆ pejorativi ◆ žargonizmi ◆ dijalektizmi ◆ lokalizmi ◆ neologizmi ◆ deminutivi ◆ agumentativi ◆ arhaizmi ◆ istoricizmi ◆ termini ◆ pozajmljenice ◆ tuđice

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
KNJIŽEVNOST		
<p>Književni tekstovi</p> <p>Neknjiževni tekstovi</p> <p>Kultura i mediji</p>	<p>SJ OŠ C.6.3. Učenik piše tekst jednostavnih opisnih i pripovjednih struktura i kreativno se izražava.</p> <p>SJ OŠ B.7.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko–semantičke kategorije.</p> <p>SJ OŠ C.7.2. Učenik istraživački čita, procjenjuje tekst i razvija svoje izražajne govorne sposobnosti.</p> <p>SJ OŠ B.8.1. Učenik objašnjava, razlikuje, povezuje i primjenjuje osnovne leksičko–semantičke kategorije u svakodnevnoj komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ D.5.2. Učenik razlikuje grafičke elemente i uočava postupke kojima se postiže željeni utjecaj na primatelje poruka tiskanih medija.</p> <p>SJ OŠ D.6.2. Učenik objašnjava kako se pomoću grafičkih elemenata postiže željeni utjecaj na primatelje poruka tiskanih medija.</p> <p>SJ OŠ D.7.1. Učenik razlikuje empirijsku i medijsku stvarnost.</p> <p>SJ OŠ D.7.2. Učenik razlikuje visoku i popularnu kulturu.</p> <p>SJ OŠ D.8.1. Učenik istražuje utjecaj reklamnoga panoa i reklamnoga spota na širu populaciju.</p> <p>SJ OŠ D.8.2. Učenik razlikuje filmska izražajna sredstva i efekte i objašnjava kako se pomoću njih prenose poruke.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ strip ◆ internet ◆ empirijska i medijska stvarnost ◆ visoka i pop kultura <p>Film i filmska izražajna sredstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ filmski rodovi i vrste ◆ kadar, scena, sekvenca <p>Digitalni i tiskani mediji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ reklama, novinski tekstovi

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
SRPSKI JEZIK		
Gramatika Pravopis Povijest jezika	<p>SJ OŠ B. 5.2. Učenik razlikuje promjenjive i nepromjenjive vrste riječi u rečenici i/ili tekstu.</p> <p>SJ OŠ B.5.3. Učenik razlikuje, oblikuje i preoblikuje jednostavnu rečenicu.</p> <p>SJ OŠ B.6.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko–semantičke kategorije koje upotrebljava u svakodnevnoj komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ B.6.2. Učenik razlikuje odnose promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici i/ili tekstu.</p> <p>SJ OŠ B.6.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ B.7.3. Učenik analizira složenu rečenicu.</p> <p>SJ OŠ B.8.3. Učenik razlikuje, analizira i primjenjuje jednostavne i složene rečenice u sporazumijevanju.</p> <p>SJ OŠ B.8.5. Učenik pronalazi, povezuje i interpretira podatke o razvoju srpske pismenosti.</p> <p>SJ OŠ B.5.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ B.5.5. Učenik uspoređuje standardni srpski jezik i zavičajni govor.</p> <p>SJ OŠ B.6.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji.</p>	<p>Jezikoslovni pojmovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Morfološke kategorije: rod, broj, padež, lice i vrijeme <p>Nepromjenjive vrste riječi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ prilozi ♦ prijedlozi ♦ veznici ♦ usklici ♦ čestice <p>Promjenjive vrste riječi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ glagoli ♦ imenice ♦ pridjevi ♦ zamjenice ♦ brojevi <p>Glagolske kategorije:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ vid i rod <p>Glagolski oblici:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ nelični: infinitiv, glagolski pridjevi i prilozi ♦ lični: prezent, perfekt, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur I, futur II ♦ imperativ, potencijal <p>Glasovne promjene:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ palatalizacija, sibilizacija, nepostojano a, jotacija, jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu izgovora, prelazak l u o, gubljenje suglasnika ♦ tvorba riječi <p>Rečenica:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ služba riječi u rečenici ♦ sintagma i naporedni odnosi među nezavisnim rečenicama ♦ zavisne rečenice <p>Povijest jezika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ razvoj slavenske i srpske pismenosti ♦ Vukova reforma jezika, pisma i pravopisa

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
SRPSKI JEZIK		
<p>Gramatika</p> <p>Pravopis</p> <p>Povijest jezika</p>	<p>SJ OŠ B.7.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u pisanoj komunikaciji.</p> <p>SJ OŠ B.8.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u različitim vrstama tekstova.</p>	<p>Pravopisni sadržaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ veliko početno slovo u imenima i nazivima ◆ skraćenice ◆ interpunkcijski znakovi ◆ sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi ◆ upravni i neupravni govor <p>*Navedeni nastavni sadržaji mogu se ispitati i u području <i>Srpski jezik</i>.</p>
PISANA KULTURA IZRAŽAVANJA		
	<p>SJ OŠ B.7.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u pisanoj komunikaciji</p> <p>SJ OŠ B.8.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u različitim vrstama tekstova.</p> <p>SJ OŠ C.7.3. Učenik piše tekst složenijih opisnih i pripovjednih struktura i kreativno se izražava</p>	

3.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina. Prvom ispitnom cjelinom ispituje se *Književnost i srpski jezik*, a drugom ispitnom cjelinom ispituje se *Pisana kultura izražavanja*. Prva ispitna cjelina sadrži 40 zadataka (38 zadataka zatvorenoga tipa i dva zadatka otvorenoga tipa) od kojih 17 zadataka ispituje znanje koje obuhvaća područje *Književnosti*. Sljedeća 23 zadataka ispituju znanje iz područja *Srpski jezik*. Ispit sadrži ukupno 40 bodova (svaki zadatak nosi jedan bod).

Druga ispitna cjelina *Pisana kultura izražavanja* sadrži jedan zadatak pisanja koji nosi 18 bodova.

U tablici 6. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 6. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Književnost	Književni tekstovi	17	12
		Neknjiževni tekstovi		3
		Kultura i mediji		2
	Srpski jezik	Gramatika	23	11
		Pravopis		10
		Povijest jezika		2
2.	Pisana kultura izražavanja		1	18
UKUPNO			41	58

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika **traje 135 minuta**. Prva ispitna cjelina traje **75 minuta**, a druga ispitna cjelina traje **60 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je pauza u trajanju od **15 minuta**.

3.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Пажљиво прочитај следећи део приповетке.

Био је у трећем разреду основне школе када је нешто начуо о том. А начуо је случајно. Под вењаком је, једне мајске недеље после подне, седело друштво и разговарало уз вино и мезе. Дечак се, непримећен, увукао у стару разгранату лозу и ту је седео на дебелој савијеној грани, покривен лишћем.

Иво Андрић, *У завади са светом* (одломак)

Којем облику приповедања припада наведени део приповетке?

- A. приповедању у првом лицу
- B. монологу
- C. дијалогу
- D. приповедању у трећем лицу

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Književnost*

Potpodručje ispitivanja: *Književni tekst*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ A.5.3. Učenik karakterizira književni lik i prepoznaje osnovne oblike kazivanja u književnim tekstovima.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Koja je реч настала извођењем?

- A. бродолом
- B. непознат
- C. цевчица
- D. приградски

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Srpski jezik*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ B. 6.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko-semantičke kategorije koje upotrebljava u svakodnevnoj komunikaciji.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: teško

3. primjer

Пажљиво прочитај следеће стихове.

*Сваки аван
заглави на таван
да се дружи
с млином и прашином.*

Коју стилску фигуру препознајеш у наведеним стиховима?

- A. хиперболу
- B. персонификацију
- C. ономатопеју
- D. метафору

Тоčan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Književnost*

Potpodručje ispitivanja: *Književni tekst*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ A.6.4. Učenik uočava osnovne oblike stiha i strofe, vrste rime, prepoznaje i objašnjava stilska izražajna sredstva.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

3.1. ЦИЉ ИСПИТИВАЊА

Националним испитом из српскога језика испитује се овладаност књижевним, језичким и медијским садржајима те познавање и усвојеност правописне норме српскога језика.

Испит је састављен према Курикулуму за наставни предмет Српски језик за основну и средњу школу с наставом на језику и ћириличној писму српске националне мањине у Републици Хрватској (Модел А)⁸ (NN, бр. 93/19).

3.2. САДРЖАЈ ИСПИТА

У националноме испиту из Српскога језика за осми разред основне школе испитују се васпитно-образовни исходи/садржаји из трију подручја испитивања и њихових припадајућих потподручја:

1. *Књижевност*
 - а) *Књижевни текстови*
 - б) *Некњижевни текстови*
 - с) *Култура и медији*
2. *Српски језик*
 - а) *Грамматика*
 - б) *Правопис*
 - с) *Историја језика*
3. *Писмена култура изражавања*

Националним испитом из Српскога језика за осми разред испитују се васпитно-образовни исходи од петог до осмога разреда основне школе. Од тих се васпитно-образовних исхода у школској години 2023/2024. испитује део исхода из сваког подручја испитивања.

У табели 5. за свако подручје/потподручје испитивања наведени су васпитно-образовни исходи те припадајући наставни садржаји на којима се темељи испитивање.

8 8 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_10_93_1828.html

Табела 5. Васпитно-образовни исходи и наставни садржаји/садржаји испитивања према подручјима испитивања Српског језика

ПОДРУЧЈЕ/ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ/САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
КЊИЖЕВНОСТ		
<p><i>Књижевни текстови</i></p> <p><i>Некњижевни текстови</i></p> <p><i>Култура и медији</i></p>	<p>SJOŠ A.5.1. Ученик разликује основне одлике књижевних родова (лирика, епика, драма).</p> <p>SJOŠ A.5.4. Ученик разликује основне особине лирске и лирско-епске уметничке, те лирске и епске народне песме.</p> <p>SJOŠ A.6.1. Ученик уочава и разликује одређене књижевне врсте усмене и ауторске књижевности.</p> <p>SJOŠ A.6.4. Ученик уочава основне облике стиха и строфе, врсте риме, препознаје и објашњава стилска изражајна средства.</p> <p>SJOŠ A.7.5. Ученик разликује песму у стиху и песму у прози, анализира улогу стилских изражајних средстава у књижевном делу.</p> <p>SJOŠ A.8.2. Ученик исказује доживљај књижевног дела и критички га вреднује.</p> <p>SJOŠ A.8.3. Ученик уочава особине епско-лирских врста, препознаје основне књижевно-научне врсте и сложенија језичко-стилска средства.</p> <p>SJOŠ C.5.2. Ученик развија вештину изражајног и истраживачког читања.</p> <p>SJOŠ B.6.1. Ученик разликује основне лезичко-семантичке категорије које употребљава у свакодневној комуникацији.</p>	<p>Врсте текстова:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ лирика (народна и уметничка поезија) ◆ епика (народна поезија и проза, уметничка проза) ◆ драма (комедија, врсте комедија) <p>Књижевнотеоријски појмови:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ врсте приповедања ◆ стилска средства ◆ стих, строфа, рима <p>Приватна и службена кореспонденција:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ честитка ◆ позивница ◆ захвалница ◆ службено и приватно писмо ◆ имејл порука <p>Описивање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ интеријер ◆ екстеријер ◆ пејзаж ◆ портрет <p>Богаћење речника:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ фразеологизми ◆ синоними ◆ хомоними ◆ пароними ◆ антоними ◆ хипокористици ◆ пејоративи ◆ жаргонизми ◆ дијалектизми ◆ локализми ◆ неологизми ◆ деминутиви ◆ аугментативи ◆ архаизми ◆ историцизми ◆ термини ◆ позајмљенице ◆ туђице

ПОДРУЧЈЕ/ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ/ САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
КЊИЖЕВНОСТ		
<p><i>Књижевни текстови</i></p> <p><i>Некњижевни текстови</i></p> <p><i>Култура и медији</i></p>	<p>SJOŠ C.6.2. Ученик развија вештине истраживачког и интерпретативног читања те изражајног читања и казивања.</p> <p>SJOŠ C.6.3. Ученик пише текст једноставних описних и приповедних структура и креативно се изражава.</p> <p>SJOŠ B.7.1. Ученик разликује основне лексичко-семантичке категорије.</p> <p>SJOŠ C.7.2. Ученик истраживачки чита, процењује текст и развија своје изражјне говорне способности.</p> <p>SJOŠ B.8.1. Ученик објашњава, разликује, повезује и примењује основне лексичко-семантичке категорије у свакодневној комуникацији.</p> <p>SJOŠ D.5.2. Ученик разликује графичке елементе и уочава поступке којима се постиже жељени утицај на примаоце порука штампаних медија.</p> <p>SJOŠ D.6.2. Ученик објашњава како се помоћу графичких елемената постиже жељени утицај на примаоце порука штампаних медија.</p> <p>SJOŠ D.7.1. Ученик разликује емпиријску и медијску стварност.</p> <p>SJOŠ D.7.2. Ученик разликује високу и популарну културу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ стрип ◆ интернет ◆ емпиријска и медијска стварност ◆ висока и популарна култура <p>Филм и филмска изражајна средства:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ филмски родови и врсте ◆ кадар, сцена, секвенца <p>Дигитални и штампани медији:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ реклама, новински текстови

ПОДРУЧЈЕ/ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ/ САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
КЊИЖЕВНОСТ		
<p><i>Књижевни текстови</i></p> <p><i>Некњижевни текстови</i></p> <p><i>Култура и медији</i></p>	<p>SJOŠ D.8.1. Ученик истражује утицај рекламног паноа и рекламног спота на ширу популацију.</p> <p>SJOŠ D.8.2. Ученик разликује филмска изражајна средства и ефекте и објашњава како се помоћу њих преносе поруке.</p>	
СРПСКИ ЈЕЗИК		
<p><i>Граматика</i></p> <p><i>Правопис</i></p> <p><i>Историја језика</i></p>	<p>SJOŠ B. 5.2. Ученик разликује променљиве и непроменљиве речи у реченици и/или тексту.</p> <p>SJOŠ B.5.3. Ученик разликује, обликује и преобликује просту реченицу.</p> <p>SJOŠ B.6.1. Ученик разликује основне лексичкосемантичке категорије које употребљава у свакодневној комуникацији</p> <p>SJOŠ B.6.2. Ученик разликује односе променљивих и непроменљивих речи у реченици и/или тексту.</p> <p>SJOŠ B.6.4. Ученик примењује правописну норму у комуникацији.</p> <p>SJOŠ B.7.3. Ученик анализира сложену реченицу.</p> <p>SJOŠ B.8.3. Ученик разликује, анализира и примењује просте и сложене реченице у споразумевању.</p> <p>SJOŠ B.8.5. Ученик проналази, повезује и интерпретира податке о развоју српске писмености.</p>	<p>Језички појмови:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Морфолошке категорије: род, број, падеж, лице и време <p>Непроменљиве врсте речи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ прилози ◆ предлози ◆ везници ◆ узвици ◆ речце <p>Променљиве врсте речи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ глаголи ◆ именице ◆ придеви ◆ заменице ◆ бројеви <p>Глаголске категорије:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ вид и род <p>Глаголски облици:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ нелични: инфинитив, глаголски придеви и прилози ◆ лични: презент, перфекат, аорист, имперфекат, плусквамперфекат, футур I и футур II ◆ императив и потенцијал

ПОДРУЧЈЕ/ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ/ САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
СРПСКИ ЈЕЗИК		
<p>Грамматика</p> <p>Правопис</p> <p>Историја језика</p>	<p>SJ OŠ B.5.4. Ученик примењује правописну норму у комуникацији.</p> <p>SJ OŠ B.5.5. Ученик упоређује стандардни српски језик и завичајни говор.</p> <p>SJ OŠ B.6.4. Ученик примењује правописну норму у комуникацији.</p>	<p>Гласовне промене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ палатализација, сибиларизација, непостојано а, јотовање, једначење сугласника по звучности, једначење сугласника по месту изговора, прелазак л у о, губљење сугласника ♦ грађење речи <p>Реченица:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ служба речи у реченици ♦ синтагма и напоредни односи међу независним реченицама ♦ зависне реченице <p>Историја језика:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ развој словенске и српске писмености ♦ Вукова реформа језика, писма и правописа <p>Правописни садржаји:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ велико почетно слово у именима и називима ♦ скраћенице ♦ интерпункцијски знакови ♦ састављено и растављено писање речи ♦ управни и неуправни говор <p>*Наведени наставни садржаји могу се испитати и у подручју испитивања језика.</p>
ПИСМЕНА КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА		
	<p>SJ OŠ B.7.4. Ученик примењује правописну норму у комуникацији.</p> <p>SJ OŠ B.8.4. Ученик примењује правописну норму у различитим врстама текстова.</p> <p>SJ OŠ C.7.3. Ученик пише текст сложенијих описних и приповедних структура и креативно се изражава.</p>	

3.3. СТРУКТУРА ИСПИТА

Национални испит из Српскога језика за осми разред основне школе састоји се од двеју испитних целина. Првом испитном целином испитују се *Књижевност и српски језик*, а другом испитном целином испитује се *Писмена култура изражавања*. Прва испитна целина садржи четрдесет задатака (38 задатака затвореног типа и два задатка отвореног типа) од који 17 задатака испитује знање које обухваћа подручје *Књижевности*. Следећа 23 задатка испитују знање обухваћено подручјем *Српски језик*. Испит садржи укупно 40 бодова (сваки задатак носи један бод).

Друга испитна целина *Писмена култура изражавања* садржи један писмени задатак који носи 18 бодова.

У табели 6. су наведени број задатака и број бодова за сваку испитну целину.

Табела 6. Број задатака и број бодова за сваку испитну целину

ИСПИТНА ЦЕЛИНА	ПОДРУЧЈЕ	ПОДПОДРУЧЈЕ	БРОЈ ЗАДАТАКА	БРОЈ БОДОВА
1.	<i>Књижевност</i>	<i>Књижевни текстови</i>	17	12
		<i>Некњижевни текстови</i>		3
		<i>Култура и медији</i>		2
	<i>Српски језик</i>	<i>Граматика</i>	23	11
		<i>Правопис</i>		10
		<i>Историја језика</i>		2
2.	<i>Писмена култура изражавања</i>		1	18
УКУПНО			41	58

Национални испит из Српскога језика траје **135** минута. Прва испитна целина траје **75 минута**, а друга испитна целина траје **60 минута**. Између прве и друге испитне целине је пауза у трајању од **15 минута**.

3.4. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА

1. пример

Пажљиво прочитај следећи део приповетке.

Био је у трећем разреду основне школе када је нешто начуо о том. А начуо је случајно. Под вењаком је, једне мајске недеље после подне, седело друштво и разговарало уз вино и мезе. Дечак се, непримећен, увукао у стару разгранату лозу и ту је седео на дебелој савијеној грани, покривен лишћем.

Иво Андрић, *У завади са светом* (одломак)

Којем облику приповедања припада наведени део приповетке?

- A. приповедању у првом лицу
- B. монологу
- C. дијалогу
- D. приповедању у трећем лицу

Тачан одговор: D

Подручје испитивања: *Књижевност*

Подподручје испитивања: *Књижевни текст*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ A.5.3. Ученик карактерише књижевни лик и препознаје основне облике казивања у књижевним текстовима.

Когнитивни ниво: памћење

Процењена тежине: лако

2. пример

Која је реч настала извођењем?

- A. бродолом
- B. непознат
- C. цевчица
- D. приградски

Тачан одговор: С

Подручје испитивања: Српски језик

Подподручје испитивања: Граматика

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ B. 6.1. Ученик разликује основне лексичко-семантичке категорије које употребљава у свакодневној комуникацији.

Когнитивни ниво: памћење

Процењена тежина: тешко

3. пример

Пажљиво прочитај следеће стихове.

*Сваки аван
заглави на таван
да се дружи
с млином и прашином.*

Коју стилску фигуру препознајеш у наведеним стиховима?

- A. хиперболу
- B. персонификацију
- C. ономатопеју
- D. метафору

Тачан одговор: B

Подручје испитивања: *Књижевност*

Подподручје испитивања: *Књижевни текст*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ A.6.4. Ученик уочава основне облике стиха и строфе, врсте риме, препознаје и објашњава стилска изражајна средства.

Когнитивни ниво: примена

Процењена тежина: средње тешко

4. MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST / MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

4.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Mađarskoga jezika i književnosti ispituju se predmetna znanja učenika te vještine koje omogućuju primjenu tih znanja. Ispit prvenstveno provjerava čitanje s razumijevanjem književnih i praktičnih tekstova, stvaranje tekstova raznih vrsta te poznavanje mađarskoga jezika kao sustava.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Mađarski jezik i književnost za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A)⁹ (NN, br. 83/20).

4.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Mađarskoga jezika i književnosti za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja, od čega drugo područje ima dva potpodručja ispitivanja:

1. *Mađarski jezik i komunikacija*
 - a) *Gramatika i pravopis*
2. *Razumijevanje teksta*
 - a) *Razumijevanje praktičnoga teksta*
 - b) *Razumijevanje književnoga teksta*
3. *Pisanje*
 - a) *Jezično izražavanje.*

Nacionalnim ispitom iz Mađarskoga jezika i književnosti za osmi razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz područja *Mađarski jezik i komunikacija*, područja *Razumijevanje teksta* te područja *Pisanje*. Ispitom su obuhvaćeni samo ishodi za koje su kurikulumom predviđene razine usvojenosti. Od tih se ishoda ispitom u školskoj godini 2023./2024. ispituje dio odgojno-obrazovnih ishoda iz svakoga od triju područja.

U tablici 7. za svako područje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

⁹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_07_83_1555.html

Tablica 7. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji/sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Mađarskoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
MAĐARSKI JEZIK I KOMUNIKACIJA		
<p>Gramatika i pravopis</p>	<p>OŠ MJ A.5.2. Učenik razgovijetno izražava svoje misli uskladu sa zadanom temom. Služi se novim riječima i izrazima u usmenome i pisanome izražavanju.</p> <p>OŠ MJ A.5.3. Učenik obrađena pravopisna pravilasvjesno primjenjuje. Prepoznaje fonetske i morfološke elemente, imenuje ih i razlikuje.</p> <p>OŠ MJ A.6.3. Učenik obrađena pravopisna pravilasvjesno primjenjuje. Prepoznaje, imenuje i razlikuje vrste riječi i njihove sastavnelemente.</p> <p>OŠ MJ A.7.3. Učenik piše riječi i tekstove dosljednopoštujući pravopisna pravila. Prepoznaje, imenuje i razlikuje rečenične dijelove i rečenice prema priopćajnoj svrsi, sadržaju i sastavu.</p> <p>OŠ MJ A.8.3. Učenik svjesno primjenjuje usvojenapravopisna pravila. Prepoznaje, razlikuje i imenuje složene rečenice, njihove vrste i načine tvorbe riječi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Koristi se novim riječima, izrazima i sinonimima koje je upoznao. <p>Fonologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ samoglasnik (dugačak – kratak; dubok – visok) ◆ suglasnik (jednoslovni – dvoslovni – troslovni; zvučni – bezzvučni) ◆ Grupira i karakterizira glasove. <p>Struktura riječi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ jednostavna riječ ◆ složena riječ <p>Morfemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ osnova riječi ◆ nastavak: sufiks, jezični nastavak, nastavak za padež ili glagolski nastavak <p>Glasovni oblik i značenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ riječi ◆ višeznačne riječi ◆ riječi istoga oblika ◆ srodne riječi ◆ riječi suprotnoga značenja ◆ onomatopoejske riječi ◆ riječi koje opisuju raspoloženje <p>Vrste riječi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ glagol ◆ imenske riječi: imenica (opća i vlastita imenica – imena ljudi, imena životinja, geografskih naziva, naziva institucija, imena zvijezda, nazivi nagrada i odličja, adrese) ◆ pridjev ◆ broj (glavni broj, razlomak, redni broj, neodređen broj) ◆ zamjenice (osobne, posvojne, odnosne, povratne, neodređene, opće, pokazne, upitne) ◆ prilozi

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
MAĐARSKI JEZIK I KOMUNIKACIJA		
<p>Gramatika i pravopis</p>	<p>OŠ MJ A.5.4. Učenik se služi razgovornim oblicima premakomunikacijskoj situaciji. Prepoznaje i primjenjuje frazeme.</p> <p>OŠ MJ A.6.5. Učenik govori razgovijetno i razumljivo uskladu s komunikacijskom situacijom, samostalno iznosi i obrazlaže svoje stavove i mišljenja. Sluša i poštuje tuđe mišljenje.</p> <p>OŠ MJ C.8.2. Učenik prepoznaje i navodi utjecaj medijana uporabu jezika i formiranje stavova medijske publike.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ glagolska imenica (infinitiv, glagolski pridjev – svršeni, nesvršeni, za buduće vrijeme, priložni) ◆ odnosni elementi: član, postpozicija, glagolski prefiks, veznik, pomoćni glagol, čestica ◆ izrazi: uzvik, riječ odgovora, upitna riječ i razgovorna riječ, čestica, onomatopejski izraz ◆ Prepoznaje morfeme, oblicima riječi dodaje nastavak zadane vrste. ◆ Prepoznaje primjere vrste riječi, grupira riječi prema vrstama riječi. <p>Sintaksa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ jednostavna rečenica ◆ složena rečenica ◆ jesna rečenica ◆ niječna rečenica ◆ niječna čestica rečenice ◆ predikatna struktura: subjekt, predikat ◆ proširenja: subjekt, prilozi (vremenski prilog, mjesni prilog, slikovni mjesni prilog, količinski prilog, načinski prilog, stanje, način stanja, pridruživanje, instrumentalni nastavak, kvantifikator, uzročni prilog, ciljni prilog, stupnjevanje priloga, prilog mjere, dativni prilog, komparacija priloga, odnosni prilog), atributi (kvalitete, količine, posvojnosti, interpretacije) ◆ određuje rečeničnu ulogu čestice dane rečenice, prepoznaje čestice na rečeničnome stablu na temelju dane rečenice, nadopunjuje rečenično stablo ◆ prepoznaje i primjenjuje razne glagolske načine, glagolska vremena, slučajeve stupnjevanja pridjeva i brojevnih imenica

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
MAĐARSKI JEZIK I KOMUNIKACIJA		
Gramatika i pravopis		<p>Složene rečenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ zavisnosložena rečenica ◆ nezavisnosložena rečenica (vrstu ne treba zadati s obzirom na vrijeme ispitivanja) <p>Uvažava pravila jezične ispravnosti i pravopisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ slijedi načelo načina pisanja analizom riječi ◆ odgovarajuće označavanje duljine glasova, dvije vrste označavanja glasa j ◆ pravopis vlastitih imenica, pravopis pridjeva tvorbom iz vlastitih imenica, stupnjevani pridjevi i njihov pravopis, pravopis veze glagolskoga prefiksa i glagola ◆ interpunkcijski znakovi u rečenici i na kraju rečenice
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
Razumijevanje praktičnoga teksta	<p>OŠ MJA.5.1. Učenik čita tekstove različitih književnih vrsta i oblika, u njima traži informacije, prepoznaje osnovne sličnosti (odnose). Izdvaja ključne riječi.</p> <p>OŠ MJA.7.1. Učenik prepoznaje i navodi koherentne sadržaje u složenijim tekstovima preuzadanim kriterijima.</p> <p>OŠ MJ C.7.1. Učenik objašnjava medijske uratke u kojima su povezane tekstne i vizualne platforme (npr. strip, blog, videozapisi pjesme).</p> <p>OŠ MJ C.8.1. Učenik razlikuje vrste tiskanih medija, uskladi s njima oblikuje vlastite medijske uratke na raznim platformama. Povezuje odnos medijskih poruka i stvarnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Primjenjuje osnovne postupke razumijevanja teksta (određivanje teme, isticanje suštine, traženje podataka, uzročno–posljedične veze, izrada koncepta, sažetak). ◆ Pročitani tekst rastavlja na strukturne cjeline, sažima zadane strukturne jedinice, dovodi u međusobni odnos i sa tekstom u cjelini. ◆ Koristeći se fusnotama i glosarom tumači i primjenjuje za njega nepoznate pojmove. ◆ Povezuje značenjsko polje i učinak grafičkih i tekstualnih elemenata. Vizualne elemente tumači i na temelju teksta nadopunjava. ◆ Tumači poruku medijskih tekstova različitih žanrova. ◆ Učenik odgovor na pitanje o tumačenju književnoga teksta izražava dobro oblikovanim rečenicama koristeći se odgovarajućim stilom.

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
<p>Razumijevanje književnoga teksta</p>	<p>OŠ MJ A.7.1. Učenik prepoznaje i navodi koherentnesadržaje u složenijim tekstovima premazadanim kriterijima.</p> <p>OŠ MJ A.6.2. Učenik razgovijetno i precizno izražavasvoje mišljenje u skladu sa zadanomtemom, vrstom teksta i svrhomkomunikacije.</p> <p>OŠ MJ B.6.1. Učenik prepoznaje obrađene oblikeknjiževnoga izražavanja, književne vrste irodove te njihova obilježja. Prepoznaje iimenuje stilska izražajna sredstva.</p> <p>OŠ MJ B.7.1. Učenik razlikuje i objašnjava osnovneknjiževne rodove, vrste, oblike, stilskaizražajna sredstva i razdoblja.</p> <p>OŠ MJ B.7.2. Učenik primjenjuje znanja iz književneteorije uz usmjeravanje učitelja. Analiziraknjiževno djelo iz više gledišta, svojetvrđnje potkrjepljuje primjerima iz teksta.</p> <p>OŠ MJ B.8.2. Učenik samostalno primjenjuje svojaznanja iz teorije književnosti. Pridodajeznačenja djelima sa zadanih gledišta.</p> <p>OŠ MJ B.5.3. Učenik prepoznaje obrađena svjetska imadařarska književna djela, iz njih citira.</p> <p>OŠ MJ B.7.3. Učenik imenuje obrađena djela svjetske imadařarske književnosti, iznosi svojespoznaje o njima, citira iz njih.</p>	<p>Književni oblici:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ proza ◆ poezija <p>Način recitiranja:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ naglašavajući takt ili recitiranje na mađarski način (određivanje broja slogova) ◆ ritmičko rimovanje (prepoznavanje dugih i kratkih slogova) <p>Vrste rime:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ parna rima ◆ nagomilana rima ◆ unakrsna rima ◆ polu rima ◆ obgrljena rima <p>Književni rodovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ epika ◆ lirika ◆ drama <p>Žanrovi, pjesničke vrste:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ bajka (narodna priča, bajka) ◆ pripovjedna pjesma ◆ roman ◆ pjesma ◆ balada ◆ basna ◆ legenda ◆ povijesni roman ◆ pripovijetka ◆ crtica ◆ tragedija ◆ komedija ◆ epigram ◆ elegija ◆ himna

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI/ SADRŽAJI ISPITIVANJA
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
Razumijevanje književnoga teksta		<p>Stilska sredstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ usporedba ◆ metafora ◆ personifikacija ◆ aliteracija ◆ metonimija ◆ alegorija ◆ ponavljanje riječi ◆ pretjerivanje ◆ inverzija <p>Razdoblja:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ romantično ◆ moderno
STVARANJE TEKSTA		
	<p>OŠ MJA.6.2. Učenik razgovijetno i precizno izražava svoje mišljenje u skladu sa zadanom temom, vrstom teksta i svrhom komunikacije.</p> <p>OŠ MJA.7.2. Učenik sastavlja tekst od međusobno povezanih rečenica. Svjesno se služi naučenim strukturama i tipovima rečenica u usmenome i pisanome izražavanju.</p> <p>OŠ MJA.8.2. Učenik oblikuje i predstavlja tekst međusobno povezanim rečenicama. Služi se naučenim načinima tvorbe riječi i složenim rečenicama u njegovu oblikovanju.</p> <p>OŠ MJA.8.3. Učenik svjesno primjenjuje usvojenapravopisna pravila. Prepoznaje, razlikuje i imenuje složene rečenice, njihove vrste i načine tvorbe riječi.</p> <p>OŠ MJA.6.5. Učenik govori razgovijetno i u skladu sa komunikacijskom situacijom, samostalno iznosi i obrazlaže svoje stavove i mišljenja. Sluša i poštuje tuđe mišljenje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Zadovoljava sadržaj, strukturu i jezične zahtjeve navedene u tablici koja opisuje kriterije ocjenjivanja.

4.3. STRUKTURA ISPITIVANJA

Nacionalni ispit iz Mađarskoga jezika i književnosti za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina. Prva ispitna cjelina sastoji se od područja *Mađarski jezik i komunikacija* i *Razumijevanje teksta*. Područje *Mađarski jezik i komunikacija* sadrži 20 zadataka. Područje *Razumijevanje teksta* sadrži ukupno 25 zadataka (10 zadataka u potpodručju *Razumijevanje praktičnoga teksta* i 15 zadataka u potpodručju *Razumijevanje književnoga teksta*).

Druga ispitna cjelina *Pisanje* s potpodručjem *Jezično izražavanje* sadrži jedan zadatak u kojem učenik može birati između dva zadatka.

Ispit sadrži ukupno 46 zadataka i donosi ukupno 70 bodova.

U tablici 8. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 8. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Mađarski jezik i komunikacija	Gramatika i pravopis	20	20
		Razumijevanje praktičnoga teksta	10	10
	Razumijevanje teksta	Razumijevanje književnoga teksta	15	15
2.	Pisanje	Jezično izražavanje*	1	25
UKUPNO			46	70

* Učenik može birati između dvaju zadataka (kreativan esej ili raspravljajući esej). Pisani uradak boduje se prema naprijed navedenoj tablici s detaljima vrednovanja.

Nacionalni ispit iz Mađarskoga jezika i književnosti traje ukupno **135 minuta**. Prva ispitna cjelina traje **75 minuta**, a druga ispitna cjelina traje **60 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je pauza u trajanju od **15 minuta**.

4.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Az alábbi szavak közül melyik lehet főnév és ige is?

- A** szél
- B** tol
- C** vár
- D** tál

Točan odgovor: C

Odgojno-obrazovni ishod:

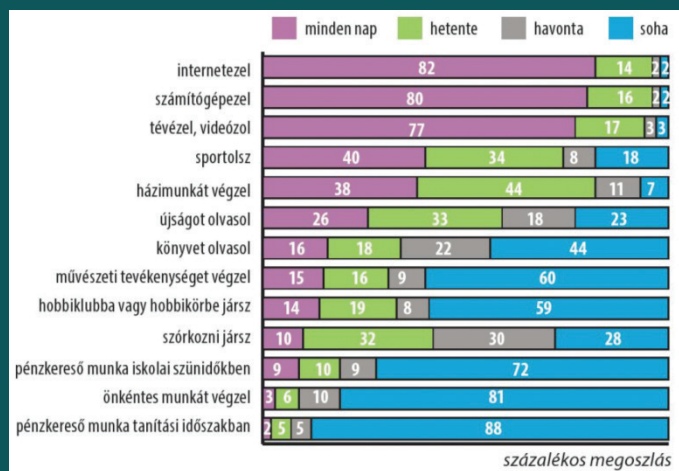
OŠ MJ A.6.3. Učenik naučena pravopisna pravila svjesno primjenjuje. Vrste riječi i morfeme prepoznaje, imenuje i razlikuje.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

A diagram egy Székesfehérvárott végzett felmérés eredményét mutatja.

(forrás: https://www.nkp.hu/tankonyv/termeszetismeret_10/lecke_03_029)

Melyik állítás HAMIS az alábbiak közül?

- A A legtöbb megkérdezett naponta tévézik.
- B Többen járnak havonta szórakozni, mint ahányan összesen önkénteskednek.
- C Többen önkénteskednek, mint ahányan dolgoznak
- D Több gyerek tévézik rendszeresen, mint sportol.

Točan odgovor: C

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ MJ A.5.1. Učenik čita tekstove različitog žanra i oblika, u njima traži informacije, prepoznaje osnovne poveznice. Ističe ključne riječi.

OŠ MJ C.7.1. Učenik interpretira tekstualnu i vizualnu platformu koja spaja medijski proizvod (npr. stripovi, memeovi, video s poezijom).

Kognitivna razina: interpretacija

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Olvasd el a verset, majd válaszolj a kérdésre!

Juhász Gyula: *Tiszai csönd*

Hálót fon az est, a nagy, barna pók,
Nem mozdulnak a tiszai hajók.

Egyiken távol harmonika szól,
Tücsök felel rá csöndben valahol.

Az égi rónán ballag már a hold:
Ezüstösesek a tiszai hajók.

Tüzeket raknak az égi tanyák,
Hallgatják halkán a harmonikát.

Magam a parton egymagam vagyok,
Tiszai hajók, néma társatok!

Ma nem üzennek hívó távolok,
Ma kikötöttünk itthon, álmodók!

Milyen kifejezést használ az első versszak az est metaforájaként?

Točan odgovor: npr. pók; barna pók; hálót szövő pók; az este olyan, mint egy pók Sami po sebi nisu prihvatljivi odgovori: háló, barna, est

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ MJ B.7.1. Učenik razlikuje i opisuje temeljne književne oblike, žanrove, umjetničke rodove, stilska izražajna sredstva, razdoblja.

OŠ MJ B.7.2. Učenik primjenjuje svoje znanje iz teorije književnosti uz vođenje. Djelo tumači s više gledišta, rečeno potkrepljuje primjerima preuzetim iz teksta.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

4. primjer

U ovome dijelu ispita potrebno je napisati školski esej. Možeš birati između dvaju zadataka. Pažljivo pročitaj oba zadatka, pa izaberi koji ti više odgovara.

Školski esej treba sadržavati **200 – 250** riječi.

Piši čitko. Školski esej bodovat će se s nula (0) bodova ako nema dovoljan broj riječi, ako je pisan velikim tiskanim slovima ili ako je nečitko napisan.

**I. Kreatív esszé
Utasítások**

Írj **200 – 250** szavas kreatív fogalmazást vagy történetet az alábbi kép kapcsán!
Írásodat tagold bevezetésre, tárgyalásra és befejezésre!
Ügyelj arra, hogy fogalmazásod megfeleljen a helyesírási és stíláriis követelményeknek!

A kép szerzője: Banksy

II. Érvelő esszé Utasítások

Írj **200 – 250** szavas érvelő esszét a közösségi médián létrehozott profilokról! Fejtsd ki a véleményedet azzal kapcsolatban, hogy meg lehet-e ismerni valakit a Facebook- vagy Instagram-profilja, illetve az ezen oldalakon folytatott kommunikációja alapján! Mutass rá 2 tényezőre, ami a megismerés folyamatát segíti, és 2 jelenségre, ami a megismerés folyamatát megnehezíti! Érvelésed során tedd egyértelművé az állásfoglalásodat!

Esszédet tagold bevezetésre, tárgyalásra és befejezésre!

Ügyelj arra, hogy írásod megfeleljen a helyesírási és stilisztikai követelményeknek!

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ MJ A.6.2. Učenik svoje mišljenje izražava razumljivo i suvislo, na način koji odgovara zadanoj temi, vrsti teksta i komunikacijskoj namjeri.

OŠ MJ A.7.2. Učenik stvara suvisao tekst. Svjesno primjenjuje novo naučene rečenične strukture i rečenične vrste u usmenim i pisanim tekstovima.

OŠ MJ A.8.2. Učenik stvara i prezentira suvisao, izražajan tekst. Novo naučene načine tvorbe riječi i složenih rečenica ugrađuje u proces stvaranja teksta.

OŠ MJ A.8.3. Učenik naučena pravopisna pravila svjesno primjenjuje. Vrste složenih rečenica i načine tvorbe riječi prepoznaje, imenuje i razlikuje.

OŠ MJ A.6.5. Učenik govori razumljivo, u skladu s komunikacijskom namjerom, te formulira i obrazlaže vlastiti stav i mišljenje.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

4.1. A FELMÉRÉS CÉLJA

A magyar nyelv és irodalom tantárgyra vonatkozó országos felmérés a diákok tantárgyi ismereteit, valamint az ismeretek alkalmazását lehetővé tevő készségeket hivatott felmérni. A vizsga elsősorban az irodalmi és gyakorlati szövegek értő olvasását, különféle típusú szövegek létrehozását, valamint a magyar nyelv rendszerének ismeretét ellenőrzi. A felmérés összhangban van a horvátországi magyar tannyelvű általános és középiskolák nemzetialaptanterve (curriculumuma) magyar nyelv és irodalomból (A modell)¹⁰ nemzeti alaptantervével (curriculumával).

4.2. A VIZSGA TARTALMA

Az általános iskola nyolcadik osztályának magyar nyelv és irodalomból történő felmérése a tantárgy nemzeti alaptantervében meghatározott oktatási-nevelési eredménycélokat három területhez kapcsoltnan (az egyiket két részterületre osztva) vizsgálja:

1. *Magyar nyelv és kommunikáció*
 - a) *Nyelvtan és helyesírás*
2. *Szövegértés*
 - a) *Gyakorlati szöveg értése*
 - b) *Irodalmi szöveg értése*
3. *Írás*
 - a) *Szövegalkotás*

A felmérés a magyar nyelv és kommunikáció, az irodalom és irodalmi alkotások és a médiakultúra témakört érintve ellenőrzi a diákok készségeit az alábbi fejlesztési területeken: irodalomelmélet, műelemzés, műismeret, szövegértés, szövegalkotás, kommunikációkultúra, illetve a nyelvi szintek és az azokra vonatkozó helyesírási szabályok alkalmazása.

Az elvárásokat az általános iskola 5–8. osztályaira vonatkozó oktatási-nevelési célok adják meg, annak figyelembevételével, hogy az adott célhoz kapcsolódóan mely eredménycélok teljesítése elvárható a felmérés megírásakor.

Az alábbi táblázat tartalmazza azon eredménycélokat, melyek megvalósításának mértékét a felmérés vizsgálni kívánja, illetve azokat a tartalmi elvárásokat, amelyeknek a diákoknak meg kell felelniük.

¹⁰ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_07_83_1555.html

7. táblázat A magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatási és nevelési eredménycéljai, oktatási tartalmai, valamint a vizsga tartalma vizsgaterületek szerint

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
Nyelvtan és helyesírás	<p>ÁI MNY A.5.2. A tanuló érthetően fejezi ki véleményét az adott témának megfelelően. Az újonnan megismert szavakat és kifejezéseket használja szóbeli és írásbeli szövegekben.</p> <p>ÁI MNY A.5.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Hangtani és alaktani elemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.</p> <p>ÁI MNY A.6.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Szófajokat és szóelemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.</p> <p>ÁI MNY A.7.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Mondatrészeket és mondattípusokat felismer, megnevez és megkülönböztet.</p> <p>ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, a szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Használja az újonnan megismert szavakat, kifejezéseket és a szinonimákat. <p>Hangtan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ magánhangzó (hosszú–rövid; mély–magas) ◆ mássalhangzó (egyjegyű–kétjegyű–háromjegyű; zöngés–zöngétlen) ◆ Csoportosítja és jellemzi a hangzókat. <p>Szavak szerkezete:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ egyszerű szó ◆ összetett szó <p>Szóelemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ szótag, toldalék ◆ képző, jel, rag <p>Hangalak és jelentés:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ szavak ◆ többjelentésű szavak ◆ azonos alakú szavak ◆ rokon értelmű szavak ◆ ellentétes jelentésű szavak ◆ hangutánzó szavak ◆ hangulatfestő szavak <p>Szófajok:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ige ◆ névszók: főnév (köznév és tulajdonnév – személynév, állatnév, földrajzi név, intézménynév, csillagnév, díjak és kitüntetések nevei, címek) ◆ melléknév ◆ számnév (tőszámnév, törtszámnév, sorszámnév, határozatlan számnév) ◆ névmás (személyes, birtokos, kölcsönös, visszaható, határozatlan, általános, mutató, kérdő) ◆ határozószó

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
<p>Nyelvtan és helyesírás</p>	<p>ÁI MNY A.5.4. A tanuló a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvváltozatot használja. Felismeri és használja az állandósult szókapcsolatokat.</p> <p>ÁI MNY A.6.5. A tanuló érthetően, a kommunikációs szándéknak megfelelően beszél, és megfogalmazza, indokolja saját álláspontját, véleményét. Vitapartnerét meghallgatja.</p> <p>ÁI MNY C.8.2. A tanuló felismeri és leírja a média nyelvhasználatra gyakorolt hatását, véleményt alkot erről a folyamatról.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ igenév (főnévi, melléknévi – befejezett, folyamatos, beálló, határozói) ◆ viszonyszók: névelő, névutó, igekötő, kötőszó, segédige, módosítószó ◆ mondatszók: indulatszó, felelő-, kérdő-, és társalgási szó, módosítószó, hangutánzó mondatszó ◆ Felismeri a szóelemeket, megadott toldaléktípussal lát el szóalakokat. ◆ Felismeri a szófajok példáit, csoportosítja a szavakat szófajok szerint. <p>Mondattan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ egyszerű mondat ◆ összetett mondat ◆ állító mondat ◆ tagadó mondat, mondatrésztagadás ◆ a predikatív szerkezet: az alany, az állítmány ◆ bővítmények: tárgy, határozók (időhatározó, helyhatározó, képes helyhatározó, számhatározó, módhatározó, állapothatározó, mód-állapothatározó, társhatározó, eszközhatározó, eredethatározó, eredményhatározó, okhatározó, célhatározó, fokhatározó, mértékhatározó, részeshatározó, hasonlító határozó, vonzathatározó), jelzők (minőségjelző, mennyiségjelző, birtokos jelző, értelmező jelző) ◆ Adott mondat elemeinek mondatrészi szerepét meghatározza, ágrajzon az elemeket felismeri, adott mondat alapján az ágrajzot kiegészíti. ◆ Felismeri és alkalmazza a különböző igemódokat, igeidőket, a melléknévfokozás és számnévfokozás eseteit.

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI-NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
Nyelvtan és helyesírás		<p>Összetett mondatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ alárendelő összetett mondat ♦ mellérendelő összetett mondat (a típust a felmérés időpontjára való tekintettel nem kell megadni) <p>Érvényesíti a nyelvhelyességi és helyesírási szabályokat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Szóelemző írásmód elvének követése. ♦ A hangok hosszúságának megfelelő jelölése, a j hang kétféle jelölése. ♦ Tulajdonnevek helyesírása, tulajdonnevekből képzett melléknevek helyesírása, fokozott melléknevek és helyesírásuk, igekötő és ige kapcsolatának helyesírása. ♦ Mondatközi és mondatvégi írásjelek.
SZÖVEGÉRTÉS		
Gyakorlati szöveg értése	<p>ÁI MNY A.5.1. A tanuló különböző műfajú és formájú szövegeket olvas, azokban információt keres, alapvető összefüggéseket felismer. Kiemeli a kulcsszavakat.</p> <p>ÁI MNY A.7.1. A tanuló összetettebb szövegekben, megadott szempontok alapján koherens jelentést ismer fel és artikulál.</p> <p>ÁI MNY C.7.1. A tanuló értelmezi a szöveges és képi platformot összekapcsoló médiaproduktumot (pl. képregény, mém, versvideó).</p> <p>ÁI MNY C.8.1. A tanuló megkülönbözteti a sajtóműfajokat, ezeknek megfelelő különböző közvetítő közegű (platformú) médiaproduktumokat hoz létre. Reflektál a médiaüzenetek realitáshoz való viszonyára.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ A szövegértés alapvető eljárásait alkalmazza (a téma megállapítása, a lényeg kiemelése, adatkeresés, ok-okozati kapcsolatok, vázlatkészítés, összefoglalás) ♦ Az olvasott szöveget szerkezeti egységekre bontja, megadott szerkezeti egységeket összefoglal, összefüggésbe hoz egymással és a szöveg egészével. ♦ Lábjegyzet, szómagyarázat használatával értelmezi és alkalmazza a számára ismeretlen kifejezéseket. ♦ Összekapcsolja a grafikus és szöveges elemek jelentésmezőjét és hatását. Vizuális elemeket kiegészít, értelmez, szöveg alapján kiegészít. ♦ A különböző műfajú médiaszöveg szó szerinti és azon túli üzenetét értelmezi.

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGÉRTÉS		
<p>Irodalmi szöveg értése</p>	<p>ÁI MNY A.7.1. A tanuló összetettebb szövegekben, megadott szempontok alapján koherens jelentést ismer fel és artikulál.</p> <p>ÁI MNY A.6.2. A tanuló érthetően és szabatosan fejezi ki véleményét az adott témának, szövegtípusnak és kommunikációs szándéknak megfelelően</p> <p>ÁI MNY B.6.1. A tanuló felismeri a tanult műformákat, műfajokat, műnemeket, jellemzőiket azonosítja. Felismeri és megnevezi a stilisztikai kifejezőeszközöket.</p> <p>ÁI MNY B.7.1. A tanuló megkülönbözteti és leírja az alapvető műformákat, műfajokat, műnemeket, stilisztikai kifejezőeszközöket, korszakokat.</p> <p>ÁI MNY B.7.2. A tanuló irodalomelméleti ismereteit irányítással alkalmazza. A művet több szempontból értelmezi, az elmondottakat a szövegből vett példákkal támasztja alá.</p> <p>ÁI MNY B.8.2. A tanuló önállóan alkalmazza aktuális irodalomelméleti ismereteit. Adott szempontok alapján jelentéseket tulajdonít a műnek.</p> <p>ÁI MNY B.5.3. A tanuló a tárgyalt világ- és magyar irodalmi műveket felismeri, illetve azokból idéz.</p> <p>ÁI MNY B.7.3. A tanuló a tárgyalt világ- és magyar irodalmi műveket megnevezi, azokra vonatkozó ismereteit kifejti, illetve idéz belőlük.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ A tanuló az irodalmi szöveg értelmezésére vonatkozó kérdésre adott választát jólformált mondatokkal, megfelelő stílust használva fejezi ki. <p>Műforma:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ próza ◆ vers <p>Verselési mód:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ütemhangsúlyos vagy magyaros verselés (szótagszám megállapítása) ◆ időmértékes verselés (hosszú–rövid szótagok felismerése) <p>Rímfajták:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ páros rím ◆ bokorrím ◆ keresztrím ◆ félrím ◆ ölelkező rím <p>Műnemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ epika ◆ líra ◆ dráma <p>Műfajok, verstípusok:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ mese (népmese, műmese) ◆ elbeszélő költemény ◆ regény ◆ dal ◆ ballada ◆ monda ◆ legenda ◆ történelmi regény ◆ novella ◆ karcolat ◆ tragédia ◆ komédia ◆ epigramma ◆ elégia ◆ himnusz

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI-NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGÉRTÉS		
		<p>Stilisztikai eszközök:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ hasonlat ◆ metafora ◆ megszemélyesítés ◆ alliteráció ◆ metonímia ◆ allegória ◆ szótőismétlés ◆ túlzás ◆ inverzió <p>Korszakok:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ romantika ◆ modern
ÍRÁS		
Szövegalkotás	<p>ÁI MNY A.6.2. A tanuló érthetően és szabatosan fejezi ki véleményét az adott témának, szövegtípusnak és kommunikációs szándéknak megfelelően.</p> <p>ÁI MNY A.7.2. A tanuló összefüggő szöveget hoz létre. Az újonnan megismert mondatstruktúrákat és mondatfajtákat tudatosan alkalmazza szóbeli és írásbeli szövegekben.</p> <p>ÁI MNY A.8.2. A tanuló összefüggő, kifejező szöveget hoz létre és ad elő. Az újonnan megismert szóalkotási módokat és az összetett mondatokat beépíti a szövegalkotási folyamatába.</p> <p>ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, a szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti.</p> <p>ÁI MNY A.6.5. A tanuló érthetően, a kommunikációs szándéknak megfelelően beszél, és megfogalmazza, indokolja saját álláspontját, véleményét.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Az értékelési szempontokat ismertető táblázatban részletezett tartalmi, szerkezeti és nyelvi elvárásoknak megfelel.

4.3. A FELMÉRÉS FELÉPÍTÉSE

A felmérést három egység építi fel.

Az első a *Magyar nyelv és kommunikáció* területét ellenőrzi. Ebben a kizárólag feleletválasztó kérdéseket tartalmazó részben összesen 20 pont szerezhető.

A szövegértelmezés készségét két részterületre bontva vizsgálja a felmérés. A *Gyakorlati szöveg értését* feleletválasztó kérdésekkel méri, melyek megoldásával 10 pont szerezhető. Ebben a részben a diákok a hétköznapi élet szövegeivel találkozhatnak (cikk, ismeretterjesztő szöveg, használati utasítás, működési leírás, esszé stb.), melyek tartalmaznak verbális és grafikus (diagram, kép, térkép, ábra, táblázat stb.) elemeket is.

Az *Irodalmi szöveg értésére* zárt és nyitott kérdések is vonatkoznak összesen 15 pontért. Ebben a részben a tantárgy nemzeti alaptantervében kötelező olvasmányként nem feltétlenül szereplő, magyar irodalmi alkotásra vonatkozóan értő-értelmező kérdésekre ad választ a diák, illetve a műhöz kapcsolódóan számot ad irodalomelméleti és műismereti tudásáról.

A *Szövegalkotás* készségét ellenőrző szakaszban a diák két feladat közül választhat. Az egyik választható feladat egy adott vizuális alkotáshoz kapcsolódó kreatív fogalmazás (akár esszé, akár történet) megírása, a másik pedig meghatározott témájú érvelő esszé megírása. A megírt szövegért 25 pont adható.

A felmérés összesen 46 feladatot tartalmaz, melyek megoldásával 70 pont szerezhető.

Az alábbi táblázat a feladatok száma és az elérhető pontszámok vizsgaegységenként.

8. táblázat A feladatok száma és az elérhető pontszámok vizsgaegységenként

VIZSGÁLATI EGYSÉG	TERÜLET	ALTERÜLET	FELADATOK SZÁMA	ELÉRHETŐ PONTSZÁM
1.	Magyar nyelv és kommunikáció	Nyelvtan és helyesírás	20	20
	Szövegértés	Gyakorlati szöveg értése	10	10
		Irodalmi szöveg értése	15	15
2.	Írás	Szövegalkotás*	1	25
ÖSSZESEN			46	70

*A vizsgázó két feladat közül választhat (Kreatív esszé vagy érvelő esszé). Az írásmű a fent részletezett értékelő táblázat alapján kerül pontozásra.

A felmérés feladatainak megoldására összesen **135 perc** áll a diák rendelkezésére. Az első két vizsgarészre összesen **75 percet**, a szövegalkotásra további **60 percet** fordíthat. E kettő között **15 perc** szünetet kell biztosítani a tanuló számára.

4.4. MINTAFELADATOK

1. példa

Az alábbi szavak közül melyik lehet főnév és ige is?

- A** szél
- B** tol
- C** vár
- D** tál

Helyes megoldás: C

Eredménycélok:

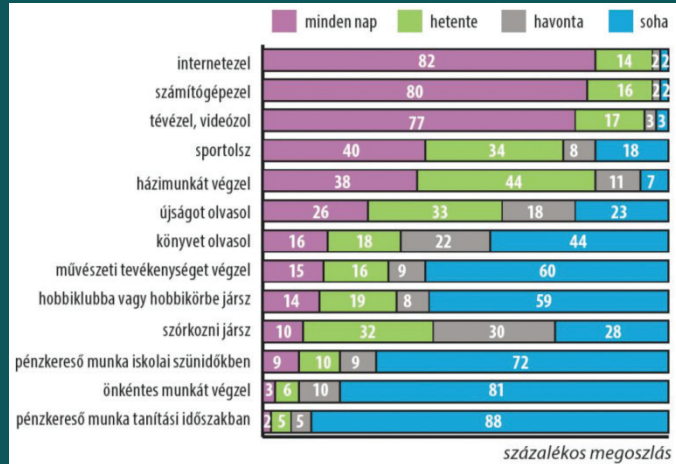
ÁI MNY A.6.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Szófajokat és szóelemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.

Kognitív szint: alkalmazás

Nehézség: közepes

2. példa

A diagram egy Székesfehérvárott végzett felmérés eredményét mutatja.

(forrás: https://www.nkp.hu/tankonyv/termeszetismeret_10/lecke_03_029)

Melyik állítás HAMIS az alábbiak közül?

- A** A legtöbb megkérdezett naponta tévézik.
- B** Többen járnak havonta szórakozni, mint ahányan összesen önkénteskednek.
- C** Többen önkénteskednek, mint ahányan dolgoznak
- D** Több gyerek tévézik rendszeresen, mint sportol.

Helyes megoldás: C

Eredménycélok:

ÁI MNY A.5.1. A tanuló különböző műfajú és formájú szövegeket olvas, azokban információt keres, alapvető összefüggéseket felismer. Kiemeli a kulcsszavakat.

ÁI MNY C.7.1. A tanuló értelmezi a szöveges és képi platformot összekapcsoló médiaproduktumot (pl. képregény, mém, versvideó).

Kognitív szint: értelmezés

Nehézség: közepes

3. példa

Olvasd el a verset, majd válaszolj a kérdésre!

Juhász Gyula: *Tiszai csönd*

Hálót fon az est, a nagy, barna pók,
Nem mozdulnak a tiszai hajók.

Egyiken távol harmonika szól,
Tücsök felel rá csöndben valahol.

Az égi rónán ballag már a hold:
Ezüstösesek a tiszai hajók.

Tüzeket raknak az égi tanyák,
Hallgatják halkán a harmonikát.

Magam a parton egymagam vagyok,
Tiszai hajók, néma társatok!

Ma nem üzennek hívó távolok,
Ma kikötöttünk itthon, álmodók!

Milyen kifejezést használ az első versszak az est metaforájaként?

Helyes megoldás: pl. pók; barna pók; hálót szövő pók; az este olyan, mint egy pók

Önmagukban nem elfogadható válaszok: háló, barna, est

Eredménycélok:

ÁI MNY B.7.1. A tanuló megkülönbözteti és leírja az alapvető műformákat, műfajokat, műnemeket, stilisztikai kifejezőeszközöket, korszakokat.

ÁI MNY B.7.2. A tanuló irodalomelméleti ismereteit irányítással alkalmazza. A művet több szempontból értelmezi, az elmondottakat a szövegből vett példákkal támasztja alá.

Kognitív szint: alkalmazás

Nehézség: nehéz

4. példa

A vizsga e részében iskolai esszét kell írnod. Két feladat közül választhatsz. Figyelmesen olvasd el mindkét feladatot, majd válaszd ki a számodra megfelelőt!

Az iskolai esszének **200–250** szót kell tartalmaznia.

Olvasható kézírással, és feltétlenül írott betűkkel írd! A nagy, nyomtatott betűkkel írt, rendetlen vagy olvashatatlan dolgozatért nulla (0) pont jár.

**I. Kreatív esszé
Utasítások**

Írd **200 – 250** szavas kreatív fogalmazást vagy történetet az alábbi kép kapcsán!
Írásodat tagold bevezetésre, tárgyalásra és befejezésre!
Ügyelj arra, hogy fogalmazásod megfeleljen a helyesírási és stílári követelményeknek!

A kép szerzője: Banksy

II. Érvelő esszé Utasítások

Írj **200 – 250** szavas érvelő esszét a közösségi médián létrehozott profilokról! Fejtsd ki a véleményedet azzal kapcsolatban, hogy meg lehet-e ismerni valakit a Facebook- vagy Instagram-profilja, illetve az ezen oldalakon folytatott kommunikációja alapján! Mutass rá 2 tényezőre, ami a megismerés folyamatát segíti, és 2 jelenségre, ami a megismerés folyamatát megnehezíti! Érvelésed során tedd egyértelművé az állásfoglalásodat!

Esszédet tagold bevezetésre, tárgyalásra és befejezésre!

Ügyelj arra, hogy írásod megfeleljen a helyesírási és stilisztikai követelményeknek!

Eredménycélok:

ÁI MNY A.6.2. A tanuló érthetően és szabatosan fejezi ki véleményét az adott témának, szövegtípusnak és kommunikációs szándéknak megfelelően.

ÁI MNY A.7.2. A tanuló összefüggő szöveget hoz létre. Az újonnan megismert mondat-szerkezeteket és mondattípusokat tudatosan alkalmazza szóbeli és írásbeli szövegekben.

ÁI MNY A.8.2. A tanuló összefüggő, kifejező szöveget hoz létre és ad elő. Az újonnan megismert szóalkotási módokat és az összetett mondatokat beépíti a szövegalkotási folyamatába.

ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, a szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti.

ÁI MNY A.6.5. A tanuló érthetően, a kommunikációs szándéknak megfelelően beszél, és megfogalmazza, indokolja saját álláspontját, véleményét.

Kognitív szint: értelmezés

Nehézség: nehéz

5. ČEŠKI JEZIK / ČESKÝ JAZYK

5.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Češkoga jezika ispituje se ovladanost jezičnom djelatnosti čitanja književnih i neknjiževnih tekstova s razumijevanjem te poznavanje češkoga jezika i književnosti.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A)¹¹ (NN, br. 114/19).

5.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Češkoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz četiriju područja, od čega prvo područje ima tri potpodručja ispitivanja:

1. Čitanje s razumijevanjem
 - a) Čitanje epskoga teksta
 - b) Čitanje lirskoga teksta
 - c) Čitanje neknjiževnoga teksta
2. Češki jezik
3. Teorija i povijest češke književnosti
4. Pisanje.

Nacionalnim ispitom iz Češkoga jezika za osmi razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi navedeni u Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A).

U tablici 9. navedena su područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi i pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

¹¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tablica 9. Odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda prema područjima i potpodručjima ispitivanja Češkoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM		
<p>Čitanje epskoga teksta</p> <p>Čitanje lirskoga teksta</p> <p>Čitanje neknjiževnoga teksta</p>	<p>OŠ ČJ A.5.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>OŠ ČJ A.5.7. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima.</p> <p>OŠ ČJ C.5.1. Učenik razlikuje izvore informacija i pronalazi potrebne informacije.</p> <p>OŠ ČJ A.6.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta u cjelini</p> <p>OŠ ČJ C.6.1. Učenik razlikuje izvore informacija, pronalazi i izabire informacije iz različitih izvora, provjerava njihovu korisnost i točnost.</p> <p>OŠ ČJ A.7.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, uspoređuje podatke ili činjenice prema važnosti te interpretira značenje teksta u cjelini.</p> <p>OŠ ČJ A.7.6. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima.</p> <p>OŠ ČJ C.7.1. Učenik samostalno izabire informacije iz različitih izvora (časopis, internet) te provjerava njihovu korisnost i točnost koje su bitne za rješavanje postavljenih zadataka.</p> <p>OŠ ČJ A.8.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, prosuđuje i tumači značenje teksta u cjelini, izvodi zaključke i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ čita s razumijevanjem tekstove ◆ uočava sastavne elemente grafičke strukture teksta ◆ čita tekst i izdvaja ključne riječi da bi razumio značenje teksta u cjelini ◆ odgovara na postavljena pitanja o pročitanoj tekstu ◆ prepoznaje, uočava i objašnjava obilježja tekstova prema vrsti, obliku, sadržaju, svrsi ◆ učenik uočava različite uloge istoznačnih i suprotnih riječi u kontekstu ◆ uočava razliku između standardnoga češkog govora, razgovornoga češkog jezika ◆ prepoznaje češke neknjiževne riječi ◆ provjerava točnost informacija u polaznoj tekstu ◆ prepoznaje značenje ključnih riječi i glavnih ideja u kontekstu čitanoga teksta ◆ pregledava, traži i odabire bitne podatke iz čitanoga teksta ◆ tuđice zamjenjuje češkim riječima ◆ odabire potrebne informacije, tj. odgovore ◆ uspoređuje značenje riječi ◆ razlikuje sinonime, homonime i antonime ◆ razlikuje standardni i nestandardni češki jezik ◆ analizira različita značenja tekstova

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM		
<p>Čitanje epskoga teksta</p> <p>Čitanje lirskoga teksta</p> <p>Čitanje neknjiževnoga teksta</p>	<p>OŠ ČJ A.8.6. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima, samostalno istražuje informacije o tekstnim vrstama i događajima važnima za razvoj češkoga jezika.</p> <p>OŠ ČJ C.8.1. Učenik vrednuje informacije i izvore informacija te organizira izabrane informacije i povezuje ih s postojećim znanjem radi rješavanja problemske situacije.</p>	
ČEŠKI JEZIK I PISANJE		
<p>Češki jezik i pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta</p>	<p>OŠ ČJ A.5.5. Učenik piše tekstove jednostavnijih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu.</p> <p>OŠ ČJ A.6.5. Učenik piše tekstove jednostavnijih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema smjernicama.</p> <p>OŠ ČJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst jednostavnih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu pritom primjenjujući jezična znanja o glagolskim oblicima i o sintaktičkome ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.</p> <p>OŠ ČJ A.8.5. Učenik samostalno piše i oblikuje tekst složenih, opisnih, pripovjednih i jednostavnih raspravljačkih struktura u skladu s temom i prema određenim smjernicama pritom primjenjujući stečena pravopisna i morfološka znanja i znanja iz sintakse.</p> <p>OŠ ČJ B.5.5. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim iskustvima i doživljajima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ koristi se pravilnim morfološkim oblicima svih vrsta riječi ◆ prepoznaje gramatičko ustrojstvo rečenice, tj. sljedeće sintaktičke kategorije: predikat, subjekt, objekt i priložne oznake te atribut i apoziciju na oglednim i čestim primjerima ◆ objašnjava rečenice po sastavu: jednostavne i složene rečenice ◆ točno prepoznaje ispred kojih veznika pisati zarez ◆ prepoznaje sinonime i antonime koje je pročitao u polaznome tekstu ◆ odabire riječi i rečenice u skladu s pravopisnom i gramatičkom normom ◆ razlikuje književne i razgovorne riječi i oblike ◆ koristi se točnim oblicima svih vrsta riječi ◆ pravilno odabire glagole, prepoznaje te primjenjuje stečena morfološka znanja o glagolskim oblicima u svim vremenima, u svim trima glagolskim načinima i u obama glagolskim vidovima

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ČEŠKI JEZIK I PISANJE		
Češki jezik i pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta	<p>OŠ ČJ B.6.5. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim vlastitim i čitalačkim iskustvima i doživljajima.</p> <p>OŠ ČJ B.7.4. Učenik se samostalno i stvaralački izražava prema vlastitim željama, osjećajima, stavovima i interesima potaknut različitim iskustvima i doživljajima tijekom učenja i poučavanja.</p> <p>OŠ ČJ B.8.5. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim vlastitim i čitalačkim iskustvima i doživljajima.</p>	<p>Vrste tekstova*:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ vijest ♦ izvješće ♦ pismo ♦ obavijest ♦ opis ♦ karakteristika ♦ rasprava ♦ pripovijedanje <p>Pravopisni sadržaji*</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ veliko početno slovo ♦ pisanje – i/–í i –y/–ý iza tvrdih i mekih suglasnika ♦ pisanje odabranih riječi ♦ pisanje dugih i kratkih samoglasnika ♦ pravopisni znakovi u rečenici ♦ upravni i neupravni govor ♦ sklonidba promjenjivih vrsta riječi ♦ sročnost subjekta i predikata u rečenici <p>*Navedeni se nastavni sadržaji mogu ispitati i u području Češkoga jezika.</p>
TEORIJA I POVIJEST ČEŠKE KNJIŽEVNOSTI		
	<p>OŠ ČJ B.5.2. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta i izražava vlastiti literarni doživljaj.</p> <p>OŠ ČJ B.6.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva i književnoteorijskoga znanja.</p> <p>OŠ ČJ B.7.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta, tj. djela i samostalno promišlja o smislu književnoga teksta, tj. djela na osnovi vlastitoga čitateljskog iskustva i znanja iz teorije književnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ razlikuje izražavanje u prozi i u stihu ♦ razlikuje različite vrste umjetničkih i neumjetničkih tekstova ♦ razlikuje temeljna žanrovska (poetska, prozna, dramska) obilježja na osnovi tematike, likova i načina izlaganja strukture teksta (vizualna i grafička obilježja) i primjenjuje temeljna književnoteorijska znanja ♦ prepoznaje temeljna jezično–stilska obilježja književnoga teksta: preneseno značenje, pjesničku sliku, onomatopeju, epitet, personifikaciju ♦ razlikuje bajku i basnu od ostalih pripovjednih vrsta

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
TEORIJA I POVIJEST ČEŠKE KNJIŽEVNOSTI		
	<p>OŠ ČJ B.8.2. Učenik tumači književni tekst na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva, iz konteksta i usporedbe s drugim književnim vrstama primjenjujući znanje iz teorije književnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje sastavnice književnoga teksta: likovi, događaji, mjesto, vrijeme te primjenjuje temeljna književnoteorijska znanja ◆ uočava ulogu metrike i ponavljanja u poeziji: stih, strofa, rima, ponavljanje, asonanca, aliteracija ◆ prepoznaje i razlikuje stilska izražajna sredstva: epitet, metaforu, simbol, anaforu, refren, personifikaciju, kontrast, apostrofu i refren

5.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina te četiriju područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina sastoji se od triju područja *Čitanje s razumijevanjem*, *Češki jezik* i *Teorija povijesti češke književnosti*. Područje *Čitanje s razumijevanjem* sadrži ukupno 15 zadataka (pet zadataka u potpodručju *Čitanje epskoga teksta*, pet zadataka u potpodručju *Čitanje lirskoga teksta*, pet zadataka u potpodručju *Čitanje neknjiževnoga teksta*). Područje *Češki jezik* sadrži ukupno 15 zadataka. Područje *Teorija i povijest češke književnosti* sadrži ukupno šest zadataka.

Druga ispitna cjelina *Pisanje* potpodručjem *Pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta* sadrži jedan zadatak.

Ispit sadrži ukupno 37 zadatak i donosi ukupno 60 bodova.

U tablici 10. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku cjelinu te za svako područje i potpodručje ispitivanja Češkoga jezika.

Tablica 10. Broj zadataka i broj bodova za svaku cjelinu te za svako područje i potpodručje ispitivanja

CJELINE ISPITIVANJA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje s razumijevanjem	Čitanje epskoga teksta	5	5
		Čitanje lirskoga teksta	5	5
		Čitanje neknjiževnoga teksta	5	5
	Češki jezik		15	15
	Teorija i povijest češke književnosti		6	6
2.	Pisanje	Pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta	1	24
UKUPNO			37	60

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika traje ukupno **180 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje **90 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je pauza u trajanju od **15 minuta**.

5.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorně si přečtete následující text.

František Halas: *Co všechno musí dělat jaro*

Vytáhnout trávu z hlíny
a na zeleno natřít.
Načernit pěkně stíny
a všechno živé sbratřit.

Nachystat noty ptáčkům,
obléci nahé stromy,
vysmát se poškoláčkům,
pozlatit střechy, domy.

Co všechno musí dělat jaro?

- A. Nachystat noty ptáčkům
- B. Nachystat noty poškoláčkům
- C. Nachystat noty stínům
- D. Nachystat noty stromům

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: Čitanje s razumijevanjem

Potpodručje ispitivanja: Čitanje lirskoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.8.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, prosuđuje i tumači značenje teksta u cjelini, izvodi zaključke i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Který slovní druh je slovo *pěkně* ve spojení *Načernit pěkně stíny*?

- A. citoslovce
- B. částice
- C. příslovce
- D. přídavné jméno

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Češki jezik*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst jednostavnih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu pritom primjenjujući jezična znanja o glagolskim oblicima i o sintaktičkome ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Jak nazýváme umělecký prostředek, který napodobuje zvuky kolem nás?

- A. anafora
- B. kontrast
- C. rytmus
- D. zvukomalba

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Teorija i povijest češke književnosti*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ B.8.2. Učenik tumači književni tekst na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva, iz konteksta i usporedbe s drugim književnim vrstama primjenjujući znanje iz teorije književnosti.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

5.1. CÍL ZKOUŠKY

Národní zkouškou z Českého jazyka se zkouší jazykové kompetence, čtení literárních a neliterárních textů s porozuměním a znalosti z českého jazyka a literatury.

Zkouška vychází z Kurikulum pro vyučovací předmět Český jazyk pro základní a střední školy s výukou v jazyce a písmu české národnostní menšiny v Republice Chorvatsko Model A)¹² (NN, br.114/2019).

5.2. OBSAH ZKOUŠKY

Národní zkouškou z Českého jazyka pro žáky osmých tříd základních škol se zkouší výchovně – vzdělávací výstupy ze čtyř oblastí, přičemž první oblast obsahuje tři části (podoblasti):

1. *Čtení s porozuměním*
 - a) *Čtení epického textu*
 - b) *Čtení lyrického textu*
 - c) *Čtení neliterárního textu*
2. *Český jazyk*
3. *Teorie a dějiny české literatury*
4. *Psaní.*

Národní zkouškou z Českého jazyka pro žáky osmých tříd základních škol se zkouší výchovně – vzdělávací výstupy uvedené v Kurikulu pro vyučovací předmět Český jazyk pro základní a střední školy s výukou v jazyce a písmu české národnostní menšiny v Republice Chorvatsko (Model A).

V tabulce 9 jsou uvedené oblasti a části (podoblasti) zkoušení, výchovně – vzdělávací výstupy a dílčí výstupy zkoušky.

¹² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tabulka 9 Výchovně – vzdělávací výstupy a dílčí výstupy zkoušky podle oblastí a částí (podoblastí) zkoušky

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
<p>Čtení epického textu</p> <p>Čtení lyrického textu</p> <p>Čtení neliterárního textu</p>	<p>ZŠ ČJ A.5.4. Žák čte text s porozuměním, vybírá klíčová slova a vysvětluje význam textu.</p> <p>ZŠ ČJ A.5.7. Žák porovnává různé vztahy mezi slovy a popisuje jejich význam v různých kontextech.</p> <p>ZŠ ČJ C.5.1. Žák rozlišuje zdroje informací a dokáže si vyhledat potřebné informace.</p> <p>ZŠ ČJ A.6.4. Žák čte text s porozuměním, vybírá klíčová slova, srovnává údaje podle důležitosti a vysvětluje celkový význam textu.</p> <p>ZŠ ČJ C.6.1. Žák rozlišuje prameny informací, nalézá informace v různých pramenech a vybírá z nich, ověřuje si jejich užitečnost a pravdivost.</p> <p>ZŠ ČJ A.7.4. Žák čte text s porozuměním, srovnává údaje a fakta podle důležitosti a interpretuje, vysvětluje a vykládá celkový význam textu.</p> <p>ZŠ ČJ A.7.6. Žák srovnává různé vztahy mezi slovy a vysvětluje jejich význam v různých kontextech.</p> <p>ZŠ ČJ C.7.1. Žák samostatně vybírá informace z různých zdrojů (časopis, internet), vybírá ty důležité a ověřuje si jejich užitečnost a pravdivost.</p> <p>ZŠ ČJ A.8.4. Žák čte text s porozuměním, odhaduje a vysvětluje celkový význam textu, vyvozuje závěry a spojuje si je s doposud získanými vědomostmi a zkušenostmi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ čte s porozuměním texty ♦ všímá si prvků grafické struktury textu ♦ čte text a vybírá klíčová slova, aby rozuměl celkovému významu textu ♦ odpovídá na kladené otázky o přečteném textu ♦ rozlišuje rysy textů podle druhu, formy, obsahu, účelu ♦ žák si všímá různých rolí synonym a antonym v kontextu ♦ rozlišuje spisovná a hovorová slova a tvary ♦ ověřuje si pravdivost získaných informací ve výchozím textu ♦ pozná význam klíčových slov a hlavních myšlenek v kontextu čteného textu ♦ vyhledává a vybírá důležité údaje ze čteného textu ♦ cizí slova nahrazuje českými slovy ♦ třídí informace ♦ vysvětluje a vyhledává význam neznámých slov ♦ rozlišuje synonyma, homonyma, antonyma ♦ rozlišuje spisovný a nespisovný český jazyk (obecná čeština, nářečí, slang, argot) ♦ analyzuje různé významy textů

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
<p>Čtení epického textu</p> <p>Čtení lyrického textu</p> <p>Čtení neliterárního textu</p>	<p>ZŠ ČJ A.8.6. Žák porovnává různé vztahy mezi slovy a popisuje jejich význam v různých kontextech.</p> <p>ZŠ ČJ C.8.1. Žák vyhledává informace, hodnotí informace a zdroje informací a organizuje, třídí vybrané informace a spojuje je se získanými vědomostmi, aby vyřešil zadaný problém.</p>	
ČESKÝ JAZYK a PSANÍ		
<p>Český jazyk a psaní uměleckého nebo informačního textu</p>	<p>ZŠ ČJ A.5.5. Žák píše v souladu s tématem a podle osnovy texty jednodušších vyprávěcích a popisných struktur.</p> <p>ZŠ ČJ A.6.5. Žák píše v souladu s tématem a podle pokynů jednodušší vypravěčské a popisné texty.</p> <p>ZŠ ČJ A.7.5. Žák tvoří texty jednodušších struktur a při tom používá jazykové znalosti o morfologické a syntaktické stavbě věty na běžných příkladech.</p> <p>ZŠ ČJ A.8.5. Žák samostatně tvoří písemné projevy složitějších popisných a vypravěčských struktur a jednodušších diskusních struktur v souladu s tématem a podle určitých pokynů. Při tom používá nabyté vědomosti z pravopisu, morfologie a syntaxe.</p> <p>ZŠ ČJ B.5.5. Žák se umělecky vyjadřuje podle vlastního zájmu inspirován různými zkušenostmi a zážitky.</p> <p>ZŠ ČJ B.6.5. Žák se umělecky vyjadřuje podle vlastního zájmu inspirován různými osobními a čtenářskými zkušenostmi a zážitky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ používá správné morfologické tvary všech slovních druhů ♦ rozlišuje syntaktické kategorie: přísudek, podmět, předmět, příslovecná určení, přívlastek a přístavek na vzorových příkladech ♦ rozlišuje jednoduchou větu a souvětí ♦ spojuje věty do textu a používá spojky a spojovací výrazy ♦ rozlišuje synonyma a antonyma, která přečetl ve výchozím textu ♦ používá slova a věty v souladu s pravopisnou a mluvnickou normou ♦ rozlišuje spisovná a nespisovná slova a tvary ♦ používá správné tvary všech slovních druhů ♦ pozná a správně používá slovesné tvary ve všech časech, způsobech a videch

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY
ČESKÝ JAZYK a PSANÍ		
Český jazyk a psaní uměleckého nebo informačního textu	<p>ZŠ ČJ B.7.4. Žák se inspirován různými osobními a čtenářskými zkušenostmi a zážitky samostatně tvořivě vyjadřuje podle vlastních přání, pocitů, postojů a zájmů.</p> <p>ZŠ ČJ B.8.5. Žák se tvořivě vyjadřuje podle vlastních zájmů inspirován různými osobními a čtenářskými zkušenostmi a zážitky.</p>	<p>Druhy textů*:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ zpráva ◆ dopis ◆ oznámení ◆ popis ◆ charakteristika ◆ diskuse (úvaha) ◆ vyprávění <p>Pravopisná látka*:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ psaní velkých písmen ◆ psaní i/y a í/ý po tvrdých a měkkých souhláskách ◆ psaní vyjmenovaných slov ◆ psaní dlouhých a krátkých samohlásek ◆ interpunkce ve větě ◆ přímá a nepřímá řeč ◆ skloňování ohebných slovních druhů ◆ shoda podmětu s přísudkem <p>*Uvedená látka může být použita při zkoušení českého jazyka.</p>
TEORIE A DĚJINY ČESKÉ LITERATURY		
	<p>ZŠ ČJ B.5.2. Žák rozlišuje základní rysy žánru literárního textu a vyjadřuje vlastní literární prožitek.</p> <p>ZŠ ČJ B.6.2. Žák vysvětluje podstatu – hlavní myšlenku literárního textu na základě vlastní čtenářské zkušenosti a vědomostí z literární teorie.</p> <p>ZŠ ČJ B.7.2. Žák vyvozuje smysl literárního textu na základě vlastních čtenářských zkušeností a znalostí z teorie literatury.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ rozlišuje vyjadřování v próze a v poezii ◆ rozlišuje různé druhy uměleckých a neuměleckých textů ◆ rozlišuje základní žánrové (poetické, prozaické a dramatické) rysy na základě tematiky, postav, způsobu interpretace a stavby textu (vizuální a grafické prvky) a používá základní vědomosti z literární teorie ◆ pozná základní jazykově-stylistické prostředky literárního textu: přenesený význam, básnický obraz – motiv, onomatopoeie (zvukomalba), epiteton, personifikace

OBLAST/ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY
TEORIE A DĚJINY ČESKÉ LITERATURY		
	<p>ZŠ ČJ B.8.2. Žák vysvětluje literární text na základě vlastní čtenářské zkušenosti, z kontextu a ze srovnání s jinými literárními druhy a žánry s použitím vědomostí z teorie literatury.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ rozlišuje pohádku a bajku od ostatních druhů vypravování ◆ rozlišuje složky literárního textu: postavy, děje, místo, čas a používá základní vědomosti z literární teorie ◆ vnímá roli metricky a opakování v poezii: verš, sloka, rým, opakování, asonance, aliterace ◆ poznává umělecké prostředky: epiteton, metafora, symbol, anafora, refrén, personifikace, kontrast, apostrofa

5.3. STRUKTURA ZKOUŠKY

Národní zkouška z Českého jazyka má dva celky.

V prvním celku se zkouší první, druhá a třetí oblast zkoušení.

V druhém celku se zkouší čtvrtá oblast zkoušení.

První oblast zkoušení *Čtení s porozuměním* obsahuje 15 úkolů, ze kterých se 5 úkolů vztahuje k části (podoblasti) *Čtení epického textu*, 5 úkolů k části (podoblasti) *Čtení lyrického textu* a 5 úkolů k části (podoblasti) *Čtení neliterárního textu*.

Druhá oblast zkoušení *Český jazyk* obsahuje 15 úkolů.

Třetí oblast zkoušení *Teorie a dějiny české literatury* obsahuje 6 úkolů.

Čtvrtá oblast zkoušení má jeden úkol *Psaní*, který se hodnotí 24 body.

V tabulce 10 je uveden počet úkolů a bodů v každém celku a každé oblasti a části (podoblasti) zkoušení z Českého jazyka.

Tabulka 10 Počet úkolů a bodů pro každý celek a pro každou oblast a část (podoblast) zkoušení

CELEK	OBLAST	ČÁST (PODOBLAST)	POČET ÚKOLŮ	POČET BODŮ
1	Čtení s porozuměním	čtení epického textu	5	5
		čtení lyrického textu	5	5
		čtení neliterárního textu	5	5
	Český jazyk		15	15
	Teorie a dějiny české literatury		6	6
2	Psaní	psaní uměleckého nebo informačního textu	1	24
ÚHRNEM			37	60

Národní zkouška z Českého jazyka trvá celkem **180 minut**. Každý celek trvá **90 minut**. Mezi prvního a druhého celku je přestávka v trvání **15 minut**.

5.4. PŘÍKLADY ÚKOLŮ

1. příklad

Pozorně si přečtěte následující text.

František Halas: *Co všechno musí dělat jaro*

Vytáhnout trávu z hlíny
a na zeleno natřít.

Načernit pěkně stíny
a všechno živé sbratřit.

Nachystat noty ptáčkům,
obléci nahé stromy,
vysmát se poškoláčkům,
pozlatit střechy, domy.

Co všechno musí dělat jaro?

- A. Nachystat noty ptáčkům
- B. Nachystat noty poškoláčkům
- C. Nachystat noty stínům
- D. Nachystat noty stromům

Správná odpověď: A

Oblast zkoušení: Čtení s porozuměním

Část (podoblast) zkoušení: čtení lyrického textu

Výchově – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.8.4. Žák čte text s porozuměním, odhaduje a vysvětluje celkový význam textu, vyvozuje závěry a spojuje si je s doposud získanými vědomostmi a zkušenostmi.

Kognitivní úroveň: porozumění

Hodnocení obtížnosti: lehké

2. příklad

Který slovní druh je slovo *pěkně* ve spojení *Načernit pěkně stíny*?

- A. citoslovce
- B. částice
- C. příslovce
- D. přídavné jméno

Správná odpověď: C

Oblast zkoušení: *Český jazyk*

Výchovně – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.7.5. Žák tvoří texty jednodušších struktur a při tom používá jazykové znalosti o morfologické a syntaktické stavbě věty na běžných příkladech.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: středně těžké

3. příklad

Jak nazýváme umělecký prostředek, který napodobuje zvuky kolem nás?

- A. anafora
- B. kontrast
- C. rytmus
- D. zvukomalba

Správná odpověď: D

Oblast zkoušení: *Teorie a dějiny české literatury*

Výchovně – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ B.8.2. Žák vysvětluje literární text na základě vlastní čtenářské zkušenosti, z kontextu a ze srovnání s jinými literárními druhy a žánry s použitím vědomostí z teorie literatury.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: středně těžké

6. ENGLISKI JEZIK

6.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Engleskoga jezika ispituje se samostalna i točna upotreba jezika u komunikacijskim situacijama. Polazeći od spoznaje da je jezik sredstvo komunikacije, ispitom se provjerava sposobnost razumijevanja, izražavanja i upotrebe jezika kao sustava koju su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹³ (NN, br. 7/19).

6.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Engleskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituje se komunikacijska jezična kompetencija u trima jezičnim djelatnostima: slušanju, čitanju i pisanju.

Sukladno tomu nacionalni ispit iz Engleskoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja:

1. *Slušanje*
2. *Čitanje*
3. *Pisanje.*

Za svako područje ispitivanja navedeni su i razrađeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom te su navedeni jezični sadržaji koje pristupnik mora znati, razumjeti i njima se ispravno koristiti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

1. *Slušanje*

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih govornih i razgovornih, opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Govore ih jedan ili dva izvorna govornika standardnim engleskim jezikom. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Tekstovi sadrže približno do 450 riječi. Svaki tekst sluša se dva puta.

U tablici 11. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*.

¹³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_139.html

Tablica 11. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Slušanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
<p>OŠ (1) EJA.8.1. Razumije tekst srednje dužine poznate tematike pri slušanju.¹⁴</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ pokazuje selektivno razumijevanje slušanoga teksta ◆ izdvaja ključne i specifične informacije ◆ primjenjuje strategije za poboljšanje razumijevanja pri slušanju 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ◆ gramatičke strukture¹⁵

2. Čitanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, kratkih priča i opisa, kratkih razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Tekstovi sadrže približno do 500 riječi.

U tablici 12. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Čitanje*.

Tablica 12. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
<p>OŠ (1) EJA.8.1. Razumije tekst srednje dužine poznate tematike pri čitanju.¹⁶</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ pokazuje globalno i selektivno razumijevanje ◆ izdvaja ključne i specifične informacije ◆ primjenjuje strategije za poboljšanje razumijevanja pri čitanju 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ◆ gramatičke strukture

14 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

15 izraz preuzet iz Kurikuluma nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija)

16 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

3. Pisanje

Ovo područje ispitivanja sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa. Učenik treba oblikovati srednje dug pisani tekst od 80 do 100 riječi odgovarajući na verbalni predložak koji ima sadržajne odrednice (najčešće u obliku pitanja). U uputi za pisanje preciziraju se komunikacijska situacija, tekstna vrsta, tema, potencijalni čitatelj i odnos autora teksta i čitatelja.

U tablici 13. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*.

Tablica 13. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
<p>OŠ (1) EJA.8.6. Piše strukturiran tekst srednje dužine i poznate tematike koristeći se jezičnim strukturama niže razine složenosti i razlikujući pravopisna pravila u hrvatskome i engleskome jeziku.¹⁷</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ planira strukturu i sadržaj teksta ♦ koristi se primjerenim veznim sredstvima i jezičnim strukturama niže razine složenosti ♦ primjenjuje pravopisna pravila ♦ uređuje, tj. ispravlja svoj tekst 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture ♦ pravopisne norme

¹⁷ „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

6.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Engleskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina te tri područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina sastoji se od područja ispitivanja *Slušanje* i *Čitanje*, a sadrži ukupno 28 zadataka (15 zadataka višestrukoga izbora, pet zadataka povezivanja, osam kombiniranih zadataka povezivanja i dopunjavanja dijelovima rečenica). Druga ispitna cjelina *Pisanje* sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa – vođeni sastavak.

U tablici 14. navedeni su vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja.

Tablica 14. Vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTA ZADATKA	BROJ ZADATAKA	UKUPAN BROJ BODOVA	TRAJANJE ISPITA
1.	Slušanje	zadatak višestrukoga izbora	5	10	20–25 minuta ¹⁸
		zadatak povezivanja	5		
	Čitanje	zadatak višestrukoga izbora	10	18	45 minuta
		kombinirani zadatak povezivanja i dopunjavanja dijelovima rečenica	8		
2.	Pisanje	vođeni sastavak	1	18	45 minuta
UKUPNO			29	46	110 – 115 MINUTA

Nacionalni ispit iz Engleskoga jezika traje između **110 i 115 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je stanka u trajanju od **15 minuta**.

¹⁸ Vijeme trajanja područja ispitivanja *Slušanje* ovisi o duljini zvučnoga zapisa.

6.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA

Tematska područja

1. Svijet oko mene
2. Moja domovina i druge zemlje
3. Drugi i drukčiji
4. Zdrav život, zdrav način života
5. Planovi za budućnost
6. Svijet znanosti i umjetnosti
7. Suvremene promjene u svijetu
8. Ekološke promjene
9. Opisivanje mjesta
10. Obiteljsko i društveno okruženje
11. Mladi i njihovi interesi
12. Mediji
13. Slobodno vrijeme, sport, putovanja
14. Kultura i običaji
15. Zemlje engleskoga govornog područja

Gramatičke strukture

1. Glagoli
 - pomoćni glagoli *biti, imati, činiti*
 - Present Simple, Present Continuous, Present Perfect Simple, Past Simple, Past Continuous, Future Simple, Going to Future
 - modalni glagoli
2. Zamjenice
 - osobne zamjenice
 - odnosne zamjenice
 - posvojne zamjenice
 - povratne zamjenice
 - neodređene zamjenice
 - pokazne zamjenice
 - upitne zamjenice
3. Imenice
 - pravilna i nepravilna množina imenica
 - brojive i nebrojive imenice

- posvojno s ('s)
4. Članovi
 - određeni (*the*), neodređeni (*a, an*), bez člana (\emptyset)
 5. Pridjevi
 - opisni pridjevi
 - posvojni pridjevi
 - stupnjevanje pridjeva
 6. Prilozi
 - prilozi načina, mjesta, vremena i učestalosti te njihovo mjesto u rečenici
 7. Brojevi
 - glavni i redni brojevi, nadnevc
 8. Prijedlozi (npr. vrijeme, mjesto, uzrok, kretanje)
 9. Veznici
 10. Rečenica
 - redosljed riječi u rečenici

6.5. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

You will hear a person talking.

For each question (1–5), choose the correct answer (A, B or C).

There is an example at the beginning (0→B).

You will hear the recording **twice**.

Hello Sophie, it's Lexa here. I am sorry I couldn't talk to you directly so I'm leaving you this voice message.

I am genuinely thrilled that you'll be joining us for our canoeing trip in May. It's going to be so much fun with you, Bill, Mark, and me. I can't wait for our gang of four to share this great adventure together.

Currently, my thoughts are mainly preoccupied with deciding our accommodations. I have looked at a few options and one that seems quite exciting is the Campsite Churchill. This campsite has a range of fun activities that we can enjoy when we are not canoeing. We could spend our time fishing, or take our bikes out for a ride in the woods. For those of us who are more sports-oriented, they offer facilities for tennis, volleyball and even baseball. Unfortunately, they don't offer bungee jumping, which I know we were really looking forward to.

Mark came up with the suggestion of booking a mobile home. The ones available at the campsite are quite nice, offering 2 bedrooms, a living room, a bathroom, a toilet and a fully-equipped kitchen. However, the hitch is that they require a minimum stay of a week, and we are only planning to stay for five days. It's such a pity because the mobile homes are really comfortable and would have been an excellent choice.

Bill, on the other hand, thinks that hiring a camper would add an extra layer of adventure to our trip. While I admit it sounds interesting, I'm a little hesitant about the idea of all four of us being cramped in such a small space, especially given that the campsite does offer electricity and shower facilities.

Another option that we have is to book wooden tents that come with a porch. These are located right on the bank of the river Churchill, so the view is absolutely stunning. While they do have electricity, they lack private showers or toilets. To accommodate all of us, we would need to rent two of these tents, making this option the priciest one.

The most budget-friendly alternative would be for us to bring our own tents. But remember how it rained so heavily last year? I am not particularly eager to relive that wet experience.

So, that's where we are with the planning. Please let me know which option you feel most comfortable with and prefer. I'm looking forward to hearing your thoughts.

0 Who is the sender of the message?

A Sophie.

B Lexa.

C Bill.

1 What types of sports can you do in Campsite Churchill?

A Individual, team and extreme sports.

B Individual, partner and team sports.

C Partner, team and extreme sports.

2 How long do the friends want to stay at Campsite Churchill?

- A** For a week.
- B** More than a week.
- C** Less than a week.

3 What does Lexa think about staying in a camper?

- A** She thinks it's a fantastic idea.
- B** She's not too keen on it.
- C** She hates it.

4 Why are the wooden tents the most expensive option?

- A** Because they need to rent more than one tent.
- B** Because they come with private showers and toilets.
- C** Because they are located right on the bank of the river.

5 What does Lexa want Sophie to do?

- A** Bring her own tent.
- B** Confirm her attendance.
- C** Decide on the accommodation option.

Točni odgovori: 1 B, 2 C, 3 B, 4 A, 5 C

Područje ispitivanja: *Slušanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A. 8. 1. Učenik razumije tekst srednje dužine poznate tematike pri slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik izdvaja ključne i specifične informacije.

2. primjer

You will hear two people talking.
 For each item (**6–10**), match the beginning of the sentences to the endings.
 There is an example at the beginning (**0→B**).
 There are two extra endings you do not need.
 You will hear the recording **twice**.

Sarah: Good morning, this is Sarah at Greenwood Adrenaline Park. How can I help you?
Mr. Wilson: Hi, Sarah. I'm Mr. Wilson. I'm a teacher at Keene Primary School. We are thinking about a school trip and your park seems like a perfect fit. Can you tell me more about it?
Sarah: Yes, Mr. Wilson. Our park is a good place for kids of all ages. We have kids as young as 5 and as old as 18 who come to our park. We have a lot of fun activities for them, and we make sure that these activities are safe and enjoyable.
Mr. Wilson: That's really good to hear, Sarah. The students we are taking on the trip are at Year Eight. What kind of activities can they do at your park?
Sarah: Oh, we have many fun things for kids in that age group! One thing they can do is go on a small zip-line. It's really fun and safe. They can also pretend to be race car drivers in our pretend Formula 1 race. For kids who like to play games, they can play laser tag. We also have rock climbing for the more adventurous kids. If they like sports, they can play human table football. And for those who like to think and plan, they can try archery or a big game of noughts and crosses.
Mr. Wilson: Wow, Sarah! That's a lot of activities. It sounds like a lot of fun. I think our students will really enjoy those. Now, I'm wondering about food. Should the kids bring their own food, or can they buy food at your park?
Sarah: That's a great question, Mr. Wilson. We understand that some kids may want to bring their own food, and that's perfectly okay. But we also have places where they can buy food. We have various types of food for different tastes. And if you think it's easier, we offer a 10-pound coupon for which each child can get a main meal, a side, and a drink.
Mr. Wilson: That's really good to know, Sarah. Our students will definitely appreciate having options. Now, I'm also curious about the price of visiting the park.
Sarah: I'm glad you asked, Mr. Wilson. Our prices are different depending on the time of year. If you come between October and April, it's 40 pounds per child. If you come between May and September, it's 50 pounds per child. These prices also include staff who will make sure the kids are safe and having fun.
Mr. Wilson: Okay, that's good information, Sarah. I will talk it over with my colleagues and give you a call when we decide.
Sarah: That sounds good, Mr. Wilson. I really hope we can welcome your students to our park.

0 Mr Wilson	<u>B</u>
6 The users of the park	___
7 The activities at the park	___
8 The food at the park	___
9 The prices for the park	___
10 The staff at the park	___

- A cannot** be brought from home.
B works at primary school.
C make sure everyone stays unharmed.
D are between 5 and 8 years old.
E are different in various months.
F are between 5 and 18 years old.
G can be bought using a voucher.
H are numerous and entertaining.

Točni odgovori: 6 F, 7 H, 8 G, 9 E, 10 C

Područje ispitivanja: *Slušanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A. 8. 1. Učenik razumije tekst srednje dužine poznate tematike pri slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik izdvaja ključne i specifične informacije.

3. primjer

Read the text below.

For each item (11–18), choose the answer (A–K) that best completes the sentence.

There are two letters that you do not need. Mark your answer on the answer sheet.

There is an example at the beginning (O→L).

Teen bloggers

At the age of fourteen, Josh went to a concert with his older brother. It was then that he fell head over heels in love with music and (O) **L** . He appreciates it when readers send him reviews about a new band or concert they've seen, and he puts these on his blog for everyone to read. While he was still at school, he held back (11) _____, which was difficult as writing well takes time. He didn't think he would write it for much longer because he was busy studying, and it takes time to post regularly.

At university, he began writing for his university magazine. He stopped last year because of exams, (12) _____. Therefore, he resumed his writing and he hasn't stopped posting to this very day. Aside from music, he writes about local events and gets ideas from friends, feeling inspired by their creativity and often finding new perspectives which (13) _____. People are usually curious about exciting events that happen in their community. At first, almost nobody visited his site, but now more and more people are checking out his blog, and he's had some lovely comments.

Josh's neighbour Peter writes for his school magazine. He doesn't think it's hard to write a good blog and (14) _____ that happen at their school. His older sister Monica also runs a blog, but she writes about fashion and posts twice a week. They sometimes read each other's blogs, (15) _____. That's why they are successful bloggers.

Josh and Monica have recently started working on a joint blog project where they (16) _____ for music and fashion. It's an exciting adventure for them as they blend diverse viewpoints into a fresh and unique fusion, captivating a wider readership. Josh focuses on curating music-related content, while Monica brings her expertise in fashion blogging. With (17) _____ and shared passion, their blog flourishes into an engaging community with readers seeking the perfect blend of rhythm and style. Their joint blog project will probably become a positive worldwide hit, as Josh and Monica's fusion of music and fashion (18) _____. Their success inspires countless others to pursue their passions and show creativity. They motivate people worldwide to develop their potential and share their voice.

- A enrich his blog content
- B which gives them useful ideas
- C to devote too much time to his posts
- D from spending too long on his blog
- E his is about things from daily life
- F but he really longed for it a lot
- G break into his blog posts
- H generally lacks enthusiasm
- I combine their affections
- J captures hearts globally
- K their complementary skills
- L started writing his music blog**

Točni odgovori: (0) L ; 11 D; 12 F; 13 A; 14 E; 15 B; 16 I; 17 K; 18 J

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A. 8. 1. Učenik razumije tekst srednje dužine poznate tematike pri čitanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik utvrđuje logičke i složenije značenjske veze u tekstu.

4. primjer

Read the message from Sam.
Write Sam a reply.
Write about **all** the prompts and questions.
Write **80–100** words.
Write your reply on the next page.

Dear Jamie,

I am looking forward to spending the next week with you and your family during our visit.

Describe the place where you live.

What sights are we going to visit and when?

Write about an interesting fact related to your region.

I would like to buy some local souvenirs. Name things your region is famous for.

Explain the good and bad sides of living in your hometown.

Smjernice za pisanje

Potrebno je odgovoriti na sva postavljena pitanja i potpitanja i sve zadane smjernice.

Također je potrebno voditi računa o pravopisu i interpunkciji te točnoj upotrebi raznolikih gramatičkih struktura.

Treba izbjegavati nepotrebna ponavljanja.

Potiče se upotreba raznolikih i manje učestalih riječi (low frequency words) i složenijih gramatičkih struktura.

Sastavak će se vrednovati s **nula bodova** u sljedećim situacijama:

- sastavak je u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- sastavak je napisan velikim tiskanim slovima
- napisano se ne odnosi na zadatak
- sastavak sadrži manje od 80 riječi
- nema odgovora (predan prazan papir)
- korišten je neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje i slično).

Primjer sastavka

Hi Sam,

Našice, an old town rich in history, is located in Slavonia, close to Osijek. This Sunday, we are going to explore Greger's Villa, a building housing our city library. Notably, the Pejačević manor-house holds a local museum. Dora Pejačević, Croatia's first woman composer, comes from this noble family. My region gains fame for traditional cuisine like paprika-flavoured sausages and fish stew accompanied by wine and rakija, a local type of brandy. The warm and friendly locals have made living here delightful. Besides, everything is within reach. However, urban areas appeal more due to better educational opportunities for youth.

Bye for now,

Jamie

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A. 8. 6. Učenik piše strukturiran tekst srednje dužine i poznate tematike koristeći se jezičnim strukturama niže razine složenosti i razlikujući pravopisna pravila u hrvatskome i engleskome jeziku.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik oblikuje smisleno i logički organiziran i razumljiv tekst neformalnoga stila prema sadržajnim odrednicama.

7. NJEMAČKI JEZIK

7.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Njemačkoga jezika provjerava se sposobnost razumijevanja, izražavanja i upotrebe jezika kao sustava koju su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹⁹ (NN, br. 7/19).

7.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Njemačkoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituje se komunikacijska jezična kompetencija u trima jezičnim djelatnostima: slušanju, čitanju i pisanju.

Sukladno tomu nacionalni ispit iz Njemačkoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja:

1. *Slušanje*
2. *Čitanje*
3. *Pisanje*.

Za svako područje ispitivanja navedena su potpodručja ispitivanja, navedeni su i razrađeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom te su navedeni jezični sadržaji koje pristupnik mora znati, razumjeti i njima se ispravno koristiti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

1. *Slušanje*

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih govornih i razgovornih, opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, kratkih priča i opisa, kratkih razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili malo prilagođeni. Govore ih jedan ili dva izvorna govornika standardnim njemačkim jezikom. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Tekstovi sadrže približno 350 riječi. Svaki tekst sluša se dva puta.

U tablici 15. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*.

¹⁹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_141.html

Tablica 15. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Slušanje

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
<ul style="list-style-type: none"> ♦ globalno razumijevanje (razumijevanje osnovnoga smisla) ♦ detaljno razumijevanje (razumijevanje određenih informacija) 	<p>OŠ (1) NJA.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju.²⁰</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove srednje dužine povezane s poznatim temama ♦ vrednuje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu ♦ izvodi zaključke na temelju slušanoga sadržaja ♦ provjerava osobno razumijevanje ♦ razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture

2. Čitanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, kratkih priča i opisa, kratkih razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama.

Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Svaki tekst sadrži približno 350 riječi.

U tablici 16. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Čitanje*.

²⁰ „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

Tablica 16. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
<ul style="list-style-type: none"> globalno razumijevanje (razumijevanje osnovnoga smisla) 	<p>OŠ (1) NJA.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri čitanju.²¹</p>	<ul style="list-style-type: none"> razumije globalno, selektivno i detaljno srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove srednje dužine povezane s poznatim temama vrednuje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu izvodi zaključke na temelju pročitana sadržaja provjerava osobno razumijevanje 	<ul style="list-style-type: none"> leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) gramatičke strukture

3. Pisanje

Ova ispitna cjelina sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa. Učenik treba oblikovati kratak pisani tekst duljine od **80 do 100 riječi** odgovarajući na verbalni predložak koji ima sadržajne odrednice (najčešće u obliku pitanja). U uputi za pisanje preciziraju se komunikacijska situacija, tekstna vrsta, tema, potencijalni čitatelj i odnos autora teksta i čitatelja.

U tablici 17. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*.

²¹ „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno–obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

Tablica 17. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Pisanje

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
<ul style="list-style-type: none"> izvršenje zadatka i uporaba jezika i struktura 	<p>OŠ (1) NJ A.8.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.²²</p>	<ul style="list-style-type: none"> primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: kratki opisi događaja i osobnih iskustava, kratke osobne poruke, kratko osobno pismo/elektronička pošta upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst, upotrebljava jednostavna vezna sredstva za povezivanje rečenica unutar teksta samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza ispravno piše većinu poznatih riječi i djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove 	<ul style="list-style-type: none"> leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) gramatičke strukture pravopisne norme

²² „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

7.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Njemačkoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina te tri područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina sastoji se od područja ispitivanja *Slušanja* i *Čitanja* a sadrži ukupno 28 zadataka (13 zadataka višestrukoga izbora, pet zadataka povezivanja i 10 kombiniranih zadataka povezivanja i dopunjavanja ponuđenim riječima). Druga ispitna cjelina *Pisanje* sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa – vođeni opis.

U tablici 18. navedeni su vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja.

Tablica 18. Vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTA ZADATKA	BROJ ZADATAKA	UKUPAN BROJ BODOVA	TRAJANJE ISPITA
1.	Slušanje	zadatak višestrukoga izbora	5	10	20–25 minuta ²³
		zadatak povezivanja	5		
	Čitanje	zadatak višestrukoga izbora	8	18	45 minuta
		kombinirani zadatak povezivanja i dopunjavanja ponuđenim riječima	10		
2.	Pisanje	vođeni opis	1	18	45 minuta
UKUPNO			29	46	110 – 115 MINUTA

Nacionalni ispit iz Njemačkoga jezika traje između **110 i 115 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je stanka u trajanju od **15 minuta**.

23 Vijeme trajanja područja ispitivanja *Slušanje* ovisi o duljini zvučnoga zapisa.

7.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA

Tematska područja

1. Obitelj, prijatelji i ja
 - opisivanje i imenovanje članova obitelji i prijatelja
 - vanjski izgled i osobine
 - moje tijelo i zdravlje
 - kućni ljubimci
 - odjeća

2. Škola, školske aktivnosti i svakodnevnica
 - školski pribor
 - aktivnosti i školski predmeti
 - raspored sati
 - slobodno vrijeme, hobiji i sportovi
 - glazba, muzeji, tehnologija
 - dnevne rutine

3. Moj dom i mjesto stanovanja
 - stanovanje u gradu i selu
 - promet, prijevozna sredstva
 - prostorije, kućni poslovi
 - jelo i piće
 - ustanove u zajednici

4. Putovanja
 - opis putovanja
 - snalaženje u prostoru
 - znamenitosti
 - vremenske prilike
 - kupovina, razgovor u restoranu, trgovini

Gramatičke strukture

1. Glagoli
 - prezent i perfekt pravilnih i nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola
 - prezent i preterit modalnih glagola

-
- preterit *sein* i *haben*
 - perfekt nekih najučestalijih pravilnih i nepravilnih glagola
 - imperativ
2. Zamjenice
 - osobne i posvojne zamjenice bez genitiva
 - upitne zamjenice
 - neodređena zamjenica *man*
 3. Imenice
 - imenice s određenim i neodređenim članom u nominativu, dativu i akuzativu
 4. Pridjevi
 - stupnjevanje pridjeva
 5. Prilozi
 6. Prijedlozi s dativom i akuzativom
 7. Negacija *nicht, nein, kein*
 8. Rečenice
 - jednostavne i proširene izjavne rečenice i upitne rečenice
 - nezavisnosložene rečenice s veznicima
 - zavisnosložene rečenice s veznicima

7.5. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Du liest einen Text.

Wähle für jede Frage (1–8) die richtige Antwort (A, B oder C) aus.

(0→C) ist ein Beispiel.

Trage die Antworten in den Antwortbogen ein.

Hallo, liebe LeserInnen unseres Blogs! Mein Name ist Sandra. Alle nennen mich Sandy. Ich besuche die Hermann-Hesse-Schule und gehe in die Klasse 8b. Ich wohne in einem kleinen Dorf in der Nähe der Großstadt Berlin.

Mein Tag beginnt dynamisch. Ich muss jeden Tag um Viertel vor sieben aufstehen. Das mag ich nicht, denn ich liebe es, lange zu schlafen. Ich möchte morgens mindestens bis Viertel vor acht im Bett bleiben. Meine Geschwister stehen um Viertel nach sieben auf. Sie ärgern sich, weil sie wegen mir immer zu spät sind. Ich weiß nicht, wie sie sich so schnell für die Schule fertig machen können.

Am Morgen weckt mich fast immer mein Handy und nur selten mein Laptop oder Wecker. Ich muss mich beeilen, damit ich die Erste im Badezimmer bin. Meine Geschwister brauchen nicht so viel Zeit im Badezimmer wie ich. Zuerst dusche ich ungefähr eine halbe Stunde. Dann putze ich mir die Zähne und wasche mir das Gesicht. Zuletzt ziehe ich mich an und kämme mir die Haare.

In der Küche mache ich mir schnell etwas zum Frühstück. Ich esse fast immer Müsli mit Milch. Das schmeckt lecker und ist gesund. Wenn ich keine Zeit habe, trinke ich nur ein Glas Joghurt. Manchmal kaufe ich mir ein Stück Pizza in einer kleinen Bäckerei neben der Schule.

Ich fahre meistens mit dem Bus zur Schule. Der Busfahrer ist sehr nett und hilft uns mit den schweren Schultaschen. Zu Fuß gehe ich nie, weil meine Schule ziemlich weit weg ist. Nur wenn es sonnig ist, fahre ich mit dem Rad zur Schule. Meistens kommt meine beste Freundin Ines mit. Unterwegs unterhalten wir uns über unsere Lieblingsmusiker. In der Schule ist unser Lieblingsfach Musik.

Nachmittags nach dem Mittagessen mache ich Hausaufgaben und lerne. Wenn ich nicht viel für die Schule machen muss, treffe ich meine Freunde auf dem Sportplatz. Am Mittwoch- und Freitagnachmittag lerne ich Englisch in einer Sprachschule. Am Abend ist es sehr ruhig bei uns zu Hause. Die ganze Familie sieht fern oder wir plaudern über den Tag. Vor dem Schlafen chatte ich noch mit Freunden. Gegen 22 Uhr gehe ich schlafen.

0 Wer erzählt diesen Text?

A Ein Junge.

B Eine Frau.

C Ein Mädchen.

1 Wo wohnt Sandra?

A Auf dem Lande.

B In einer Kleinstadt.

C In einer Großstadt.

2 Wann steht Sandra auf?

A Um 6:45.

B Um 7:15.

C Um 7:45.

3 Was hilft Sandra meistens beim Aufstehen?
A Ihr Handyalarm. B Ihr Laptopalarm. C Ihr Weckeralarm.
4 Was macht Sandra zuerst im Bad?
A Sandra kämmt sich. B Sandra wäscht sich. C Sandra duscht lange.
5 Was frühstückt Sandra am liebsten?
A Müsli mit Milch. B Ein Stück Pizza. C Ein Glas Joghurt.
6 Wie kommt Sandra bei schönem Wetter zur Schule?
A Zu Fuß. B Mit dem Bus. C Mit dem Fahrrad.
7 Wie oft geht Sandra zum Englischkurs?
A Einmal pro Woche. B Zweimal pro Woche. C Dreimal pro Woche.
8 Was ist das Thema des Textes?
A Sandras Schulweg. B Sandras Tagesroutine. C Sandras Familienleben.

Točni odgovori: 1 A, 2 A, 3 A, 4 C, 5 A, 6 C, 7 B, 8 B

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri čitanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik određuje osnovni smisao teksta i razlikuje pojedine informacije.

2. primjer

Du hörst einen Dialog.
 Ordne jeder Frage (6–10) die passende Antwort (A–H) zu.
 Drei Antworten sind zu viel.
 (0→1) ist ein Beispiel.
 Du hörst den Text zweimal.

Pia: Du, Erich, wir sollen ein Abschiedsfest zum Ende des Schuljahrs für Achtklässler organisieren. Was sagst du dazu?

Erich: Eine tolle Idee, Pia! Wo organisieren wir das Fest? In unserer Schulkantine?

Pia: Nein, sie ist zu klein. Auf dem Schulhof gibt es mehr Platz. Ich hoffe nur, dass es an diesem Tag nicht regnet.

Erich: Das hoffe ich auch. Hast du schon darüber mit jemandem gesprochen?

Pia: Ja, mit Anna.

Erich: Was schlägt ihr zwei vor?

Pia: Zuerst müssen wir einen passenden Tag finden.

Erich: Am Freitag, vielleicht?

Pia: Freitag ist nicht gut, weil das der letzte Schultag ist.

Erich: Genau. Dann am Donnerstag?

Pia: Ja, Donnerstag ist gut, aber Mittwoch ist noch besser. Dann haben wir weniger Stunden Unterricht.

Erich: Richtig! Mittwoch ist besser als Donnerstag. Und wen laden wir alles ein? Nur unsere Klassenlehrer und unsere Eltern?

Pia: Nein, laden wir lieber alle unsere Lehrer, Eltern und Geschwister ein!

Erich: Ja. Da hast du Recht. Wer bringt etwas zum Essen und Trinken mit?

Pia: Wir können unsere Eltern und Geschwister bitten, dass sie zu Hause Pudding kochen, Kuchen backen und ihre selbstgemachten Säfte mitbringen.

Erich: Und wer keine Zeit hat, kann etwas in einer Bäckerei oder in einem Supermarkt kaufen, nicht wahr?

Pia: Das gefällt mir nicht so. Hausgemachte Speisen schmecken doch besser. In meiner Familie kochen wir gerne. Das macht mehr Spaß und wir essen gesünder.

Erich: Ja, stimmt. Das ist auch umweltfreundlicher, denn wir kaufen keine Produkte mit plastischer Verpackung.

Pia: Genau! So machen wir auch etwas für unsere Erde. Erinnerst du dich nicht, was wir in Bio gelernt haben?

Erich: Doch. Ich möchte auch zu Hause Pfannkuchen backen. Ich bringe sogar die Marmelade von meiner Oma mit. Sie hat dieses Jahr leckere Erdbeermarmelade gemacht.

Pia: Klingt perfekt! Und ich bereite mit meiner Oma Käsestrudel zu und bringe ihn zum Fest. Nur wir zwei backen immer Käsestrudel für Feste.

Erich: Toll! Wer sorgt für die Getränke? Ich kann Leo anrufen und ihn fragen, ob er seinen Apfelsaft mitbringen kann.

Pia: Gut, ruf ihn an.

Erich: Wann soll das Fest beginnen? Was schlägst du vor? Um fünfzehn Uhr?

Pia: Am besten um vierzehn Uhr und dann können wir bis zwanzig Uhr auf dem Schulhof feiern.

Erich: Ja, das passt. Ich freue mich schon auf unser Fest!

Pia: Ich auch. Bis dann, Erich.

Erich: Bis dann, Pia.

0 Wo möchten Achtklässler ein Schulfest vorbereiten?**6** Wann machen die SchülerInnen das Schulfest?**7** Wen laden die SchülerInnen zum Schulfest ein?**8** Wie viele Personen backen Käsestrudel?**9** Was bringt Erich zum Schulfest mit?**10** Wie viele Stunden dauert das Fest?**A** Zwei.**B** Sechs.**C** Am Mittwoch.**D** Alle ihre Lehrer.**E** Am Donnerstag.**F** Nur ihre Klassenlehrer.**G** Käsestrudel und Apfelsaft.**H** Pfannkuchen und Marmelade.**I** Auf dem Schulhof.**Točni odgovori:** 6 C, 7 D, 8 A, 9 H, 10 B**Područje ispitivanja:** Čitanje**Odgojno-obrazovni ishod:**

OŠ (1) NJ A.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik određuje osnovni smisao teksta i razlikuje pojedine informacije.

3. primjer

Du liest einen Text.
 Finde für jede Lücke (11–20) das passende Wort (A–M).
 Du darfst jedes Wort nur einmal benutzen.
 Drei Wörter bleiben übrig.
 Trage die Antworten in den Antwortbogen ein.
 (0→N) ist ein Beispiel.

Wahlfächer in Kroatien

An kroatischen Schulen gibt es schon lange Pflicht- und Wahlfächer. Seit ein paar Jahren können die Kinder der ersten Klasse der Grundschule Informatik als Wahlfach wählen. Die Eltern finden das gut, (0) ____ Informatik sehr wichtig für den Unterricht und das moderne Leben ist. So lernen die (11) ____ Schülerinnen und Schüler viel über den Computer, das Internet und über verschiedene Applikationen, die sie in der Schule brauchen. Die SchülerInnen finden Informatik sehr interessant und haben viel Spaß beim Lernen.

Religion ist auch ein Wahlfach. Im Religionsunterricht lernen die SchülerInnen mehr über ihren eigenen Glauben. Sie (12) ____ auch über andere Kulturen und verschiedene Religionen der Welt lernen. Auf diese Weise sprechen die SchülerInnen im Unterricht über wichtige Themen, die sie interessieren. Informatik und Religion haben sie zwei Stunden pro Woche.

Als drittes Wahlfach können die SchülerInnen noch eine Fremdsprache wählen. An manchen Schulen können die SchülerInnen (13) ____ als die erste Fremdsprache schon ab der ersten Klasse wählen. Die Erstklässler lernen gern neue deutsche Wörter. Im (14) ____ singen sie Lieder oder tanzen mit Freunden. Sprachenlernen macht ihnen viel Spaß und sie lernen gerne eine neue Fremdsprache. Sie spielen (15) ____ Spiele wie Blindenkuh, Fangen, Memory, Pantomime, Verstecken oder Brettspiele. Sie schreiben kleine Briefe oder E-Mails. Manchmal sogar auch Postkarten. Später können sie Filme (16) ____, Videos drehen oder Ausflüge, zum Beispiel nach Österreich oder Deutschland machen. Viele Schüler haben Freunde und Familie, die (17) ____ Deutschland, Österreich oder in der Schweiz leben. Wenn sie ihre Bekannten besuchen, können sie im Restaurant, so wie im Geschäft ihr gelerntes Deutsch üben.

Ab der vierten Klasse lernen sie eine zweite (18) ____ . Das kann Englisch, Italienisch oder Französisch sein. Sprachen sind sehr wichtig für die Zukunft der Kinder. Viele Jugendliche (19) ____ auch Fremdsprachen mit ihren Freunden im Internet. Sie begegnen Menschen aus der ganzen Welt und spielen (20) ____ ihnen Videospiele oder chatten auf sozialen Netzwerken.

Gut, dass es in Kroatien viele Wahlfächer gibt. So können SchülerInnen viele neue Sachen entdecken. Wichtig ist, dass sie für sich selbst entscheiden, was sie lernen möchten. Das macht sie motivierter für den Unterricht.

A Deutsch
B Deutschland
C Fremdsprache
D im
E in
F interessante
G kleinen
H können
I mit
J sehen
K spielen
L sprechen
M Unterricht
N weil

Točni odgovori: 11 G, 12 H, 13 A, 14 M, 15 F, 16 J, 17 E, 18 C, 19 L, 20 I

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri čitanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik predviđa prikladne jezične strukture na temelju jezičnoga ustroja teksta.

4. primjer

Vođeni opis

Lies die Aufgabe.

Beantworte diese E-Mail. Achte dabei auf fünf Fragen und Hinweise im Text.

Schreibe mindestens **80** Wörter.

Wenn du weniger Wörter schreibst, bekommst du weniger Punkte.

Hallo, lieber Freund/ liebe Freundin aus Kroatien!

Wir sind eine kleine Klasse aus Deutschland, aus Köln und möchten eure Schule und euch besser kennenlernen. Schreibe uns etwas über dich und deine Klasse.

Was machst du in deiner Freizeit? Welche Hobbys haben deine Freunde?

Wir haben gestern nach der Schule ein Museum besucht. Was hast du gestern nach der Schule gemacht?

Wir freuen uns auf deine Antwort.

Tschüs!

Smjernice za pisanje

Potrebno je odgovoriti na sva postavljena pitanja i potpitanja te obratiti pozornost na sve zadane smjernice. Pri tome nije nužno pratiti redosljed zadanih smjernica.

Nije dopušteno pisanje punoga imena i prezimena.

Također je potrebno voditi računa o pravopisu i interpunkciji te točnoj upotrebi raznolikih gramatičkih i leksičkih struktura propisanih Kurikulumom za predmet Njemački jezik za osmi razred.

Vrsta teksta mora odgovarati zadatku npr. na e-mail treba odgovoriti e-mailom.

Treba izbjegavati nepotrebna ponavljanja, nizove i imena te uporabu riječi koje se ne koriste u njemačkom jeziku.

Sastavak će se vrednovati s **nula bodova** u sljedećim slučajevima:

- sastavak je u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- sastavak je napisan velikim tiskanim slovima
- napisano se ne odnosi na zadatak
- sastavak sadrži nedovoljan broj riječi
- nema odgovora (predan prazan papir)
- korišten je neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje, crteži i slično).

Primjer sastavka

Hallo, liebe Freunde!

Ich heiße Lara, bin vierzehn Jahre alt und besuche eine Grundschule in Zagreb. In meiner Klasse sind sechs Mädchen und acht Jungen. Seit der ersten Klasse lernen wir Deutsch. In meiner Freizeit spiele ich Ball mit meinen Freunden. Manchmal lese ich oder sehe fern. Mein Hobby ist Tanzen, aber mich interessiert auch Malen. Sport mögen fast alle in meiner Klasse, meistens spielen sie Fußball und Tischtennis. Einige Freunde interessieren sich für Musik

Gestern war ich nach der Schule mit meinen Freunden im Park. Wir haben dort Eis gegessen.

Viele Grüße!

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik oblikuje smisleno i logički organiziran i razumljiv tekst neformalnoga stila prema sadržajnim odrednicama.

8. FRANCUSKI JEZIK

8.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Francuskoga jezika provjerava se sposobnost razumijevanja, izražavanja i upotrebe jezika kao sustava koju su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj²⁴ (NN, br. 7/19).

8.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Francuskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituje se komunikacijska jezična kompetencija u trima jezičnim vještinama: slušanju, čitanju i pisanju.

Sukladno tomu nacionalni ispit iz Francuskoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja:

1. *Slušanje*
2. *Čitanje*
3. *Pisanje*.

Za svako područje ispitivanja navedeni su i razrađeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom te su navedeni jezični sadržaji koje pristupnik mora znati, razumjeti i njima se ispravno koristiti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

1. *Slušanje*

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih i srednje dugih govornih i razgovornih, opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, priča i opisa, razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Govore ih jedan ili dva izvorna govornika standardnim francuskim jezikom. Tematski su bliski ciljanoj dobroj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Tekstovi sadrže približno 550 riječi. Svaki tekst sluša se dva puta.

U tablici 19. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*.

²⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_140.html

Tablica 19. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Slušanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ FJ (1) A.8.1. Učenik razumije srednje dug i jednostavan govoreni tekst. ²⁵	<ul style="list-style-type: none"> ◆ pokazuje globalno razumijevanje ◆ pokazuje selektivno razumijevanje ◆ izdvaja ključne i specifične informacije 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ◆ gramatičke strukture²⁶

2. Čitanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike dugih i srednje dugih opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, priča i opisa, razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Tekstovi ukupno sadrže približno 550 riječi.

U tablici 20. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Čitanje*.

Tablica 20. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ FJ (1) A.8.2. Učenik razumije dug i jednostavan pisani tekst. ²⁷	<ul style="list-style-type: none"> ◆ pokazuje globalno razumijevanje ◆ pokazuje selektivno razumijevanje ◆ izdvaja ključne i specifične informacije ◆ predviđa prikladne jezične strukture na temelju jezičnoga ustroja teksta 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ◆ gramatičke strukture

25 „Učenikovo napredovanje u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda zamišljeno je spiralno uz pretpostavku da ishodi i razrade ishoda u višim razredima uključuju one iz nižih razreda.“, Kurikulum nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

26 izraz preuzet iz Kurikuluma nastavnog predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija)

27 „Učenikovo napredovanje u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda zamišljeno je spiralno uz pretpostavku da ishodi i razrade ishoda u višim razredima uključuju one iz nižih razreda.“, Kurikulum nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

3. Pisanje

Ovo područje ispitivanja sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa. Učenik treba oblikovati srednje dug pisani tekst duljine od **100 do 120** riječi odgovarajući na verbalni predložak koji ima sadržajne odrednice (najčešće u obliku pitanja). U uputi za pisanje preciziraju se komunikacijska situacija, tekstna vrsta, tema, potencijalni čitatelj i odnos autora teksta i čitatelja.

U tablici 21. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*.

Tablica 21. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Pisanje

ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
<p>OŠ FJ (1) A.8.3. Učenik piše srednje dug i jednostavan tekst.²⁸</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ planira strukturu i sadržaj teksta ♦ koristi se primjerenim veznim sredstvima i jezičnim strukturama niže razine složenosti ♦ primjenjuje pravopisna pravila 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture ♦ pravopisne norme

28 „Učenikovo napredovanje u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda zamišljeno je spiralno uz pretpostavku da ishodi i razrade ishoda u višim razredima uključuju one iz nižih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

8.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Francuskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina te tri područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina sastoji se od područja ispitivanja *Slušanja* i *Čitanja*, a sadrži ukupno 28 zadataka (18 zadataka višestrukoga izbora, 10 kombiniranih zadataka dopunjavanja i višestrukoga izbora). Druga ispitna cjelina *Pisanje* sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa – vođeni sastavak.

U tablici 22. navedeni su vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja.

Tablica 22. Vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTA ZADATKA	BROJ ZADATAKA	UKUPAN BROJ BODOVA	TRAJANJE ISPITA
1.	Slušanje	zadatak višestrukoga izbora	10	10	20–25 minuta ²⁹
	Čitanje	zadatak višestrukoga izbora	8	18	45 minuta
		kombinirani zadatak dopunjavanja i višestrukoga izbora	10		
2.	Pisanje	vođeni sastavak	1	15	45 minuta
UKUPNO			29	43	110 – 115 MINUTA

Nacionalni ispit iz Francuskoga jezika traje između **110 i 115 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline je stanka u trajanju od **15 minuta**.

²⁹ Vijeme trajanja područja ispitivanja *Slušanje* ovisi o duljini zvučnoga zapisa.

8.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA

Tematska područja

- Abeceda
- Brojevi
- Susreti, upoznavanja i pozdravi
- Obitelj
- Slobodno vrijeme i aktivnosti
- Škola i školske aktivnosti
- Dani u tjednu, mjeseci i godišnja doba
- Moji prijatelji
- Stanovanje
- Putovanja i znamenitosti
- Sport
- Hrana i piće
- Praznici i blagdani
- Odjeća
- Kupovina i usluge
- Vremenske prilike
- Proslave
- Mediji
- Ekologija i okoliš
- Tijelo i zdravlje
- Život u gradu / na selu
- Javni prostori
- Životinje
- Poznate osobe
- Prijevozna sredstva
- Školski praznici
- Dnevna rutina
- Kultura i umjetnost
- Zanimanja
- Tehnologija

Gramatičke strukture

L'article

- Les articles définis
- Les articles indéfinis
- Les articles partitifs

- Les articles contractés
- L'article zéro : être + profession

Le nom

- Le genre (masculin/féminin)
- Le nombre (singulier/pluriel)
- Le complément du nom avec « de » – *l'appartenance* (le sac de Pierre)
- Le complément du nom (en ou de) – *la matière* (T-shirt en coton)
- Le complément du nom (à ou de) – *l'usage* (brosse à dents), *la contenance* (verre d'eau)

L'adjectif

- L'accord : masculin/féminin ; singulier/pluriel
- Les adjectifs qualificatifs
- La place des adjectifs (de nationalité, de couleur)
- La comparaison
- Les adjectifs interrogatifs
- Les adjectifs possessifs
- Les adjectifs démonstratifs
- Les adjectifs indéfinis (tout/toute/tous/toutes)

Les pronoms

- Les pronoms personnels sujets
- Les trois valeurs de « on » : nous, ils, quelqu'un
- Les pronoms toniques
- Les pronoms COD et COI – *les verbes indirects* (ex: parler, téléphoner, demander... à qqn)
- Les pronoms interrogatifs
- Les pronoms relatifs simples (qui, que, où)

Les verbes

- Verbes avoir, être, 1er groupe, 2e groupe, les verbes les plus fréquents du 3e groupe (venir, aller, mettre, savoir, voir, prendre, faire...)
- Verbes (vouloir, pouvoir, devoir) + infinitif
- Il faut / Il ne faut pas + infinitif
- Les verbes pronominaux
- Le présent de l'indicatif

- Impératif positif et négatif
- Le passé composé
- Le futur proche
- Le conditionnel présent – *la politesse* (j'aimerais, je voudrais, pourriez-vous...), *la proposition* (on pourrait + infinitif...)

Les prépositions

- L'expression du moment : prépositions + date, mois, saison, année
- Prépositions de lieu (sur, dans, à...)
- *Le lieu* : aller à/être à/venir de...

Les adverbes

- L'expression de la quantité (beaucoup, un peu...)
- La localisation temporelle (aujourd'hui, maintenant, demain, depuis, il y a...)
- La fréquence (souvent, toujours, parfois, jamais...)
- L'intensité (très, trop, assez, pas du tout...)

Les nombres

- Les nombres cardinaux
- Les nombres ordinaux

Les conjonctions

- Quelques articulateurs du discours (et, ou, alors, mais, parce que, quand)

Les phrases

- La négation
- Les présentateurs : c'est/voilà
- La phrase exclamative
- La phrase interrogative

Jezično-komunikacijske funkcije

- Pozdravljanje i oslovljavanje (razlikovanje « tu » i « vous »)
- Predstavljanje sebe i drugoga
- Čestitanje
- Imenovanje osoba, stvari, događaja, aktivnosti

- Izricanje jednostavnih izjava, zahtjeva i pitanja
- Opisivanje navika i rutinskih radnji
- Traženje i davanje uputa
- Izricanje vremena i mjesta
- Upotreba brojeva
- Razmjena informacija
- Opisivanje osoba, stvari, mjesta, radnji
- Oblikovanje potvrdnih i niječnih izjava, jednostavnih pitanja i zahtjeva
- Jednostavno izvještavanje o svakodnevnim događajima
- Izražavanje osjećaja
- Izražavanje poziva
- Davanje prijedloga i savjeta
- Prihvatanje i odbijanje poziva, prijedloga i savjeta
- Izricanje želja
- Izvještavanje o osobnim iskustvima
- Opisivanje prošlih događaja
- Izražavanje planova za budućnost
- Izražavanje (ne)slaganja
- Izražavanje obaveze, potrebe i savjeta
- Izražavanje zamolbe
- Uspoređivanje
- Izražavanje slijeda događaja povezivanjem izjava u smislenu cjelinu

8.5. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Tu vas entendre quatre dialogues.

Pour chaque question (1-4) choisissez la réponse correcte (A, B ou C).

DOCTEUR : Bonjour Madame Dupont. Qu'est-ce qui ne va pas ?

PATIENTE : Je ne me sens pas bien. Je suis malade depuis hier : je tousse et j'ai mal aux jambes.

DOCTEUR : Bon, je vais vous examiner tout de suite. Respirez bien fort ! Vous avez de la fièvre ?

PATIENTE : Oui, j'ai la tête qui brûle. Ma température est de 38 degrés.

DOCTEUR : Je pense que vous avez la grippe. Restez au lit et prenez beaucoup de thé chaud.

1 De quoi parle-t-on ?

A D'une activité physique.

B De la santé.

C De la météo.

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Slušanje*

Odgojno-obrazovni ishod: OŠ FJ (1) A.8.1. Učenik razumije srednje dug i jednostavan govoreni tekst.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik pokazuje globalno razumijevanje.

2. primjer

Lis le texte suivant et pour chaque question (9-18) choisis parmi les solutions proposées (A, B ou C) la plus appropriée. Recopie tes réponses sur la feuille de réponses.
Exemple : (0 → A)

Le centre Pompidou

Le centre Pompidou ou Beaubourg est un musée d'art moderne et contemporain, riche d'une collection de 120 000 œuvres. C'est aussi une bibliothèque, des salles de cinéma, des spectacles de danse... Il est situé (0) _____ Paris dans le 4e arrondissement. Il a été ouvert (9) _____ 1977, et il a été visité par plus de cent millions de personnes. On peut le visiter tous les jours, sauf (10) _____ mardi.

Au début, les gens (11) _____ le centre Pompidou pour son architecture parce qu'il avait un style très moderne pour l'époque. Mais il a finalement été accepté par les Parisiens.

Les temps (12) _____, et Beaubourg doit s'adapter. Beaucoup (13) _____ activités culturelles sont proposées à Paris, et aujourd'hui, il n'est plus nécessaire d'aller (14) _____ musée ou dans une bibliothèque pour accéder à la culture. Pour cette raison, Beaubourg évolue et propose aux visiteurs des activités culturelles (15) _____ permettent une participation plus active pendant la visite.

Le Centre Pompidou propose aussi de (16) _____ activités gratuites pour les enfants et leur famille.

La Galerie des enfants est un espace d'exposition ouvert à (17) _____ les disciplines artistiques. Les enfants doivent obligatoirement être accompagnés d'un adulte pendant (18) _____ visite.

D'autres centres ont aussi été ouverts en province et à l'étranger : à Metz, à Malaga, à Bruxelles et à Shanghai.

0

A à
B au
C en

9

A à
B au
C en

10

A à
B ø
C le

11

A vont critiquer
B ont critiqué
C sont critiqués

12
A changes B change C changent
13
A d' B de C des
14
A à B au C à la
15
A qui B que C où
16
A nombreuse B nombreuses C nombreux
17
A tout B tous C toutes
18
A sa B ses C leur

Točni odgovori: 9 C, 10 C, 11 B, 12 C, 13 A, 14 B, 15 A 16 B, 17 C, 18 C

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ FJ (1) A.8.2. Učenik razumije dug i jednostavan pisani tekst.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik predviđa prikladne jezične strukture na temelju jezičnoga ustroja teksta.

3. primjer

Écris un e-mail de 100 à 120 mots. Réponds à toutes les questions.

Tu es en vacances et tu écris un e-mail à ton/ta meilleur(e) ami(e). Réponds aux questions :

- Où es-tu et avec qui ? Décris la destination.
- Qu'est-ce que tu fais ? Décris les activités.
- Quel temps fait-il ?
- Qu'est-ce que tu aimes ou n'aimes pas en vacances ?
- Quand est-ce que tu rentres chez toi ?

Smjernice za pisanje

Potrebno je odgovoriti na sva postavljena pitanja, potpitanja i sve zadane smjernice.

Treba izbjegavati nepotrebna ponavljanja.

Sastavak će se vrednovati s **nula bodova** u sljedećim situacijama:

- sastavak je u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- sastavak je napisan velikim tiskanim slovima
- napisano se ne odnosi na zadatak
- sastavak sadrži manje od 80 riječi
- nema odgovora (predan prazan papir)
- korišten je neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje i slično).

Primjer sastavka

Salut Marc !

Je suis en France, à Nice, avec ma famille. C'est une très belle ville avec des plages magnifiques.

Je me baigne chaque jour, je fais de la plongée avec ma sœur et de la planche à voile. Le soir, je me promène dans le centre-ville avec mes nouveaux amis. Hier soir, nous avons regardé ensemble le feu d'artifice pour la Fête nationale.

Ici, il fait beau et chaud, il y a beaucoup de soleil mais heureusement aussi un peu de vent.

J'ai découvert des spécialités locales. J'aime beaucoup la salade niçoise mais je n'aime pas du tout la bouillabaisse.

Je vais rentrer chez moi mercredi prochain.

Bises,

Nico

Ovo je primjer sastavka koji odgovara na sve smjernice i ispunjava sve zadane kriterije.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod: OŠ FJ (1) A.8.3. Učenik piše srednje dug i jednostavan tekst.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik planira strukturu i sadržaj teksta, koristi se primjerenim veznim sredstvima i jezičnim strukturama niže razine složenosti i primjenjuje pravopisna pravila.

9. MATEMATIKA

9.1. CILJ ISPITIVANJA

Cilj je provedbe nacionalnoga ispita iz predmeta Matematika utvrditi razine postignuća učenika na nacionalnoj razini u ključnim dijelovima obrazovnih ciklusa.

Nacionalnim ispitom iz Matematike ispituju se matematička znanja i vještine, razina matematičke komunikacije i kompetencija rješavanja problema koje su učenici osmoga razreda stekli tijekom cjelokupnoga osnovnoškolskog obrazovanja.

Ispit je sastavljen u skladu s Kurikulumom nastavnoga predmeta Matematika za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁰ (NN 7/2019).

9.2. SADRŽAJ ISPITA

Na nacionalnome ispitu iz Matematike za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz pet područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Brojevi*
 - a) *Skup prirodnih brojeva s nulom*
 - b) *Skup cijelih brojeva*
 - c) *Skup racionalnih brojeva*
 - d) *Skup realnih brojeva*
2. *Algebra i funkcije*
 - a) *Algebarski izrazi*
 - b) *Linearna jednadžba s jednom nepoznanicom*
 - c) *Skupovi*
 - d) *Proporcionalnost i obrnuta proporcionalnost*
 - e) *Linearna ovisnost*
3. *Oblik i prostor*
 - a) *Skupovi točaka u ravnini*
4. *Mjerenje*
 - a) *Mjerne jedinice*
 - b) *Koordinatni sustav na pravcu i u ravnini*
 - c) *Mjeriva obilježja oblika*
5. *Podatci, statistika i vjerojatnost*
 - a) *Prikazivanje i analiza podataka.*

30 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_146.html

U tablici 23. su navedena područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi koji se ispituju.

Tablica 23. Područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi koji se ispituju

PODRUČJE/POTPODRUČJE	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI
BROJEVI	
Skup prirodnih brojeva s nulom	<p>MAT OŠ A.5.1. Brojevnim izrazom u skupu prirodnih brojeva s nulom modelira problemsku situaciju.</p> <p>MAT OŠ A.6.1. Računa najmanji zajednički višekratnik i primjenjuje svojstva djeljivosti prirodnih brojeva.</p>
Skup cijelih brojeva	<p>MAT OŠ A.6.7. Računa s cijelim brojevima.</p>
Skup racionalnih brojeva	<p>MAT OŠ A.5.3. Povezuje i primjenjuje različite prikaze razlomaka.</p> <p>MAT OŠ A.5.5. Računa s decimalnim brojevima.</p> <p>MAT OŠ A.5.6. Zaokružuje prirodne i decimalne brojeve.</p> <p>MAT OŠ A.6.5. Računa s nenegativnim racionalnim brojevima.</p> <p>MAT OŠ A.7.1. Računa postotak i primjenjuje postotni račun.</p> <p>MAT OŠ A.7.4. Primjenjuje uspoređivanje racionalnih brojeva.</p> <p>MAT OŠ A.7.5. Primjenjuje računanje s racionalnim brojevima.</p>
Skup realnih brojeva	<p>MAT OŠ A.8.1. Računa s korijenima.</p> <p>MAT OŠ A.8.2. Računa s potencijama racionalne baze i nenegativnoga cjelobrojnog eksponenta.</p> <p>MAT OŠ A.8.3. Prepoznaje odnose među skupovima N, Z, Q, I i R te raspravlja o pripadnosti rješenja jednadžbe skupu brojeva.</p>
ALGEBRA I FUNKCIJE	
Algebarski izrazi	<p>MAT OŠ B.8.1. Računa s algebarskim izrazima u R.</p>
Linearna jednadžba s jednom nepoznanicom	<p>MAT OŠ B.6.1., MAT OŠ B.8.3. Rješava i primjenjuje linearnu jednadžbu.</p>
Skupovi	<p>MAT OŠ B.5.2. Prikazuje skupove i primjenjuje odnose među njima za prikaz rješenja problema.</p>

PODRUČJE/POTPODRUČJE	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI
ALGEBRA I FUNKCIJE	
<i>Proporcionalnost i obrnuta proporcionalnost</i>	MAT OŠ B.7.3. Primjenjuje proporcionalnost i obrnutu proporcionalnost.
<i>Linearna ovisnost</i>	MAT OŠ B.7.4. Primjenjuje linearnu ovisnost.
OBLIK I PROSTOR	
<i>Skupovi točaka u ravnini</i>	MAT OŠ C.5.2. Opisuje i crta/konstruira geometrijske likove te stvara motive koristeći se njima. MAT OŠ C.6.1. Konstruira kut i njegovu simetralu. MAT OŠ C.6.2. Konstruira trokute, analizira njihova svojstva i odnose. MAT OŠ C.6.3. Konstruira četverokute, analizira njihova svojstva i odnose.
MJERENJE	
<i>Mjerne jedinice</i>	MAT OŠ D.7.5. Odabire i preračunava odgovarajuće mjerne jedinice.
<i>Koordinatni sustav na pravcu i u ravnini</i>	MAT OŠ D.7.1. Pridružuje točke pravca racionalnim brojevima. MAT OŠ D.7.2. U pravokutnome koordinatnom sustavu u ravnini crta točke s racionalnim koordinatama i stvara motive koristeći se njima.
<i>Mjeriva obilježja oblika</i>	MAT OŠ D.5.5. Računa i primjenjuje volumen kocke i kvadra. MAT OŠ D.7.3. Odabire strategije za računanje opsega i površine mnogokuta. MAT OŠ D.7.4. Računa i primjenjuje opseg i površinu kruga i njegovih dijelova. MAT OŠ D.8.1. Primjenjuje Pitagorin poučak.
PODATCI, STATISTIKA I VJEROJATNOST	
<i>Prikazivanje i analiza podataka</i>	MAT OŠ E.5.1. Barata podacima prikazanim na različite načine. MAT OŠ E.6.1. Prikazuje podatke tablično te linijskim i stupčastim dijagramom frekvencija.

9.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Matematike za osmi razred osnovne škole sadrži 35 zadataka.

U ispitu je 20 zadataka višestrukoga izbora (57,14 %), 11 zadataka kratkoga odgovora (31,43 %) i 4 zadatka produženoga odgovora (11,43 %).

Svaki zadatak višestrukoga izbora boduje se jednim bodom. Svaki zadatak kratkoga odgovora boduje se jednim bodom, osim jednoga zadatka koji sadrži dvije čestice te se boduje dvama bodovima. Svaki zadatak produženoga odgovora boduje se dvama bodovima.

Broj zadataka u ispitu u svakome području ispitivanja prikazan je u tablici 24.

Tablica 24. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA			UKUPAN BROJ ZADATAKA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Brojevi	9	3	1	13
Algebra i funkcije	4	1	2	7
Oblik i prostor	2	3	0	5
Mjerenje	4	3	1	8
Podatci, statistika i vjerojatnost	1	1	0	2
UKUPNO	20	11	4	35

U ispitu je moguće ostvariti 40 bodova.

U tablici 25. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 25. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	BROJ BODOVA PREMA VRSTI ZADATAKA			UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Brojevi	9	3	2	14
Algebra i funkcije	4	1	4	9
Oblik i prostor	2	3	0	5
Mjerenje	4	4	2	10
Podatci, statistika i vjerojatnost	1	1	0	2
UKUPNO	20	12	8	40

Nacionalni ispit iz Matematike traje **90 minuta**.

9.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Koliko je $-14 \cdot (-2) : 5$?

- A. -5.6
- B. -1.4
- C. 1.4
- D. 5.6

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: Brojevi

Potpodručje ispitivanja: Skup racionalnih brojeva

Odgojno-obrazovni ishod:

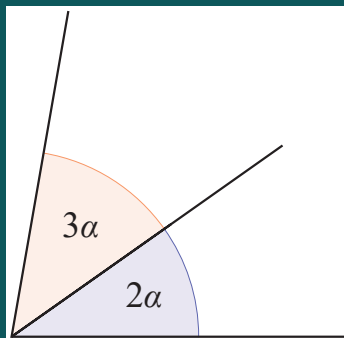
MAT OŠ A.7.5. Primjenjuje računanje s racionalnim brojevima.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Kut veličine 80° podijeljen je na dva kuta kao što je prikazano na slici. Bez mjerenja odredi veličinu manjega od tih kutova.

Odgovor: _____

Točan odgovor: 32°

Područje ispitivanja: *Algebra i funkcije*

Potpodručje ispitivanja: *Linearna jednačba s jednom nepoznanicom*

Odgojno-obrazovni ishod:

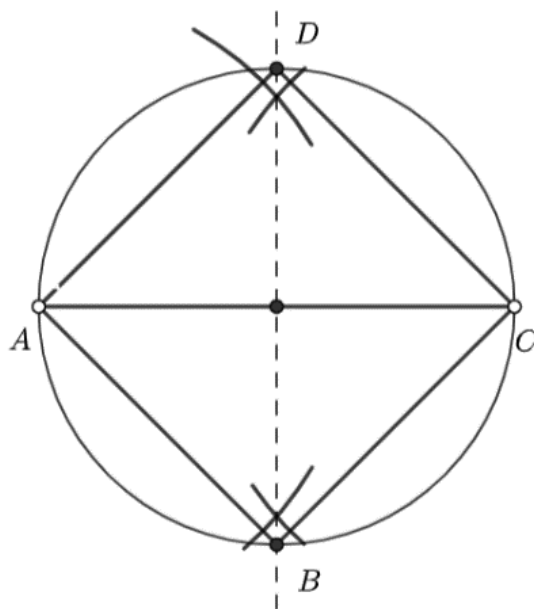
MAT OŠ B.8.3. Rješava i primjenjuje linearnu jednačbu.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Konstruiraj kvadrat $ABCD$ kojemu je dijagonala dužina \overline{AC} prikazana na slici.

Točan odgovor:

Priznaje se samo geometrijskim priborom konstruiran kvadrat.

Ne priznaje se prostoručni crtež kvadrata.

Područje ispitivanja: *Oblik i prostor*

Potpodručje ispitivanja: *Skupovi točaka u ravnini*

Odgojno-obrazovni ishod:

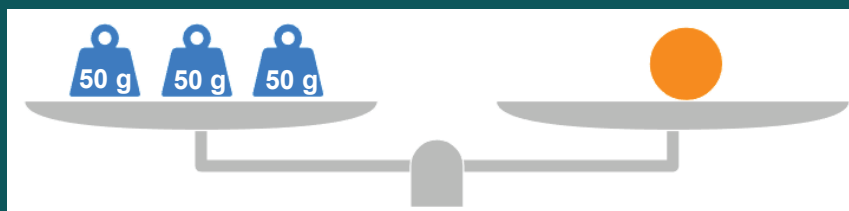
MAT OŠ C.6.3. Konstruira četverokute, analizira njihova svojstva i odnose.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

4. primjer

Kolika je masa prikazane naranče u kilogramima?

Odgovor: _____ kg

Točan odgovor: 0.15 kg

Područje ispitivanja: *Mjerenje*

Potpodručje ispitivanja: *Mjerne jedinice*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ D.6.1. Odabire i preračunava odgovarajuće mjerne jedinice.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

5. primjer

U akciji pošumljavanja 2020. godine zasađeno je 1600 stabala. Sljedeće, 2021. godine, zasađeno je 10 % manje stabala u odnosu na broj zasađenih stabala u 2020. godini. U 2022. godini zasađeno je 20 % više stabala u odnosu na broj zasađenih stabala u 2021. godini. Koliko je stabala zasađeno 2022. godine?

Postupak:

Odgovor: _____

Točan odgovor: 2021. godina

$$10 \% \text{ od } 1600 = 0.1 \cdot 1600 = 160$$

$$1600 - 160 = 1440$$

2022. godina

$$20 \% \text{ od } 1440 = 0.2 \cdot 1440 = 288$$

$$1440 + 288 = 1728$$

Zasađeno je 1728 stabala.

Bodovanje: Točan izračun broja stabala 2021. godine donosi 1 bod. Točan izračun broja stabala 2022. godine donosi još 1 bod.

Napomena: Prihvaća se i bilo koji drugi ispravan način / ispravna metoda rješavanja zadatka.

Područje ispitivanja: *Brojevi*

Potpodručje ispitivanja: *Skup racionalnih brojeva*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ A.7.1. Računa postotak i primjenjuje postotni račun.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

10. BIOLOGIJA

10.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Biologije ispituju se temeljni biološki koncepti. Oni uključuju znanja o organiziranosti prirode, procesima i međuosobnim odnosima u prirodi te energiji s naglaskom na živi svijet, a uz primjenu načela znanstvene metodologije.

Ispit je oblikovan prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Biologija za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³¹ (NN, br. 7/19). S obzirom da se sadržaj nastavnoga predmeta Biologija konceptualno nadovezuje na sadržaj nastavnoga predmeta Priroda koja se poučava u 5. i 6. razredu osnovne škole, niže su navedeni oni odgojno-obrazovni ishodi iz Kurikuluma nastavnoga predmeta Priroda za osnovne škole u Republici Hrvatskoj³² (NN, br. 7/19) koji se proširuju i produbljuju u sedmom i osmom razredu osnovne škole kroz sadržaj nastavnoga predmeta Biologija:

- PRI OŠ A.5.1. Učenik objašnjava temeljnu građu prirode.
- PRI OŠ B.5.2 Učenik objašnjava međuosobne životnih uvjeta i živih bića.
- PRI OŠ C.5.1. Učenik razlikuje najvažnije izvore i oblike energije i raspravlja o njihovom utjecaju na život na Zemlji.
- PRI OŠ A.6.1. Učenik objašnjava organiziranost prirode uspoređujući cjelinu i sastavne dijelove.
- PRI OŠ B.6.1. Učenik objašnjava međusobne odnose živih bića s obzirom na zajedničko stanište.
- PRI OŠ B.6.3. Učenik objašnjava značenje ciklusa na primjerima iz žive i nežive prirode.
- PRI OŠ C.6.1. Učenik analizira prijenos i pretvorbu energije u živim i neživim sustavima.
- PRI OŠ D.5.1./PRI OŠ D.6.1. Učenik tumači uočene pojave, procese i međuosobne na temelju opažanja prirode i jednostavnih istraživanja.

10.2. SADRŽAJ ISPITA

Na nacionalnom ispitu iz Biologije za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Organiziranost živoga svijeta*
 - a) *Organizacijske razine živoga svijeta*
 - b) *Usložnjavanje i klasifikacija živoga svijeta*
2. *Procesi i međuosobnosti u živome svijetu*
 - a) *Međuosobnost živoga svijeta i okoliša*

31 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_149.html

32 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_148.html

- b) Održavanje i narušavanje uravnoteženoga stanja organizma
- c) Životni ciklusi
- d) Nasljeđivanje
- 3. Energija u živome svijetu
 - a) Energija – pokretač životnih procesa
 - b) Izmjena tvari i pretvorba energije
- 4. Prirodnoznanstveni pristup³³
 - a) Znanstvena metoda.

1. Organiziranost živoga svijeta

U prvome području ispituju se temeljni i zajednički principi građe i raspodjele živoga svijeta te njihova povezanost s ulogama koje pojedine strukture obavljaju. Naglasak je na ispitivanju organizacije živih struktura na svim ustrojstvenim razinama.

U tablici 26. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Organiziranost živoga svijeta*.

Tablica 26. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Organiziranost živoga svijeta

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Organizacijske razine živoga svijeta	<p>BIO OŠ A.7.1. Uspoređuje različite veličine u živome svijetu te objašnjava princip građe živih bića.</p> <p>BIO OŠ A.7.2. Povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava u različitim organizama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ organiziranost prirode i odnosi između organizacijskih razina ♦ građa i uloga životinjske i biljne stanice ♦ ekonomičnost građe stanice ♦ građa i uloga organa / organskih sustava
Usložnjavanje i klasifikacija živoga svijeta	<p>BIO OŠ A.8.1. Povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava i klasificira organizme primjenom različitih kriterija ukazujući na njihovu srodnost i raznolikost.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ usložnjavanje građe živih bića ♦ gen, molekula DNA i kromosom ♦ obilježja živih bića ♦ klasifikacija živih bića primjenom različitih kriterija

2. Procesi i međuovisnosti u živome svijetu

U drugome području ispituju se procesi i interakcije na različitim razinama te razumijevanje održavanja ravnoteže u organizmu i održavanja uravnoteženoga stanja u prirodi. Također, ispituju se međuovisnosti živoga svijeta i okoliša te životni ciklusi s osnovama nasljeđivanja i razvoja života na Zemlji.

³³ Ostvarenost obrazovnih ishoda područja *Prirodnoznanstveni pristup* provjerava se integrirano s ishodima ostalih triju područja.

U tablici 27. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*.

Tablica 27. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja
Procesi i međuovisnosti u živome svijetu

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Međuovisnost živoga svijeta i okoliša	<p>BIO OŠ B.7.1. Uspoređuje osnovne životne funkcije pripadnika različitih skupina živoga svijeta.</p> <p>BIO OŠ B.7.3. Stavlja u odnos prilagodbe živih bića i životne uvjete.</p> <p>BIO OŠ B.8.1.* Analizira principe regulacije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ prilagodba živih bića uvjetima staništa kao temelj opstanka ♦ ponašanje i preživljavanje živih bića u uvjetima staništa ♦ zajednički principi funkcioniranja živih bića ♦ promjenjivost kao obilježje živih bića ♦ povezanost građe i uloge organa / organskih sustava (probavni, dišni, optjecajni sustav, sustav organa za kretanje, razmnožavanje i izlučivanje)
Održavanje i narušavanje uravnoteženoga stanja organizma	<p>BIO OŠ B.7.2. Analizira utjecaj životnih navika i rizičnih čimbenika na zdravlje organizma ističući važnost prepoznavanja simptoma bolesti i pravovremenoga poduzimanja mjera zaštite.</p> <p>BIO OŠ B.8.2. Analizira utjecaj životnih navika i rizičnih čimbenika na zdravlje organizma ističući važnost prepoznavanja simptoma bolesti i pravovremenoga poduzimanja mjera zaštite.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ difuzija i osmoza ♦ krvni tlak i puls ♦ principi prijenosa tvari kroz tijelo živih bića ♦ uloga transpiracije i povezanost njezine regulacije s preživljavanjem biljaka ♦ regulacija stalnoga sastava tjelesnih tekućina živih bića ♦ mjere sprečavanja širenja zaraze bolesti, uzročnici i prevencija ♦ životni ciklusi organizama na primjerima
Životni ciklusi	<p>BIO OŠ B.8.4.* Povezuje različite načine razmnožavanja organizama s nasljeđivanjem roditeljskih osobina i evolucijom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ usporedba različitih načina razmnožavanja ♦ menstrualni ciklus, oplodnja i trudnoća ♦ mitozu/mejozu ♦ proces nasljeđivanja na primjeru ♦ principi nasljeđivanja spola kod čovjeka
Nasljeđivanje		

* Ostvarenost odgojno-obrazovnih ishoda označenih zvjezdicom provjerava se u skraćenoj obliku: unutar ishoda BIO OŠ B.8.1. provjerava se samo dio vezan uz regulaciju stalnoga sastava tjelesnih tekućina, ali ne i sadržaji vezani uz primanje i prijenos informacija te reagiranje na podražaje; unutar ishoda BIO OŠ B.8.4. ne provjeravaju se sadržaji vezani uz evoluciju na Zemlji.

3. Energija u živome svijetu

U trećemu području ispituju se procesi izmjene tvari i pretvorbe energije na razini stanice, organizma i ekosustava.

U tablici 28. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Energija u živome svijetu*.

Tablica 28. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Energija u živome svijetu

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Energija – pokretač životnih procesa	<p>BIO OŠ C.7.2. Uspoređuje energetske potrebe različitih organizama uzimajući u obzir potrebnu vrstu i količinu hrane za očuvanje zdravlja.</p> <p>BIO OŠ C.8.1. Ukazuje na važnost energije za pravilno funkcioniranje organizma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ hrana kao izvor energije ♦ autotrofan i heterotrofan način prehrane ♦ vezanje i oslobađanje energije ♦ energetske potrebe organizama ♦ održavanje stalne tjelesne temperature ♦ važnost energije za pravilno funkcioniranje organizma
Izmjena tvari i pretvorba energije	<p>BIO OŠ C.7.1. Uspoređuje načine prehrane te procese vezanja i oslobađanja energije u različitih organizama.</p> <p>BIO OŠ C.8.2. Povezuje hranidbene odnose u biosferi s preživljavanjem organizama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ prijenos i pretvorba energije ♦ posljedica viška i manjka energije ♦ parazitski i saprotrofski način prehrane ♦ povezanost fotosinteze i staničnoga disanja ♦ hranidbeni odnosi ♦ kruženje tvari i protjecanje energije

4. Prirodnoznanstveni pristup

Četvrto područje obuhvaća biološku pismenost i ispituje se unutar prvih triju područja kroz primjenu osnovnih načela znanstvene metodologije i tumačenja dobivenih rezultata.

U tablici 29. navedeno je potpodručje ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Prirodnoznanstveni pristup*.

Tablica 29. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Prirodnoznanstveni pristup

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Znanstvena metoda	<p>BIO OŠ D.7.1., BIO OŠ D.8.1. Primjenjuje osnovna načela znanstvene metodologije i objašnjava dobivene rezultate.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ istraživanje u biologiji ♦ izvođenje zaključaka na osnovi prikazanih rezultata

10.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Biologije za osmi razred osnovne škole sadrži 33 zadatka, od čega je 67 % zadataka zatvorenoga tipa (22 zadatka višestrukoga izbora), a 33 % zadataka otvorenoga tipa (11 zadataka, odnosno 13 čestica kratkoga odgovora).

Područje ispitivanja *Organiziranost živoga svijeta* zastupljeno je u ispitu s devet zadataka (26 %) iz dvaju potpodručja: *Organizacijske razine živoga svijeta* i *Usložnjavanje i klasifikacija živoga svijeta*.

Područje ispitivanja *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu* zastupljeno je u ispitu s 18 zadataka, odnosno s 19 čestica (54 %) iz četiriju potpodručja: *Međuovisnost živoga svijeta i okoliša*, *Održavanje i narušavanje uravnoteženoga stanja organizma*, *Životni ciklusi* i *Nasljeđivanje*.

Područje ispitivanja *Energija u živome svijetu* zastupljeno je u ispitu sa šest zadataka, odnosno sa sedam čestica (20 %) iz dvaju potpodručja: *Energija – pokretač životnih procesa* i *Izmjena tvari i pretvorba energije*.

U tablici 30. naveden je broj zadataka i broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 30. Broj zadataka i broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
<i>Organiziranost živoga svijeta</i>	9	9
<i>Procesi i međuovisnosti u živome svijetu</i>	18	19
<i>Energija u živome svijetu</i>	6	7
UKUPNO	33	35

Nacionalni ispit iz Biologije traje **90 minuta**.

10.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

U kojoj se organeli eukariotske stanice oslobađa energija iz hranjivih tvari?

- A. u vakuoli
- B. u citoplazmi
- C. u ribosomima
- D. u mitohondrijima

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Organiziranost živoga svijeta*

Potpodručje ispitivanja: *Organizacijske razine živoga svijeta*

Odgojno-obrazovni ishod:

BIO OŠ A.7.2. Učenik povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava u različitim organizama.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

Za koju se od navedenih spolno prenosivih bolesti provodi cijepljenje u svrhu sprečavanja nastanka karcinoma vrata maternice?

- A. HIV-a
- B. HPV-a
- C. gljivice kandidate
- D. bakterije klamidije

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*

Potpodručje ispitivanja: *Održavanje i narušavanje uravnoteženoga stanja organizma*

Odgojno-obrazovni ishod:

BIO OŠ B.8.2. Učenik analizira utjecaj životnih navika i rizičnih čimbenika na zdravlje organizma ističući važnost prepoznavanja simptoma bolesti i pravovremenoga poduzimanja mjera zaštite.

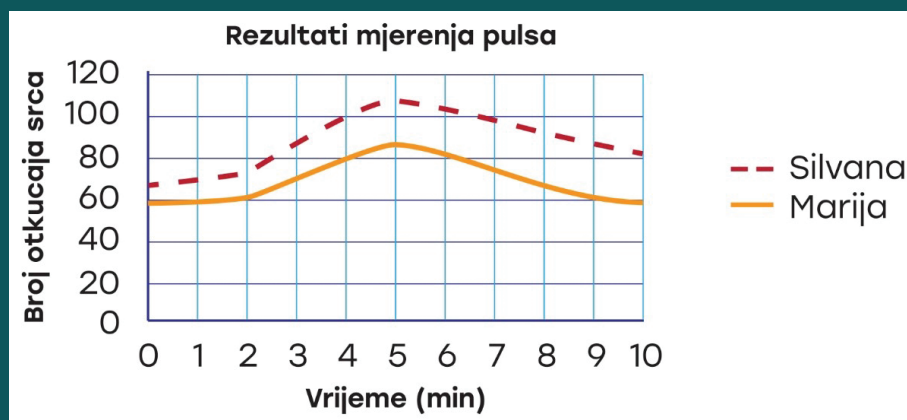
Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

3. primjer

Marija i Silvana su učenice osmoga razreda bez posebnih zdravstvenih poteškoća. Jedna od njih svakodnevno trenira gimnastiku. Istražile su kako kratkotrajno vježbanje utječe na njihov krvni tlak i puls. Učenice su vježbale odvojeno, tijekom vježbanja nisu radile ništa drugo, niti su usporavale tempo vježbanja. Prije i poslije vježbanja mirno su stajale i opuštale se bez ikakvih drugih radnji. Pozorno promotri tablicu i grafički prikaz. Tablica prikazuje rezultate mjerenja krvnoga tlaka, a grafički prikaz rezultate mjerenja pulsa u ovisnosti o vremenu.

	VRIJEDNOSTI KRVNOGA TLAKA/mmHg		
	PRIJE VJEŽBANJA	NEPOSREDNO NAKON VJEŽBANJA	NAKON PET MINUTA ODMORA
Marija	110/70	120/80	113/72
Silvana	115/80	130/90	125/85

Koja djevojčica svakodnevno trenira gimnastiku? Objasni odgovor, a u objašnjenju se osvrni na vrijednosti krvnoga tlaka i pulsa prije vježbanja i nakon mirovanja.

Odgovor: _____

Točan odgovor: Marija svakodnevno trenira gimnastiku jer joj se vrijednosti krvnoga tlaka i pulsa nakon vježbanja brže vraćaju na vrijednosti prije vježbanja.

Područje ispitivanja: *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*

Potpodručje ispitivanja: *Međuovisnost živoga svijeta i okoliša*

Odgojno-obrazovni ishod: BIO OŠ B.7.1. Učenik uspoređuje osnovne životne funkcije pripadnika različitih skupina živoga svijeta.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

U ovome zadatku provjerava se i poznavanje osnovnih načela znanstvene metodologije i objašnjavanje dobivenih rezultata (Tablica 29).

4. primjer

Glatka sjemenka graška dominantno je svojstvo (A). Maja je u svojem vrtu zasadila takve sjemenke. Iznenadila se omjerom dobivenih sjemenki glatke površine graška u odnosu na sjemenke smežuranoga graška, 75 % : 25 % (3 : 1).
Prikaži križanje kojim je Maja dobila sjemenke graška u prikazanome omjeru.

Odgovor: _____

Točan odgovor: P: Aa x Aa

F1: AA Aa Aa aa

Područje ispitivanja: *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*

Potpodručje ispitivanja: *Nasljeđivanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

BIO OŠ B.8.4. Učenik povezuje različite načine razmnožavanja organizama s nasljeđivanjem roditeljskih osobina i evolucijom.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

5. primjer

Pozorno promotri sliku i priloženi ključ.

1.	a. Tijelo je dvobočno simetrično.	idi na 3.
	b. Tijelo je zrakasto simetrično.	idi na 2.
2.	a. Tijelo podupire vapnena čahura.	idi na 7.
	b. Površina je tijela vlažna i sluzava.	smeđa hidra
3.	a. Oblik je tijela okruglast.	idi na 4.
	b. Oblik je tijela izdužen.	striga
4.	a. Krila su zlatno-crne boje.	krumpirova zlatica
	b. Nema krila.	idi na 5.
5.	a. Sjedilački je organizam.	prnjavica
	b. Pokretan je organizam.	idi na 6.
6.	a. Ima tri para nogu.	kućna stjenica
	b. Ima više od triju parova nogu.	idi na 8.
7.	a. Nema krakove.	crni ježinac
	b. Ima krakove.	narančasta križalina
8.	a. Na prednjem dijelu tijela ima ticala	vodenbuha
	b. Na prednjem dijelu tijela nema ticala.	idi na 9.
9.	a. Vidljiva je golim okom.	obični krpelj
	b. Nije vidljiva golim okom.	kućna grinja

Odredi naziv vrste prikazane na slici.

Odgovor: _____

Točan odgovor: Kućna grinja

Područje ispitivanja: Organiziranost živoga svijeta

Potpodručje ispitivanja: Usložnjavanje i klasifikacija živoga svijeta

Odgojno-obrazovni ishod:

BIO OŠ A.8.1. 1.2.1. Povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava i klasificira organizme primjenom različitih kriterija ukazujući na njihovu srodnost i raznolikost

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

11. KEMIJA

11.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Kemije ispituju se temeljna i trajna znanja te razumijevanje građe i sastava tvari, pretvorbe jedne tvari u drugu i izmjene energije koja se događa tijekom reakcija. Također, provjerava se prirodoslovna pismenost.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Kemija za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁴ (NN, br. 10/19). S obzirom da se sadržaj predmeta Kemija nastavlja na prethodno postavljene temelje u okviru nastavnoga predmeta Priroda koja se poučava u 5. i 6. razredu osnovne škole, niže su navedeni oni odgojno-obrazovni ishodi iz Kurikuluma za nastavni predmet Prirode za osnovne škole u Republici Hrvatskoj (NN, br. 7/19) koji se proširuju i produbljuju u sedmom i osmom razredu osnovne škole kroz sadržaj predmeta Kemija:

- PRI OŠ A.5.1. Učenik objašnjava temeljnu građu prirode.
- PRI OŠ B.5.1. Učenik objašnjava svojstva zraka, vode i tla na temelju istraživanja u neposrednom okolišu.
- PRI OŠ C.5.1. Učenik razlikuje najvažnije ishode i oblike energije i raspravlja o njihovom utjecaju na život na Zemlji.
- PRI OŠ D.5.1., PRI OŠ D.6.1. Učenik tumači uočene pojave, procese i međudnose na temelju opažanja prirode i jednostavnih istraživanja.
- PRI OŠ C.6.1. Učenik analizira prijenos i pretvorbu energije u živim i neživim sustavima. ()
- PRI OŠ A.6.1. Učenik objašnjava organiziranost prirode uspoređujući cjelinu i sastavne dijelove.
- PRI OŠ B.6.2. Učenik raspravlja o važnosti održavanja uravnoteženoga stanja u prirodi i uzrocima njegova narušavanja.

11.2. SADRŽAJ ISPITA

Na nacionalnome ispitu iz Kemije za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Tvari*
 - a) *Vrste tvari i njihova svojstva*
 - b) *Kemijska simbolika*
2. *Promjene i procesi*
 - a) *Fizikalne i kemijske promjene*
 - b) *Brzina u različitim promjenama*
 - c) *Jednadžba kemijske reakcije*

34 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_208.html

3. Energija

a) *Izmjena energije između sustava i okoline*

4. Prirodnoznanstveni pristup³⁵

a) *Znanstvena metoda.*

1. Tvari

U prvome području ispituje se razumijevanje građe od elementarnih tvari do spojeva i smjese tvari opisanih simbolikom i nazivljem zajedno s njihovim fizikalnim i kemijskim svojstvima.

U tablici 31. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Tvari*.

Tablica 31. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Tvari

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Vrste tvari i njihova svojstva	<p>KEM OŠ A.7.1. Istražuje svojstva i vrstu tvari.</p> <p>KEM OŠ A.7.2. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje sastava tvari.</p> <p>KEM OŠ A.8.2. Povezuje građu tvari s njihovim svojstvima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ elementarne tvari, kemijski spoj i smjese tvari ◆ svojstva tvari na primjerima organske i anorganske tvari ◆ nezasićene, zasićene i prezasićene otopine ◆ sastav otopine ◆ građa atoma ◆ atomski i nukleonski broj ◆ čestična građa tvari i fizikalna i kemijska svojstva
Kemijska simbolika	<p>KEM OŠ A.8.1. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje sastava tvari.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ kemijski elementi ◆ izotopi, molekule ◆ kemijska simbolika ◆ stehiometrijski koeficijent i indeks građa iona

2. Promjene i procesi

U drugome području ispituje se razumijevanje fizikalnih i kemijskih promjena, a temelj njihova razumijevanja su znanja o građi i svojstvima tvari. Primjena znanja usvojenoga kroz učenje prvoga i drugoga područja ispituje se kroz jednadžbe kemijske reakcije i zakon o očuvanju mase s posebnim naglaskom na ispravno nazivlje i kemijsku simboliku, a ima svrhu u upotrebi u svakodnevnome životu.

U tablici 32. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Promjene i procesi*.

³⁵ Obrazovni ishodi područja *Prirodnoznanstveni pristup* ispituju se posebnim obrazovnim ishodima, ali i integrirano s ishodima ostalim trima područjima.

Tablica 32. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Promjene i procesi

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Fizikalne i kemijske promjene	<p>KEM OŠ B.7.1. Analizira fizikalne i kemijske promjene.</p> <p>KEM OŠ B.7.2. Istražuje razliku u brzinama različitih promjena.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ fizikalne i kemijske promjene ◆ povratni i nepovratni procesi ◆ sudionici reakcija ◆ vrste kemijskih reakcija ◆ utjecaj promjena na okoliš ◆ brzina kemijskih promjena ◆ utjecaj različitih čimbenika na brzinu kemijske reakcije ◆ jednadžbe kemijske reakcije prikazuje kemijske promjene ◆ agregacijska stanja tvari ◆ kvalitativno i kvantitativno značenje jednadžbe kemijske reakcije ◆ zakon o očuvanje mase ◆ kemijsko nazivlje i simbolika ◆ valencije atoma
Brzina u različitim promjenama	<p>KEM OŠ B.8.3. Analizira brzine kemijskih promjena.</p>	
Jednadžba kemijske reakcije	<p>KEM OŠ B.8.1. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje promjena.</p>	

3. Energija

U trećemu području *Energija* ispituje se izmjena energije između sustava i okoline odnosno izmjena tijekom kemijske reakcije ili procesa.

U tablici 33. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Energija*.

Tablica 33. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Energija u živome svijetu

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Izmjena energije između sustava i okoline	<p>KEM OŠ C.7.1. Analizira izmjenu energije između sustava i okoline.</p> <p>KEM OŠ C.7.2. Povezuje promjene energije unutar promatranoga sustava s makroskopskim promjenama.</p> <p>KEM OŠ C.8.1. Analizira izmjene energije pri fizikalnim i kemijskim promjenama na čestičnoj razini.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ endotermne i egzotermne promjene ◆ fizikalne i kemijske promjene koje dovode do promjene energije ◆ pretvorba energije na primjerima fizikalnih i kemijskih promjena

4. Prirodnoznanstveni pristup

Obrazovni ishodi područja *Prirodnoznanstveni pristup* ispituju se posebnim obrazovnim ishodima, ali i integrirano s ishodima ostalih triju područja.

U četvrtome području provjerava se usvojenost prirodnoznanstvenoga pogleda odnosno prirodoslovna pismenost, razumijevanje metoda znanstvenoga istraživanja, interpretacija podataka i pravila sigurnoga ponašanja. Naglasak je na primjeni matematičkih znanja u rješavanju kemijskih zadataka.

U tablici 34. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Prirodnoznanstveni pristup*.

Tablica 34. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Prirodnoznanstveni pristup

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Znanstvena metoda	<p>KEM OŠ D.7.1. Povezuje rezultate i zaključke istraživanja s konceptualnim spoznajama.</p> <p>KEM OŠ D.7.2. Primjenjuje matematička znanja i vještine.</p> <p>KEM OŠ D.8.2. Primjenjuje matematička znanja i vještine.</p> <p>KEM OŠ D.7.3., KEM OŠ D.8.3. Uočava zakonitosti uopćavanjem podataka prikazanih tekstom, crtežom, modelima, tablicama i grafovima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ laboratorijsko posuđe i pribor, značenje piktograma ♦ pravila sigurnoga ponašanja ♦ postupci razdvajanja sastojaka iz smjese ♦ volumen, temperatura i masa ♦ izračun relativne molekulske mase i masenoga udjela ♦ različite vrste brojčanih, tabličnih i grafičkih podataka ♦ čestična građa tvari prikazana modelima ♦ jednažba kemijske reakcije prikazana čestičnim crtežom ♦ zakon o očuvanju mase u primjeni

11.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Kemije za osmi razred osnovne škole sadrži 33 zadatka (35 čestica) od čega je 63 % zadataka zatvorenoga tipa (22 zadatka višestrukoga izbora), a 37 % zadataka otvorenoga tipa (11 zadataka, odnosno 13 čestica kratkoga odgovora i dopunjavanja).

Područje ispitivanja *Tvari* zastupljeno je u ispitu s 15 zadataka (43 %) iz dvaju potpodručja: *Vrste tvari i njihova svojstva* i *Kemijska simbolika*.

Područje ispitivanja *Promjene i procesi* zastupljeno je u ispitu s 7 zadataka, odnosno s 9 čestica (26 %) iz triju potpodručja: *Fizikalne i kemijske promjene, Brzina u različitim promjenama* i *Jednadžba kemijske reakcije*.

Područje ispitivanja *Energija* zastupljeno je u ispitu s dvama zadatcima (6 %) iz jednoga potpodručja: *Izmjena energije između sustava i okoline*.

Područje ispitivanja *Prirodnoznanstveni pristup* zastupljeno je u ispitu s 9 zadataka (25 %) iz jednoga potpodručja: *Znanstvena metoda*.

U tablici 35. naveden je broj zadataka i broj bodova u ispitu za svako područje ispitivanja.

Tablica 35. Broj zadataka i broj bodova u ispitu za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
<i>Tvari</i>	15	15
<i>Promjene i procesi</i>	7	9
<i>Energija</i>	2	2
<i>Prirodnoznanstveni pristup</i>	9	9
UKUPNO	33	35

Nacionalni ispit iz Kemije traje **90 minuta**.

11.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Koji je kemijski naziv spoja prikazanog formulu Na_2CO_3 ?

- A. natrijev nitrat
- B. natrijev klorid
- C. natrijev karbid
- D. natrijev karbonat

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Promjene i procesi*

Potpodručje ispitivanja: *Jednadžba kemijske reakcije*

Odgojno-obrazovni ishod:

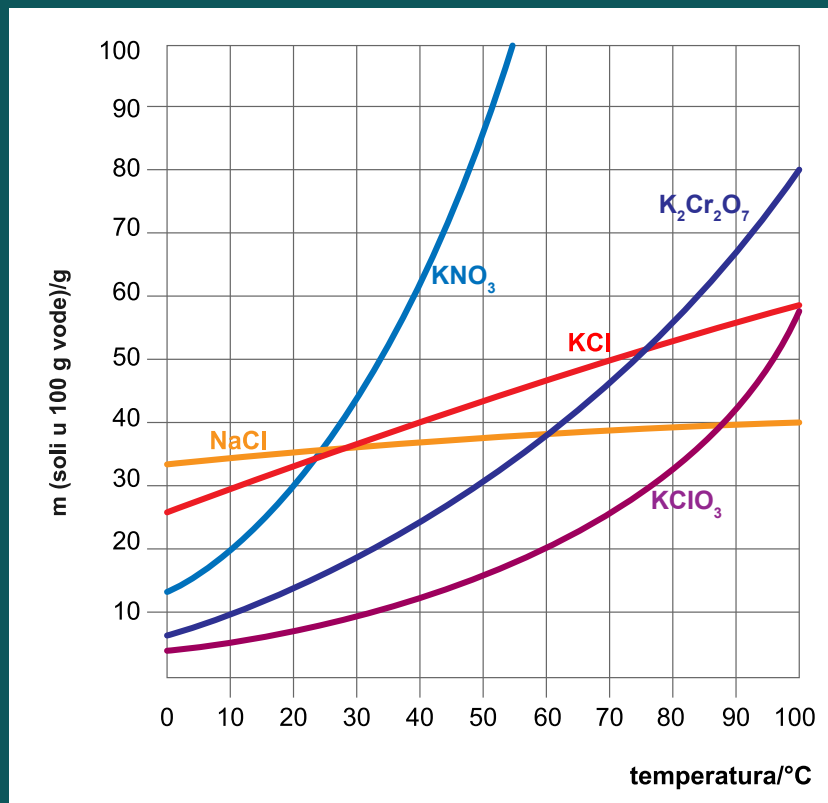
KEM OŠ B 8.1. Učenik primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje promjena.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Pozorno promotri grafički prikaz topljivosti različitih soli u vodi ovisno o temperaturi.

Kojoj soli prikazanoj na grafikonu topljivost najmanje raste porastom temperature? Odgovor napiši kemijskom formulom soli ili nazivom.

Odgovor: _____

Točan odgovor: NaCl, natrijev klorid

Područje ispitivanja: *Prirodnoznanstveni pristup*

Potpodručje: *Znanstvena metoda*

Odgojno-obrazovni ishod:

KEM OŠ D.8.3. Učenik uočava zakonitosti uopćavanjem podataka prikazanih tekstom, crtežom, modelima, tablicama i grafovima.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

3. primjer

Kojoj vrsti reakcije, s obzirom na izmjenu energije između sustava i okoline, pripada reakcija gorenja magnezijeve vrpce?

Odgovor: _____

Točan odgovor: egzotermna reakcija

Područje ispitivanja: *Energija*

Potpodručje ispitivanja: *Izmjena energije između sustava i okoline*

Odgojno-obrazovni ishod:

KEM OŠ C.7.1 Analizira izmjenu energije između sustava i okoline.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Kemijski spoj sastavljen je od atoma natrija, sumpora i kisika u omjeru 2 : 1 : 4.
Napiši kemijsku formulu navedenoga spoja.

Odgovor: _____

Točan odgovor: Na_2SO_4

Područje ispitivanja: *Tvari*

Potpodručje ispitivanja: *Kemijsko nazivlje*

Odgojno-obrazovni ishod:

KEM OŠ A.8.1. Učenik primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje sastava tvari.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Raspadom vodikova peroksida nastaju voda i kisik prema zadanoj jednadžbi kemijske reakcije.

Koliko je grama kisika nastalo raspadom 4,4 g vodikova peroksida ako je masa nastale vode 2,33 g?

Postupak:

m (kisik): _____

Točan odgovor: m (kisik) = 2,07 g

Područje ispitivanja: *Prirodnoznanstveni pristup*

Potpodručje ispitivanja: *Znanstvena metoda*

Odgojno-obrazovni ishod: KEM OŠ D.7.2. Učenik primjenjuje matematička znanja i vještine.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

12. FIZIKA

12.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Fizike ispituju se znanja i vještine koje su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Fizika za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj* (NN, br. 10/19). S obzirom da se osnovna znanja iz fizike usvajaju već u petom i šestom razredu kroz predmet Priroda, niže su navedeni oni odgojno-obrazovni ishodi iz Kurikuluma nastavnoga predmeta Priroda za osnovne škole u Republici Hrvatskoj (NN, br. 7/19) koji se proširuju i produbljuju u sedmom i osmom razredu osnovne škole kroz sadržaj predmeta Fizika:

- PRI OŠ A.5.1. Učenik objašnjava temeljnu građu prirode.
- PRI OŠ B.5.1. Učenik objašnjava svojstva zraka, vode i tla na temelju istraživanja u neposrednom okolišu.
- PRI OŠ C.5.1. Učenik razlikuje najvažnije izvore i oblike energije i raspravlja o njihovu utjecaju na život na Zemlji.
- PRI OŠ D.5.1., PRI OŠ D.6.1. Učenik tumači uočene pojave, procese i međuodnose na temelju opažanja prirode i jednostavnih istraživanja.
- PRI OŠ D.5.2. Učenik objašnjava cilj i ulogu znanosti te međuodnos znanosti i društva.
- PRI OŠ C.6.1. Učenik analizira prijenos i pretvorbu energije u živim i neživim sustavima.
- PRI OŠ D.6.2. Učenik objašnjava osnovne principe znanosti te odnose znanosti, tehnologije i društvenoga napretka.

12.2. SADRŽAJ ISPITA

Navedena područja ispitivanja obuhvaćaju po nekoliko potpodručja za koja su u tablici 31. navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen na konkretne opise onoga što pristupnik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

Nacionalnim ispitom iz Fizike za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja:

1. *Struktura tvari*
2. *Međudjelovanja*
3. *Gibanje*
4. *Energija.*

1. Struktura tvari

U prvome području ispitivanja opisuje se na koji su način objekti iz svakodnevnoga života sastavljeni od osnovnih građevnih elemenata: kako se atomi drže zajedno, koje sile postoje među njima, koja su različita stanja tvari te što uzrokuje različita svojstva tvari.

2. Međudjelovanja

U drugome području ispitivanja proučavaju se ideje povezane s pitanjima: *Zašto tijela mijenjaju stanje gibanja?*, *Zašto tijela padaju na Zemlju?* te *Zašto se neka tijela privlače, a druga ne?*. U tu svrhu istražuju se različita međudjelovanja tijela i čestica. Ovo područje naglašava da je razumijevanje međudjelovanja važno za opis promjene gibanja tijela.

3. Gibanje

U trećemu području ispitivanja opisuju se gibanja uz pomoć koncepata pomaka, brzine, akceleracije, zakona očuvanja, energije, količine gibanja te sudara tijela.

4. Energija

Energija je jedna od najraširenijih fizičkih veličina i pojam koji prožima sve grane fizike, ostale prirodne znanosti i tehniku. Energija se ne može stvoriti ili uništiti, već se može jedino pretvarati u različite oblike. U četvrtome području ispitivanja proučava se energija putem brojnih fenomena kao što su gibanje, svjetlost, zvuk, električno i magnetsko polje te unutarnja energija i toplina.

U tablici 36. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Struktura tvari*, *Međudjelovanja*, *Gibanje* i *Energija*.

Tablica 36. Područja ispitivanja, potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja iz Fizike

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
STRUKTURA TVARI		
<i>Tijela i tvari</i>	FIZ OŠ A.7.1. Uspoređuje dimenzije, masu i gustoću različitih tijela i tvari.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Uspoređuje dimenzije tijela. ◆ Uspoređuje mase tijela. ◆ Objašnjava zapis i značenje fizičke veličine. ◆ Analizira gustoće tijela različitoga oblika i sastava. ◆ Opisuje mjerenje gustoće tijela.
MEĐUDJELOVANJA		
<i>Sila i međudjelovanje</i>	FIZ OŠ B.7.2. Analizira međudjelovanje tijela te primjenjuje koncept sile.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Analizira učinke međudjelovanja. ◆ Prepoznaje različite vrste sila. ◆ Određuje resultantnu silu.

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
MEĐUDJELOVANJA		
Sila i međudjelovanje	FIZ OŠ B.7.2. Analizira međudjelovanje tijela te primjenjuje koncept sile.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Objašnjava silu težu i težinu. ◆ Povezuje produljenje opruge s težinom ovješena utega.
	FIZ OŠ B.7.3. Interpretira silu trenja i njezine učinke.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Konstruira koncept sile trenja. ◆ Objašnjava trenje. ◆ Prepoznaje učinke sile trenja. ◆ Razlikuje trenje kotrljanja od trenja klizanja.
	FIZ OŠ B.7.4. Analizira uvjete ravnoteže tijela i zakonitost poluge	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Konstruira zakonitost ravnoteže poluge. ◆ Povezuje težište i ravnotežu. ◆ Opisuje polugu. ◆ Objašnjava primjene poluge (mjerenje težine, razni alati...).
	FIZ OŠ B.7.5. Analizira utjecaj tlaka.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Konstruira koncept tlaka. ◆ Kvalitativno objašnjava podrijetlo hidrostatskoga i atmosferskoga tlaka. ◆ Analizira utjecaj tlaka na primjerima.
ENERGIJA		
Energija	FIZ OŠ D.7.6. Povezuje rad s energijom tijela i analizira pretvorbe energije.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Opisuje pojmove kinetičke i potencijalne energije. ◆ Povezuje rad i energiju. ◆ Analizira pretvorbe energije. ◆ Primjenjuje zakon očuvanja energije na primjerima pretvorbe energije.
STRUKTURA TVARI, ENERGIJA		
Unutarnja energija i toplina	FIZ OŠ A.7.7. Objašnjava agregacijska stanja i svojstva tvari na temelju njihove čestične građe.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Razlikuje svojstva tijela. ◆ Opisuje model čestične građe tvari. ◆ Objašnjava agregacijska stanja modelom čestične građe tvari.
	FIZ OŠ A.7.8. Povezuje promjenu volumena tijela i tlaka plina s građom tvari i promjenom temperature.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Objašnjava toplinsko širenje tijela. ◆ Objašnjava promjenu gustoće tijela s temperaturom. ◆ Povezuje temperaturu tijela s kinetičkom energijom molekula. ◆ Povezuje promjenu tlaka plina s promjenom temperature.
	FIZ OŠ D.7.9. Povezuje promjenu unutarnje energije i toplinu	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Primjenjuje koncepte unutarnje energije, topline i temperature. ◆ Objašnjava načine promjene unutarnje energije toplinom (zračenje, strujanje i vođenje). ◆ Analizira promjenu unutarnje energije.

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
STRUKTURA TVARI, MEĐUDJELOVANJA, ENERGIJA, GIBANJE		
Električna struja	FIZ OŠ BC.8.1. Povezuje pojavu razdvajanja električnoga naboja s pojavom električne struje i napona.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Opisuje međudjelovanje električnih naboja. ◆ Povezuje pojavu električne struje s električnom silom. ◆ Objašnjava električnu struju u metalima i elektrolitima. ◆ Povezuje električni napon s energijom jediničnoga naboja u izvoru. ◆ Opisuje pojavu elektromagnetske indukcije.
	FIZ OŠ DB.8.2. Analizira učinke električne struje i pojavu magnetizma.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Analizira učinke električne struje u jednostavnome strujnom krugu. ◆ Opisuje magnetsko djelovanje električne struje.
	FIZ OŠ D.8.3. Analizira električnu struju i napon te primjenjuje koncepte rada i snage.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Objašnjava grananje električne struje u paralelnome spoju i napon na pojedinim otpornicima serijskoga spoja. ◆ Povezuje električnu energiju s radom električne struje. ◆ Analizira rad i snagu električne struje.
	FIZ OŠ A.8.4. Objašnjava električni otpor vodiča.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Razlikuje električne izolatore i vodiče. ◆ Analizira električni otpor trošila. ◆ Objašnjava zašto vodič ima otpor. ◆ Objašnjava Ohmov zakon.
GIBANJE, MEĐUDJELOVANJA, ENERGIJA		
Gibanje	FIZ OŠ C.8.5. Analizira gibanje tijela po pravcu.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Analizira jednoliko i nejednoliko gibanje ◆ Određuje srednju brzinu tijela. ◆ Grafički i tablično prikazuje vremensku ovisnost položaja i brzine.

12.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Fizike za osmi razred osnovne škole sadrži 30 zadataka, od čega je 60 % zadataka zatvorenoga tipa (18 zadataka višestrukoga izbora od kojih svaki zadatak nosi po 1 bod), a 40 % zadataka otvorenoga tipa (12 zadataka produženoga odgovora od kojih svaki zadatak nosi po 2 boda).

U tablici 37. naveden je broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja.

Tablica 37. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA		UKUPAN BROJ ZADATAKA
	ZADATCI ZATVORENOGA TIPA	ZADATCI OTVORENOGA TIPA	
Tijela i tvari	2	1	3
Sila i međudjelovanje	4	5	9
Energija	3	1	4
Unutarnja energija i toplina	3	0	3
Električna struja	5	2	7
Gibanje	1	3	4
UKUPNO	18	12	30

U tablici 38. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja.

Tablica 38. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA		UKUPAN BROJ BODOVA
	ZADATCI ZATVORENOGA TIPA	ZADATCI OTVORENOGA TIPA	
Tijela i tvari	2	2	4
Sila i međudjelovanje	4	10	14
Energija	3	2	5
Unutarnja energija i toplina	3	0	3
Električna struja	5	4	9
Gibanje	1	6	7
UKUPNO	18	24	42

Nacionalni ispit iz Fizike traje **90 minuta**.

12.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pri prolasku električne struje kroz žaruljicu dolazi do pretvorbi energije. Koja od navedenih pretvorbi električne energije ispravno opisuje pretvorbu električne energije koja se događa u žaruljici?

- A. pretvorba električne energije u svjetlosnu i mehaničku
- B. pretvorba električne energije u kinetičku i mehaničku
- C. pretvorba električne energije u toplinsku i mehaničku
- D. pretvorba električne energije u svjetlosnu i toplinsku

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Struktura tvari, Međudjelovanja, Energija, Gibanje*

Potpodručje ispitivanja: *Električna struja*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ DB.8.2. Učenik analizira učinke električne struje i pojavu magnetizma.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik analizira učinke električne struje u jednostavnome strujnom krugu.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Koja je od navedenih tvrdnja točna za jednoliko pravocrtno gibanje?

- A. Brzina nije stalna te su put i vrijeme u proporcionalnome odnosu.
- B. Brzina je stalna te su put i vrijeme u obrnuto proporcionalnome odnosu.
- C. Brzina nije stalna te su put i vrijeme u obrnuto proporcionalnome odnosu.
- D. Brzina je stalna te su put i vrijeme u proporcionalnome odnosu.

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Gibanje, Međudjelovanja, Energija*

Potpodručje ispitivanja: *Gibanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ C.8.5. Učenik analizira gibanje tijela po pravcu.

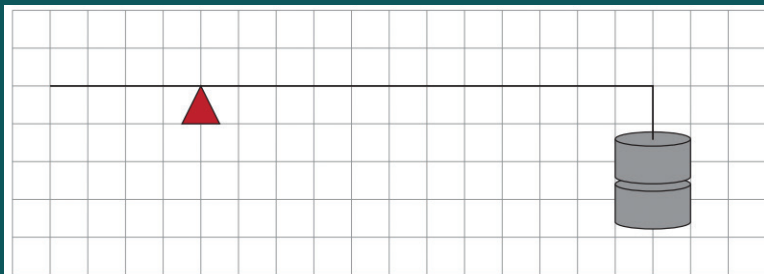
Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik analizira jednoliko i nejednoliko gibanje.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Slika prikazuje dvostranu polugu. Na desni kraj poluge ovješena su dva jednaka utega.

Koliko jednakih takvih utega moramo objesiti na lijevi kraj poluge da bi bila u ravnoteži?

- A. dva
- B. četiri
- C. šest
- D. osam

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Međudjelovanja*

Potpodručje ispitivanja: *Sila i međudjelovanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ B.7.4. Učenik analizira uvjete ravnoteže tijela i zakonitost poluge.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik konstruira zakonitost ravnoteže poluge.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

4. primjer

Tijekom rukometne utakmice rukometaši se koriste rukometnom loptom mase 0,45 kg. Koliko iznosi sila teža koja djeluje na rukometnu loptu?

Postupak:

Odgovor: _____

Točan odgovor: $F_g = m \cdot g$ (1 bod)
 $F_g = 4,5 \text{ N}$ (1 bod)

Područje ispitivanja: *Međudjelovanja*

Potpodručje ispitivanja: *Sila i međudjelovanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ B.7.2. Učenik analizira međudjelovanje tijela te primjenjuje koncept sile.

Razrada odgojno-obrazovnog ishoda: Učenik objašnjava silu težu i težinu.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Skejter mase 60 kg spušta se s vrha rampe visoke 3 m. Sila trenja je zanemariva. Koliko iznosi kinetička energija skejtera na dnu rampe?

Postupak:

Odgovor: _____

Točan odgovor: $E_{gp} = m \cdot g \cdot h$ ili $W = F \cdot s = G \cdot h$ (1 bod)

$$E_k = 1800\text{J} \quad (1 \text{ bod})$$

Područje ispitivanja: *Energija*

Potpodručje ispitivanja: *Energija*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ D.7.6. Učenik povezuje rad s energijom tijela i analizira pretvorbe energije.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik primjenjuje zakon očuvanja energije na primjerima pretvorbe energije.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

U nastavku je prikazan popis formula i konstanti koje učenici smiju koristiti tijekom pisanja nacionalnoga ispita iz Fizike. List s formulama učenici će dobiti uz ispitne materijale.

Popis formula i konstanti

Formule:

$$A = a \cdot b$$

$$V = a \cdot b \cdot c$$

$$\rho = \frac{m}{V}$$

$$F = k \cdot \Delta \ell$$

$$F_g = m \cdot g$$

$$G = m \cdot g$$

$$F_{\text{tr}} = \mu \cdot G$$

$$F_1 \cdot \ell_1 = F_2 \cdot \ell_2$$

$$p = \frac{F}{A}$$

$$p = \rho \cdot g \cdot h$$

$$F_u = \rho \cdot g \cdot V$$

$$W = F \cdot s$$

$$P = \frac{W}{t}$$

$$E_{\text{gp}} = m \cdot g \cdot h$$

$$Q = m \cdot c \cdot \Delta t$$

$$v = \frac{\Delta s}{\Delta t}$$

$$I = \frac{Q}{t}$$

$$I = \frac{U}{R}$$

$$U = \frac{W}{Q}$$

$$R = R_1 + R_2$$

$$\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$

$$R = \frac{\rho \cdot \ell}{A}$$

$$P = U \cdot I$$

$$W = U \cdot I \cdot t$$

Konstante

količnik težine i mase	$g = 10 \text{ N/kg}$
elementarni naboj	$e = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$

13. POVIJEST

13.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Povijesti ispituju se znanja i vještine koje su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja. Od učenika se očekuje razumijevanje razdoblja i društva, kao i razumijevanje važnih obilježja povijesnih razdoblja i društava koja su predmet proučavanja uz primjenu prikladne terminologije. Također, očekuje se sagledavanje prošlosti uz korištenje vještina i tehničkih koncepata vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, rada s povijesnim izvorima, povijesne perspektive te usporedbe i sučeljavanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Povijest za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁷ (NN, br. 27/19).

13.2. SADRŽAJ ISPITA

Na nacionalnome ispitu iz Povijesti za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz pet područja ispitivanja:

1. *Društvo*
2. *Ekonomija*
3. *Znanost i tehnologija*
4. *Politika*
5. *Filozofsko-religijsko-kulturno područje.*

Navedena područja ispitivanja obuhvaćaju po nekoliko potpodručja za koja su u tablicama 39., 40., 41., 42. i 43. navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen na konkretne opise onoga što pristupnik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

1. Društvo

U tablici 39. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Društvo*.

Tablica 39. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Društvo

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
DRUŠTVO			
Opća povijest Nacionalna povijest	<p>POV OŠ A.5.1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u prapovijesti i starome vijeku.</p>	<p>Učenik uspoređuje život ljudi u starije i mlađe kameno doba u svijetu i na hrvatskome povijesnom prostoru.</p> <p>Učenik objašnjava društvene promjene: raslojavanje društva i teritorijalne zajednice u metalno doba (Vučedolska kultura, Iliri i Kelti) na hrvatskome povijesnom prostoru i u širem okruženju.</p> <p>Učenik opisuje društveni život u državama uz rijeke Tigris, Eufrat i Nil s posebnim osvrtom na razvoj pravnih normi.</p> <p>Učenik objašnjava društveni život u grčkim gradovima-državama i uzroke grčke kolonizacije na Sredozemlju i Jadranu.</p> <p>Učenik opisuje ustroj rimskoga društva uzevši u obzir rimske zakone.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Prve ljudske zajednice u prapovijesti ♦ Društvo i svakodnevnica staroga Egipta i Mezopotamije ♦ Društveni razvoj u grčkim gradovima-državama na Sredozemlju i Jadranu ♦ Rimsko društvo i svakodnevnica
	<p>POV OŠ A.6.1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u srednjemu i ranom novom vijeku.</p>	<p>Učenik opisuje seobu naroda i kretanja stanovništva u srednjem i ranom novom vijeku.</p> <p>Učenik objašnjava utjecaj vjerskih gibanja i ratova na srednjovjekovno i rano novovjekovno društvo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Doba velikih migracija i ranosrednjovjekovna Europa ♦ Srednjovjekovno društvo – građanin, plemić i seljak ♦ Hrvatska u srednjemu vijeku – kneževi, kraljevi i kraljice, župani, plemstvo, svećenstvo, seljaštvo

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
DRUŠTVO			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ A.6.1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik uspoređuje društvene odnose u srednjem i ranom novom vijeku.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Utjecaj križarskih ratova na europska i hrvatska društva ♦ Učinak osmanskoga širenja na europske i hrvatske prostore
	POV OŠ A.7.1. Učenik analizira dinamiku i odnose pojedinaca i različitih društvenih skupina u 18. i 19. stoljeću.	<p>Učenik objašnjava reforme Marije Terezije i Josipa II. te njihov utjecaj na hrvatske zemlje.</p> <p>Učenik kategorizira posljedice industrijskih i građanskih revolucija u Europi, svijetu i na prostoru hrvatskih zemalja.</p> <p>Učenik analizira utjecaj građanskoga zakonika na razvoj društva te razvijanje građanskih prava s posebnim osvrtom na hrvatske zemlje.</p> <p>Učenik objašnjava razvoj Hrvatske u doba ilirskoga pokreta, novoga apsolutizma i građanskih reformi tijekom druge polovine 19. stoljeća.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Hrvatske zemlje u vrijeme dvorskoga – prosvijećenoga apsolutizma ♦ Francuska vladavina u hrvatskim zemljama ♦ Hrvatski narodni preporod – ilirski pokret ♦ Industrijske revolucije – razvoj gradova i radničko pitanje; industrijalizacija Hrvatske ♦ Temelj moderne Hrvatske: izgradnja hrvatskoga građanskog društva
	POV OŠ A.8.1. Učenik analizira međusobne odnose i dinamiku u pojedinim društvima tijekom 20. stoljeća.	Učenik objašnjava posljedice ratova 20. stoljeća s obzirom na promjene u društvu.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Društveni razvoj u međuratnome razdoblju u Hrvatskoj i svijetu: parlamentarizam, demokracija i totalitarni sustavi

2. Ekonomija

U tablici 40. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Ekonomija*.

Tablica 40. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Ekonomija

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
EKONOMIJA			
Opća povijest Nacionalna povijest	<p>POV OŠ B.5.1. Učenik objašnjava gospodarsku aktivnost pojedinih zajednica i njihovu važnost za razvoj društva u prapovijesti i starome vijeku.</p>	<p>Učenik objašnjava pojavu proizvodnje hrane, obrta, trgovine i novca u pojedinim ljudskim zajednicama u prapovijesti i starome vijeku.</p> <p>Učenik opisuje ulogu Feničana i Grka u posredničkoj trgovini, razvoj gospodarskih djelatnosti te osnivanje grčkih naseobina na hrvatskome povijesnom prostoru.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Od skupljača hrane i lovca do ratara, stočara, obrtnika i trgovca ♦ Stari Istok: grad postaje gospodarsko središte države ♦ Feničani i Grci – pomorci, trgovci i kolonizatori na Sredozemlju i Jadranu
	<p>POV OŠ B.6.1. Učenik objašnjava gospodarsku dinamiku i njezinu važnost u srednjemu i ranomu novom vijeku.</p>	<p>Učenik objašnjava gospodarsku organizaciju srednjovjekovnoga i rano novovjekovnoga vlastelinstva.</p> <p>Učenik opisuje povezanost trgovine s razvojem gradova u Europi i Hrvatskoj u srednjemu i ranomu novom vijeku.</p> <p>Učenik opisuje utjecaje izvaneuropskih civilizacija i kultura na europsko gospodarstvo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Gospodarstvo na srednjovjekovnome i rano novovjekovnome vlastelinstvu ♦ Uspon obrta, trgovine i manufakture – razvoj srednjovjekovnih i rano novovjekovnih gradova – europski i hrvatski primjeri ♦ Gospodarske posljedice velikih geografskih otkrića
	<p>POV OŠ B.7.1. Učenik analizira prosvijećeni apsolutizam i industrijalizaciju u smislu modernizacije i jačanja gospodarstva.</p>	<p>Učenik izdvaja gospodarske posljedice industrijskih revolucija i ranoga kapitalizma.</p> <p>Učenik raspravlja o utjecaju tehnološkoga napretka na svakodnevni život i razvoj gospodarstva s posebnim osvrtom na Hrvatsku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Industrijske revolucije – razvoj gradova ♦ Industrijalizacija Hrvatske ♦ Gospodarske i demografske promjene na prijelazu 19. i 20. stoljeća

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
EKONOMIJA			
Opća povijest	POV OŠ B.7.1. Učenik analizira prosvijećeni apsolutizam i industrijalizaciju u smislu modernizacije i jačanja gospodarstva.	Učenik objašnjava višestruke utjecaje prirodnih nepogoda i ratnih zbivanja na gospodarske promjene na prijelazu 19. i 20. stoljeća.	
Nacionalna povijest	POV OŠ B.8.1. Učenik analizira gospodarsku aktivnost i gospodarske sustave pojedinih država tijekom 20. stoljeća.	Učenik uspoređuje specifičnosti gospodarskoga razvoja svijeta, Europe i Hrvatske u međuratnome razdoblju.	<ul style="list-style-type: none"> Gospodarski učinci Velike svjetske gospodarske krize

3. Znanost i tehnologija

U tablici 41. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Znanost i tehnologija*.

Tablica 41. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Znanost i tehnologija

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
ZNANOST I TEHNOLOGIJA			
Opća povijest	POV OŠ C.5.1. Učenik obrazlaže važnost širenja izuma i tehnologije u prapovijesti i starome vijeku.	Učenik navodi najznačajnije izume u prapovijesti i starome vijeku te opisuje njihovu upotrebu i usavršavanje.	<ul style="list-style-type: none"> Izumi mijenjaju život ljudi Razvoj pisma i znanosti na Starome Istoku Graditeljska dostignuća, komunikacije i prometnice u starome svijetu
Nacionalna povijest		Učenik objašnjava kako su pismo i znanost u starome vijeku promijenili život ljudi te kako su oružja i transport postali izravna ratna i osvajačka sredstva.	
	POV OŠ C.6.1. Učenik objašnjava utjecaj znanosti, izuma i tehnologije na razvoj društva u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik obrazlaže razvoj seoskih i gradskih kuća te javnih građevina, kao i gradnju cesta te razvoj komunikacija.	<ul style="list-style-type: none"> Doprinosi Arapa i Židova u prijenosu i razvoju znanstvene misli na Sredozemlju i Europi

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
ZNANOST I TEHNOLOGIJA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ C.6.1. Učenik objašnjava utjecaj znanosti, izuma i tehnologije na razvoj društva u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik raspravlja o važnosti razvoja znanstvene misli i izuma te daje primjere upotrebe novih alata za napredak gospodarstva i društva.	<ul style="list-style-type: none"> Tehnološki napredak u srednjemu i ranomu novom vijeku
	POV OŠ C.7.1. Učenik analizira važnost širenja izuma i tehnologija od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik raspravlja o utjecaju razvoja prirodnih znanosti na tehnološki razvoj. Učenik analizira utjecaj tehnološkoga razvoja na pojavu i razvoj militarizma.	<ul style="list-style-type: none"> Trijumf znanosti i tehnologije i njihova primjena u kapitalizmu Vojno–politički savezi i odnosi među državama
	POV OŠ C.8.1. Učenik analizira razvoj i upotrebu tehnologija koje su promijenile život čovjeka u 20. i 21. stoljeću.	Učenik istražuje razvoj tehnoloških dostignuća koja su promijenila svakodnevni život u 20. i 21. stoljeću.	<ul style="list-style-type: none"> Znanost i tehnologija u međuratnome razdoblju

4. Politika

U tablici 42. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Politika*.

Tablica 42. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Politika

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
POLITIKA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ D.5.1. Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku.	Učenik uspoređuje razvoj grčkih gradova–država (Sparta i Atena) i novih oblika vladavine. Učenik objašnjava velike ratove Grka: Trojanski rat, grčko–perzijske ratove, Peloponeski rat i osvajanja Aleksandra Velikoga. Učenik objašnjava razvitak Rima od grada–države do Carstva, preobrazbu njegova ustroja te raspad.	<ul style="list-style-type: none"> Grčki gradovi–države: Sparta i Atena Ratovi stare Grčke Razvoj Rima, njegova teritorijalna ekspanzija i proces propadanja

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
POLITIKA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ D.5.1. Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku.	Učenik pokazuje na karti tijek rimske ekspanzije na hrvatski povijesni prostor i opisuje posljedice na život starosjedilaca.	
	POV OŠ D.6.1. Učenik objašnjava oblike vlasti i načine upravljanja državom u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik objašnjava utjecaj politike i ratova na teritorijalne promjene – bizantsko–franački ratovi, širenje arapske vlasti, osmanska osvajanja.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Franci, Arapi i Bizantsko Carstvo – od velesila do pada ♦ Europske monarhije u srednjemu i ranomu novom vijeku – odabrani primjeri
	POV OŠ D.6.1. Učenik objašnjava oblike vlasti i načine upravljanja državom u srednjemu i ranomu novom vijeku.	<p>Učenik obrazlaže procese nastanka europskih monarhija, dinastičke promjene i međusobne sukobe.</p> <p>Učenik objašnjava razvoj hrvatske srednjovjekovne države i njezin položaj u različitim državnim zajednicama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Hrvatska kneževina, kraljevstvo, zajednica s Ugarskom, dio habsburških zemalja ♦ Uspon Osmanskoga Carstva do statusa svjetske velesile
	<p>POV OŠ D.7.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.</p> <p>POV OŠ D.7.2. Učenik analizira utjecaj revolucija i ratova na preobrazbu državnoga uređenja od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.</p>	<p>Učenik objašnjava političku preobrazbu u Sjevernoj Americi i Francuskoj te njihov utjecaj na promjene u pojedinim državama Europe i svijeta.</p> <p>Učenik analizira revolucije 1848./1849., nacionalne pokrete u Europi i problem Istočnoga pitanja.</p> <p>Učenik određuje politički razvoj na području hrvatskih zemalja od preporodnoga doba do kraja Prvoga svjetskog rata.</p> <p>Učenik objašnjava postanak vojno–političkih saveza i uzroke, tijek i posljedice Prvoga svjetskog rata.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Američki rat za nezavisnost, Francuska revolucija i Napoleonovo doba ♦ Revolucije 1848./1849. Stvaranje nacija i nacionalnih država ♦ Parlamentarni život u Habsburškoj Monarhiji i hrvatskim zemljama od Listopadske diplome do početka Prvoga svjetskog rata ♦ Prvi svjetski rat: izmjena granica u Europi

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
POLITIKA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ D.8.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza u 20. i 21 stoljeću.	Učenik analizira političku kartu Europe u međuratnome razdoblju.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Versajski poredak i novonastalo stanje u Europi i svijetu ♦ Hrvatska i Hrvati u prvoj jugoslavenskoj državi ♦ Sukob federalizma i unitarizma ♦ Režimska nasilja nad Hrvatima

5. Filozofsko–religijsko–kulturno područje

U tablici 43. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Filozofsko–religijsko–kulturno područje*.

Tablica 43. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Filozofsko–religijsko–kulturno područje

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
FILOZOFSKO–RELIGIJSKO–KULTURNO PODRUČJE			
Opća povijest Nacionalna povijest	<p>POV OŠ E.5.1. Učenik obrazlaže važnost povijesti, uspoređuje različite ideje, umjetnosti, predmete svakodnevne upotrebe te pojavu pismenosti u prapovijesti i starome vijeku.</p> <p>POV OŠ E.5.2. Učenik objašnjava obilježja religija u civilizacijama i kulturama staroga svijeta.</p>	<p>Učenik opisuje važnost učenja povijesti, povijesnih izvora, arheoloških iskopavanja, računanja vremena i povijesnih razdoblja.</p> <p>Učenik objašnjava najstarija vjerovanja te prve poznate kalendare na hrvatskome povijesnom prostoru.</p> <p>Učenik razlikuje umjetnost oblikovanja predmeta svakodnevne upotrebe u prapovijesti i ranim civilizacijama.</p> <p>Učenik opisuje najstarija pisma i pojavu škola.</p> <p>Učenik objašnjava religije u starome svijetu, pojavu kršćanstva, progone i uspon kršćanstva u Rimskome Carstvu te širenje kršćanstva na hrvatskome povijesnom prostoru.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Uvod u povijest ♦ Prapovijest vjerovanja i počeci umjetnosti ♦ Stari svijet – pismo, umjetnost, religija, filozofija

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
FILOZOFSKO–RELIGIJSKO–KULTURNO PODRUČJE			
Opća povijest Nacionalna povijest	<p>POV OŠ E.6.1. Učenik objašnjava različite ideje, umjetničke stilove i književna djela u srednjemu i ranomu novom vijeku.</p> <p>POV OŠ E.6.2. Učenik raspravlja o obilježjima i sukobima religija u civilizacijama, društvima i kulturama srednjega i ranoga novog vijeka.</p>	<p>Učenik opisuje širenje i sukobe religija na prostoru srednjovjekovne i rano novovjekovne Europe.</p> <p>Učenik uspoređuje različite umjetničke stilove i kulturne dosege srednjega i ranoga novoga vijeka.</p> <p>Učenik objašnjava razloge diobe kršćanstva tijekom srednjega i ranoga novog vijeka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Kristijanizacija Europe i hrvatskih zemalja ♦ Uloga benediktinaca u kulturnome rastu i obnovi Europe ♦ Trojezična i tropismena kultura hrvatskoga srednjovjekovlja ♦ Podjele u kršćanstvu u srednjemu i ranomu novom vijeku ♦ Umjetnost od predromanike do baroka – europski i hrvatski primjeri ♦ Arapska i osmanska umjetnost u Europi
	<p>POV OŠ E.7.1. Učenik analizira ideje, ideologije i umjetničke dosege od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.</p>	<p>Učenik analizira prosvjetiteljske ideje na području filozofije, znanosti, religije, politike i ekonomije.</p> <p>Učenik razlikuje temeljna obilježja konzervativizma, liberalizma, socijalizma i nacionalnih pokreta.</p> <p>Učenik objašnjava važnost hrvatskih preporoditelja u kulturi, umjetnosti i znanosti, te njihovu ulogu u izgradnji političkih i kulturnih institucija.</p> <p>Učenik razlikuje značajke umjetničkih stilova modernoga doba u hrvatskome i svjetskome kontekstu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Doba prosvjetiteljstva ♦ Ideologije 19. stoljeća s osobitim osvrtom na oblikovanje hrvatske nacije ♦ Umjetnost modernoga doba – slikarstvo, glazba i književnost

13.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Povijesti za osmi razred osnovne škole sadrži 30 zadataka, od čega je 19 zadataka zatvorenoga tipa (15 zadataka višestrukoga izbora i četiri zadatka kronologije), a 11 zadataka otvorenoga tipa (10 zadataka kratkoga odgovora i jedan zadatak produženoga odgovora).

U tablici 44. naveden je broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 44. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	ZADATCI VIŠESTRUKOGA IZBORA	ZADATCI KRONOLOGIJE	ZADATCI KRATKOGA ODGOVORA	ZADATAK PRODUŽENOGA ODGOVORA	BROJ ZADATAKA PREMA PODRUČJU ISPITIVANJA
Društvo	4	1	2	0	7
Ekonomija	2	1	2	0	5
Znanost i tehnologija	3	1	2	0	6
Politika	4	1	2	1	8
Filozofsko– –religijsko –kulturno područje	2	0	2	0	4
UKUPNO	15	4	10	1	30

U tablici 45. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja. Učenik u ispitu može ostvariti 33 boda.

Tablica 45. Broj bodova prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA				UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRONOLOGIJA	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Društvo	4	1	2	0	7
Ekonomija	2	1	2	0	5
Znanost i tehnologija	3	1	2	0	6
Politika	4	1	2	4	11
Filozofsko– –religijsko –kulturno područje	2	0	2	0	4
UKUPNO	15	4	10	4	33

Nacionalni ispit iz Povijesti traje **70 minuta**.

13.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno pročitaj povijesne izvore iz djela povjesničara Plutarha.

„Ocu nije bilo dopušteno da podiže i odgaja sinove po svojoj volji, nego čim su napunili sedam godina, sam ih je zakonodavac preuzimao i uvrštavao u skupine gdje su živjeli i hranili se zajedno (...)”.

„Tad najrazboritiji od (...), uvidjevši da je Solon jedini posvema čist od onih pogrešaka i da ne sudjeluje u nasilju bogataša (...), stane ga moliti da se prihvati javnih poslova i dokonča razdor.”

Obilježja kojih se dvaju gradova uspoređuju u povijesnim izvorima?

- A. Aleksandrije i Tebe
- B. Babilona i Akada
- C. Rima i Kartage
- D. Sparte i Atene

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Politika*

Potpodručje ispitivanja: *Politika: opća povijest*

Odgojno-obrazovni ishod:

POV OŠ D.5.1. Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik uspoređuje razvoj grčkih gradova-država (Sparta i Atena) i novih oblika vladavine.

Sadržaj ispitivanja: Grčki gradovi-države: Sparta i Atena

Koncept ispitivanja: usporedba i sučeljavanje

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz hrvatske povijesti s početka 20. stoljeća?

- A.** proglašenje Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca → atentat u Narodnoj skupštini
→ osnivanje Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba
- B.** osnivanje Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba
→ proglašenje Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca → atentat u Narodnoj skupštini
- C.** proglašenje Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca
→ osnivanje Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba → atentat u Narodnoj skupštini

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Politika*

Potpodručje ispitivanja: *Politika: nacionalna povijest*

Obrazovni ishod:

POV OŠ D.8.1. Učenik kategorizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza u 20. i 21. stoljeću.

Razrada ishoda: Učenik analizira političku kartu Europe u međuratnome razdoblju.

Sadržaj ispitivanja: Hrvatska i Hrvati u prvoj jugoslavenskoj državi

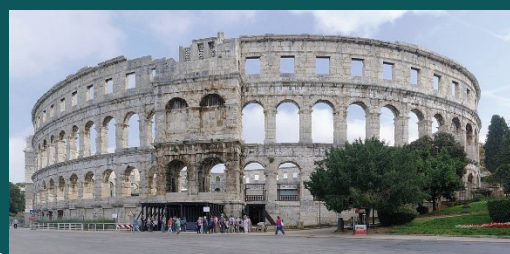
Koncept ispitivanja: vrijeme i prostor

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

3. primjer

Pozorno pogledaj slikovne priloge.

Kojim je brojem označena građevina izgrađena u predromaničkome stilu?

Točan odgovor: brojem 1

Područje ispitivanja: *Filozofsko-religijsko-kulturno područje*

Potpodručje ispitivanja: *Filozofsko-religijsko-kulturno područje: nacionalna povijest*

Obrazovni ishod:

POV OŠ E.6.1. Učenik objašnjava različite ideje, umjetničke stilove i književna djela u srednjemu i ranom novom vijeku.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik uspoređuje različite umjetničke stilove i kulturne dosege srednjega i ranoga novoga vijeka.

Sadržaj ispitivanja: Umjetnost od predromanike do baroka – europski i hrvatski primjeri

Koncept ispitivanja: rad s povijesnim izvorima

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Ukratko objasni događaje 1. Ulazak Sjedinjenih Američkih Država u Prvi svjetski rat i 2. Izlazak Rusije iz Prvog svjetskog rata

Objasni ulazak Sjedinjenih Američkih Država u Prvi svjetski rat. U objašnjenju s nekoliko rečenica je potrebno navesti:

- ulogu podmorničkoga rata,
- američku politiku neutralnosti
- američku objavu rata.

Objasni izlazak Rusije iz Prvog svjetskog rata. U objašnjenju s nekoliko rečenica potrebno je navesti:

- obilježja krize u društvu
- izbijanje revolucija
- mir u Brest-Litovsku.

MODEL TOČNOGA ODGOVORA:

1. Početkom 1917. godine njemačko ratno zapovjedništvo intenziviralo je neograničeni podmornički rat, usmjeren protiv svojih protivnika. SAD su do tada vodile tradicionalnu politiku neutralnosti. Ipak, pomagali su potajno sile Antante. Kada je SAD zatražio od Njemačke da prestane potapati i njezine neutralne brodove, a Njemačka se na to oglašila, u travnju 1917. SAD je objavio rat Njemačkoj. Njemačku je zato pokušala čim prije okončati rat, prije nego što američke trupe i oprema dođu do Europe.

2. Od samoga početka Prvog svjetskog rata Rusija se susrela s problemima manjka opreme i opskrbe, vojnika i stanovništva. Kako je rat odmicao kriza je bila sve veća, a nezadovoljstvo je raslo. Pod pritiskom nemira koji su izbili u Petrogradu i prerasli u Veljačku revoluciju 1917. car (Nikola II.) je odstupio i proglašena je republika. Kako ni privremena vlada nije uspjela riješiti krizu boljševici, predvođeni Lenjinom uz pomoć vojske svrgnuli su privremenu vladu i preuzeli vlast u Listopadskoj revoluciji. Početkom iduće, 1918. godine nova boljševička vlada je potpisala mir u Brest-Litovsku i izišla iz rata.

Područje ispitivanja: *Politika*

Potpodručje ispitivanja: *Politika: opća povijest*

Odgojno-obrazovni ishod: POV OŠ D.7.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.

Razrada odgojno-obrazovnog ishoda: Učenik objašnjava postanak vojno-političkih saveza i uzroke, tijek i posljedice Prvoga svjetskog rata.

Sadržaj: Prvi svjetski rat: izmjena granica u Europi.

Koncept ispitivanja: usporedba i sučeljavanje

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

14. GEOGRAFIJA

14.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Geografije ispituju se geografska znanja i geografske vještine koje su učenici osmoga razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja. Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Geografija za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁸ (NN, br. 7/19).

14.2. SADRŽAJ ISPITA

Na nacionalnom ispitu iz Geografije za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Prostorni identitet*
 - a) *Osnovna obilježja Zemlje*
 - b) *Geografski smještaj i položaj na različitim prostornim razinama*
 - c) *Identitet na različitim prostornim razinama*
 - d) *Međunarodne organizacije i regionalne integracije*
 - e) *Regije i odabrane države Europe*
2. *Prostorne organizacije i procesi*
 - a) *Geografske karte*
 - b) *Reljef Zemlje na različitim prostornim razinama*
 - c) *Klima na različitim prostornim razinama*
 - d) *Stanovništvo na različitim prostornim razinama*
 - e) *Naselja na različitim prostornim razinama*
 - f) *Gospodarstvo na različitim prostornim razinama*
 - g) *Zemlja u svemiru*
3. *Održivost*
 - a) *Vode na različitim prostornim razinama*
 - b) *Međuovisnost reljefa, klime, vode, tla i živoga svijeta na različitim prostornim razinama*
 - c) *Prirodni resursi na različitim prostornim razinama*
 - d) *Vrednovanje baštine na različitim prostornim razinama.*

³⁸ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_145.html

1. Prostorni identitet

„*Prostorni identitet* temeljni je geografski koncept koji obuhvaća prostor kao okvir svih geografskih istraživanja, regiju kao područje koje karakteriziraju određena obilježja te mjesto kao dio prostora kojemu su ljudi svojim aktivnostima ugradili značenja. *Prostorni identitet* uključuje i stanovništvo i njegove strukture te kulturne fenomene i način života koji iz njege proizlaze te, u konačnici, nacionalni identitet i svijest o važnosti izrastanja u odgovornoga i savjesnoga građanina” (NN, br. 7/19).

U tablici 46. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Prostorni identitet*.

Tablica 46. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Prostorni identitet*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNI IDENTITET		
Osnovna obilježja Zemlje	GEO OŠ A.B.5.3. Učenik analizira globalnu raspodjelu kopna i mora na geografskoj karti i globusu te uspoređuje prostorne identitete na kontinentskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ uspoređuje kontinente i oceane na globusu i geografskoj karti ◆ imenuje kontinente i oceane na globusu i geografskoj karti ◆ razlikuje kontinente Staroga i Novoga svijeta
Geografski smještaj i položaj na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.5.4. Učenik opisuje oblik, granice i državne simbole Republike Hrvatske, objašnjava aspekte položaja te izdvaja prirodno–geografske regije i upravno–teritorijalne jedinice koristeći se geografskim kartama.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ opisuje državne granice, oblik teritorija i državne simbole ◆ opisuje posebnosti položaja Hrvatske ◆ objašnjava prirodna obilježja kao identitetnu osnovu Hrvatske (panonska, dinarska, jadranska) ◆ uspoređuje prirodno–geografske regije i upravno–teritorijalne jedinice Hrvatske
	GEO OŠ A.B.7.1. Učenik objašnjava geografski smještaj i utjecaj geografskoga položaja na razvijenost Europe te opisuje utjecaj Europljana na druge dijelove svijeta.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje granice Europe uz pomoć geografske karte ◆ objašnjava geografski smještaj i geografski položaj Europe i njihove posljedice ◆ opisuje prometno značenje Europe s posebnim osvrtom na uključenost Hrvatske u mrežu europskih prometnih putova
	GEO OŠ A.B.C.7.9. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih posebnosti na naseljenost i gospodarski razvoj država Sjeverne Europe te uspoređuje baltičke s nordijskim državama Sjeverne Europe.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ uspoređuje specifičnosti geografskoga položaja, prirodnih uvjeta i održivoga gospodarstva država Sjeverne Europe

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNI IDENTITET		
<i>Geografski smještaj i položaj na različitim prostornim razinama</i>	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira geografski položaj, prostranost i kontinentalnost Istočne Europe
<i>Identitet na različitim prostornim razinama</i>	GEO OŠ A.B.5.3. Učenik analizira globalnu raspodjelu kopna i mora na geografskoj karti i globusu te uspoređuje prostorne identitete na kontinentskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ uspoređuje različite prostorne identitete Hrvatske
	GEO OŠ A.6.1. Učenik objašnjava stvaranje suvremene hrvatske države, opisuje političko uređenje i upravno–teritorijalnu organizaciju Republike Hrvatske.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje ključne faktore koji su utjecali na stvaranje suvremene hrvatske države ◆ prepoznaje utjecaje susjednih prostora na oblikovanje identiteta ◆ razlikuje upravno–teritorijalne regije Hrvatske
	GEO OŠ A.B.7.6. Učenik analizira specifične uvjete života u velikim prirodnim regijama Srednje Europe te objašnjava utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ objašnjava utjecaj povijesnoga, kulturnoga i političkoga razvoja na različit razvoj istočnoga i zapadnoga dijela Srednje Europe te Hrvatske
	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskoga kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira prilagodbu čovjeka životu na mediteranskome kršu i specifičnosti mediteranskoga kulturno–civilizacijskoga kruga
	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje povijesno–kulturni utjecaj Jugoistočne Europe na Hrvatsku
	GEO OŠ A.B.C.7.9. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih posebnosti na naseljenost i gospodarski razvoj država Sjeverne Europe te uspoređuje baltičke s nordijskim državama Sjeverne Europe.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira utjecaj prirodno–geografskih obilježja na život stanovništva Sjeverne Europe ◆ analizira posebnosti nordijskoga kulturno civilizacijskoga kruga

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNI IDENTITET		
<i>Identitet na različitim prostornim razinama</i>	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ analizira utjecaj povijesnoga nasljeđa na društveno–gospodarski razvoj država Istočne Europe
<i>Međunarodne organizacije i regionalne integracije</i>	GEO OŠ A.B.7.2. Učenik objašnjava nastanak političke karte Europe, procese integriranja te važnost suradnje i poštovanja različitosti.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ obrazlaže važnost interesnih integracija na razini Europe
	GEO OŠ A.B.7.3. Učenik obrazlaže nastanak, razvoj i značenje Europske unije u Europi i svijetu te utjecaj institucija Europske unije na pojedinca i države.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ analizira nastanak i proširenje Europske unije uz pomoć tematske karte ♦ prepoznaje značenje Europske unije u Europi i svijetu ♦ analizira utjecaj institucija i glavnih politika Europske unije na pojedinca i države

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNI IDENTITET		
Regije i odabrane države Europe	GEO OŠ A.B.7.2. Učenik objašnjava nastanak političke karte Europe, procese integriranja te važnost suradnje i poštovanja različitosti.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira razlike u površini i broju stanovnika europskih država
	GEO OŠ A.B.7.5. Učenik analizira europske regije s obzirom na njihove posebnosti.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ uspoređuje geografske posebnosti europskih regija ◆ razlikuje države prema pripadnosti europskim regijama
	GEO OŠ A.B.7.6. Učenik analizira specifične uvjete života u velikim prirodnim regijama Srednje Europe te objašnjava utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ uspoređuje prirodno–geografske regije Srednje Europe prema prirodnoj osnovi, gospodarskoj valorizaciji i načinu života ◆ analizira posebnosti i značenje Njemačke u Europi i svijetu
	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskog kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira posebnosti Italije i njezinu ulogu u regiji, Europi i svijetu
	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira posebnosti Bosne i Hercegovine
Regije i odabrane države Europe	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira posebnosti Ruske Federacije i njezinu gospodarsku, vojnu i političku ulogu u regiji, Europi i svijetu

2. Prostorne organizacije i procesi

„Prostorne organizacije i procesi složen je koncept koji obuhvaća razumijevanje prostornih rasporeda (distribucija) različitih elemenata prirodne osnove i društvene nadgradnje te prepoznavanje i razumijevanje mogućih obrazaca u tim distribucijama, njihovih međusobnih veza i naposljetku promjena tih distribucija, obrazaca i međudnosa tijekom vremena” (NN, br. 7/19).

U tablici 47. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Prostorne organizacije i procesi*.

Tablica 47. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja
Prostorne organizacije i procesi

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Geografske karte	<p>GEO OŠ B.5.2. Učenik razlikuje vrste geografskih karata prema mjerilu i sadržaju te uz pomoć tumača interpretira elemente karte na različitim prostornim razinama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje geografske karte prema mjerilu i sadržaju ◆ čita geografsku kartu uz pomoć tumača ◆ razlikuje elemente geografske mreže i koristi se njima za određivanje smještaja
	<p>GEO OŠ B.5.3. Učenik se orijentira u zavičaju uz pomoć topografske karte, plana grada (naselja) i kompasa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje primjere točne orijentacije topografske karte ◆ prepoznaje na topografskoj karti / planu grada (naselja) osnovne elemente prirodne i društvene osnove svojega zavičaja ◆ prepoznaje strane svijeta, pravce kretanja i kartografske znakove na skici
	<p>GEO OŠ B.8.2. Učenik određuje geografske koordinate zadanoga mjesta na geografskim kartama, služi se digitalnim kartama, snalazi se i kreće u prostoru uz pomoć topografske karte, plana grada (naselja), kompasa i GNSS-a.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje elemente topografske karte
Geografske karte	<p>GEO OŠ B.8.2. Učenik određuje geografske koordinate zadanoga mjesta na geografskim kartama, služi se digitalnim kartama, snalazi se i kreće u prostoru uz pomoć topografske karte, plana grada (naselja), kompasa i GNSS-a.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira na topografskoj karti elemente prirodne i društvene osnove ◆ koristi se brojčanim mjerilom ◆ analizira jednostavnu skicu kretanja po azimutu ◆ određuje geografsku širinu i dužinu zadanoga mjesta na općim geografskim kartama
	<p>GEO OŠ B.6.6. Učenik objašnjava složene utjecaje na obilježja klime, uspoređuje klimatske dijagrame te čita kartu klasifikacija klima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje na geografskoj karti karakteristične paralele

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Reljef Zemlje na različitim prostornim razinama	<p>GEO OŠ B.8.4. Učenik objašnjava građu i starost Zemlje, opisuje glavne unutarnje procese oblikovanja reljefa te na primjerima objašnjava uzroke i posljedice pokreta litosfernih ploča.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje tri osnovne skupine stijena i karakteristične primjere ◆ razlikuje osnovne pokrete litosfernih ploča i tipove njihovih granica ◆ analizira procese orogeneze, vulkanizma i seizmizma na granicama litosfernih ploča
	<p>GEO OŠ A.B.C.7.9. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih posebnosti na naseljenost i gospodarski razvoj država Sjeverne Europe te uspoređuje baltičke države s nordijskim državama Sjeverne Europe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje utjecaj glacijacije na oblikovanje reljefa
	<p>GEO OŠ B.5.4. Učenik objašnjava mehanizme nastanka i oblikovanja reljefa na Zemlji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje elemente/slojeve unutarnje građe Zemlje ◆ razlikuje relativnu visinu od nadmorske visine ◆ objašnjava promjenjivost reljefa pod utjecajem unutarnjih i vanjskih procesa
	<p>GEO OŠ B.C.5.5. Učenik uspoređuje reljefna obilježja panonskoga i dinarskoga prostora Hrvatske te ih vrednuje kao životni prostor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje primjere reljefnih oblika uz pomoć grafičkih prikaza i fotografija ◆ razlikuje na geografskoj karti primjere planina, prapornih zaravni, riječnih dolina, poloja, riječnih terasa, zavala, kotlina i krških polja ◆ uspoređuje reljefna obilježja panonskoga i dinarskoga prostora
Reljef Zemlje na različitim prostornim razinama	<p>GEO OŠ B.A.7.1. Učenik analizira prirodno–geografska obilježja Europe i objašnjava njihov utjecaj na naseljenost i gospodarske aktivnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje nazive eona i geoloških era važnih za oblikovanje reljefa Europe ◆ razlikuje reljefne cjeline Europe prema geološkoj starosti ◆ uspoređuje najzastupljenije tipove klime i pripadajuću vegetaciju u Europi

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Klima na različitim prostornim razinama	<p>GEO OŠ B.6.5. Učenik opisuje atmosferu i vrijeme, objašnjava najvažnije klimatske elemente, prikuplja i analizira podatke o vremenu te obrazlaže važnost vremenske prognoze.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje sastav i strukturu atmosfere ◆ objašnjava klimatske elemente (temperatura zraka, tlak zraka, vjetar, naoblaka, vlaga u zraku i padaline) ◆ razlikuje strujanje zraka u cikloni i anticikloni ◆ razlikuje planetarne vjetrove i njihova obilježja ◆ razlikuje vrste padalina prema načinu nastanka
	<p>GEO OŠ B.6.6. Učenik objašnjava složene utjecaje na obilježja klime, uspoređuje klimatske dijagrame te čita kartu klasifikacija klima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje trajanje i posljedice revolucije i nagnutosti Zemljine osi te njihov utjecaj na klimu ◆ razlikuje na crtežu, geografskoj karti i globusu toplinske pojaseve prema njihovim specifičnostima i klimatskim obilježjima ◆ objašnjava utjecaj pojedinih klimatskih čimbenika na obilježja klime (udaljenost od ekvatora, utjecaj kopna i mora, nadmorske visine, reljefa, morskih struja i revolucije Zemlje) ◆ analizira klimatski dijagram ◆ razlikuje klimatske razrede i klimatske tipove te njihov prostorni raspored ◆ analizira tipove klima uz pomoć klimatskih dijagrama / tematske karte
Stanovništvo na različitim prostornim razinama	<p>GEO OŠ A.B.7.4. Učenik objašnjava demografske i gospodarske posebnosti europskih država na temelju prikupljenih i obrađenih podataka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ objašnjava promjenu broja stanovnika Europe od 17. stoljeća do današnjice uz pomoć linijskoga dijagrama ◆ analizira podatke o gustoći naseljenosti europskih država ◆ označava prostore najgušće i najrjeđe naseljenosti Europe na geografskoj karti ◆ analizira strukture europskoga stanovništva ◆ objašnjava uzroke i posljedice neravnomyernoga gospodarskog razvoja Europe

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Stanovništvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira etničku i vjersku heterogenost država Jugoistočne Europe
	GEO OŠ B.A.6.1. Učenik interpretira podatke o broju i razmješčaju stanovnika i gustoći naseljenosti na primjerima iz Hrvatske i svijeta.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira linijski dijagram kretanja broja stanovnika ◆ izračunava gustoću naseljenosti ◆ analizira tematske karte navodeći uzroke neravnomjerne naseljenosti ◆ objašnjava razmješčaj stanovništva i gustoću naseljenosti u Hrvatskoj i svijetu uz pomoć tematskih karata ◆ prepoznaje depopulaciju kao dominantan demografski proces u Hrvatskoj
	GEO OŠ B.A.6.2. Učenik analizira sastavnice općega kretanja stanovništva svijeta i Hrvatske te njezinih prirodnih cjelina i županija.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ izračunava sastavnice prirodnoga, prostornoga i općega kretanja broja stanovnika na različitim prostornim razinama ◆ razlikuje uzroke i posljedice prirodne promjene na primjerima na različitim prostornim razinama ◆ prepoznaje uzroke i posljedice migracija ◆ razlikuje vrste migracija
	GEO OŠ B.A.6.2. Učenik analizira sastavnice općega kretanja stanovništva svijeta i Hrvatske te njezinih prirodnih cjelina i županija.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ objašnjava sastavnice prirodnoga, prostornoga i općega kretanja stanovništva na različitim prostornim razinama ◆ analizira opće kretanje stanovništva koristeći se dijagramima i tematskim kartama ◆ prepoznaje primjere različitih pisama

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Stanovništvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.A.6.3. Učenik objašnjava raznolikost svjetskoga stanovništva analizirajući pojedine strukture, identificira probleme koji iz toga proizlaze te izgrađuje pozitivan i tolerantan odnos prema drugim kulturnim zajednicama poštujući raznolikosti.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ objašnjava demografske probleme na temelju biološke i gospodarske strukture ◆ objašnjava uz pomoć dijagrama i tematskih karata jezičnu, vjersku, obrazovnu, gospodarsku, narodnosnu i biološku strukturu stanovništva na primjerima iz svijeta i Hrvatske
Naselja na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.A.6.4. Učenik razlikuje ruralna i urbana naselja, prepoznaje funkcije i njihov prostorni raspored te objašnjava hijerarhiju gradskih naselja na primjeru Hrvatske.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje urbana i ruralna naselja te način života u njima ◆ objašnjava utjecaj gradskih funkcija na prostor (rad, stanovanje, školovanje, turizam, trgovina, kultura...) ◆ razlikuje na geografskoj karti makroregionalne i regionalne centre u Hrvatskoj
Gospodarstvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskog kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira gospodarsku važnost turizma i utjecaj na preobrazbu prostora u državama Južne Europe
	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira prometnu važnost Jugoistočne Europe ◆ prepoznaje čimbenike koji utječu na gospodarski razvoj Jugoistočne Europe
	GEO OŠ B.A.7.2. Učenik analizira najvažnije čimbenike koji utječu na gospodarski razvoj i urbanizaciju država Zapadne Europe.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira važnost Sjevernoga mora i podmorja
	GEO OŠ B.A.7.2. Učenik analizira najvažnije čimbenike koji utječu na gospodarski razvoj i urbanizaciju država Zapadne Europe.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ prepoznaje primjere gospodarske valorizacije priobalja država Zapadne Europe ◆ uspoređuje utjecaj industrijalizacije na urbanizaciju i stvaranje urbanih regija država Zapadne Europe ◆ uspoređuje posebnosti Ujedinjenoga Kraljevstva i Francuske te ulogu tih država u regiji, Europi i svijetu

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Gospodarstvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ C.B.6.2. Učenik analizira podatke o gospodarskoj razvijenosti i procjenjuje stupanj razvijenosti države te objašnjava važnost usklađivanja gospodarskoga napretka i održivoga razvoja Hrvatske.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ analizira pokazatelje gospodarske razvijenosti (BNP, udio sektora djelatnosti, HDI) ◆ objašnjava važnost pojedinih djelatnosti za gospodarstvo na različitim prostornim razinama
Zemlja u svemiru	GEO OŠ B.8.3. Učenik objašnjava položaj, gibanja i međudjelovanje Zemlje s drugim nebeskim tijelima u Sunčevu sustavu i svemiru i njihov utjecaj na život na Zemlji.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje planete Sunčeva sustava ◆ objašnjava posljedice rotacije Zemlje te posljedice revolucije Zemlje i nagnutosti Zemljine osi ◆ određuje razlike u pojasnim vremenima ◆ prepoznaje položaj Zemlje i Sunca na karakteristične datume početaka godišnjih doba uz pomoć crteža (skice)

3. Održivost

„Održivost, treći aktualni koncept, podrazumijeva razvoj u skladu s ograničenim izvorima energije i sirovina te općenito s prirodom u kojoj je čovjek važan čimbenik različitih ekosustava. Koncept održivosti možemo promatrati s triju aspekata: društvenoga, ekološkoga i ekonomskoga” (NN, br. 7/19).

U tablici 48. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Održivost*.

Tablica 48. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja Održivost

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ODRŽIVOST		
Vode na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.A.7.1. Učenik analizira prirodno–geografska obilježja Europe i objašnjava njihov utjecaj na naseljenost i gospodarske aktivnosti.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ uspoređuje obilježja najvažnijih europskih mora i njihovih obala ◆ uspoređuje posebnosti važnijih europskih rijeka i jezera
	GEO OŠ C.5.1. Učenik objašnjava raspodjelu i kruženje vode na Zemlji te njezinu važnost za život i istražuje mogućnosti vlastitoga doprinosa u racionalnome korištenju voda.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje osnovne pojavne oblike vode na Zemlji na primjerima ◆ uspoređuje zastupljenost slatke i slane vode na različitim prostornim razinama ◆ objašnjava kruženje vode u prirodi ◆ objašnjava važnost vode za život

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ODRŽIVOST		
Vode na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskog kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ analizira osnovna obilježja Sredozemnoga mora
	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ imenuje najvažnije rijeke i jezera Istočne Europe ♦ analizira načine vrednovanja najvažnijih rijeka i jezera Istočne Europe
	GEO OŠ C.5.2. Učenik opisuje osnovna obilježja i važnost kopnenih voda na Zemlji i u Hrvatskoj te podržava njihovo održivo iskorištavanje.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ razlikuje osnovna obilježja voda na kopnu ♦ prepoznaje osnovne elemente tekućice i porječja na primjeru velike rijeke na geografskoj karti ♦ razlikuje na geografskoj karti veće svjetske i hrvatske rijeke ♦ razlikuje primjere prirodnih i umjetnih jezera na različitim prostornim razinama ♦ opisuje načine iskorištavanja kopnenih voda na primjerima iz svijeta i Hrvatske
	GEO OŠ C.5.3. Učenik obrazlaže glavna obilježja mora, mogućnosti iskorištavanja mora i podmorja te prepoznaje Jadransko more kao bogatstvo Hrvatske.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ uspoređuje glavna svojstva i gibanja Jadranskoga i svjetskog mora ♦ prepoznaje primjere iskorištavanja mora, obala i podmorja
Međuovisnost reljefa, klime, vode, tla i živoga svijeta na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.C.5.5. Učenik uspoređuje reljefna obilježja panonskoga i dinarskoga prostora Hrvatske te ih vrednuje kao životni prostor.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ objašnjava međuovisnost reljefa te naseljenosti i djelatnosti
	GEO OŠ B.A.7.1. Učenik analizira prirodno–geografska obilježja Europe i objašnjava njihov utjecaj na naseljenost i gospodarske aktivnosti.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ prepoznaje utjecaj prirodno–geografskih obilježja na naseljenost i gospodarstvo Europe
	GEO OŠ C.6.3. Učenik objašnjava međuovisnost klime, tla i živoga svijeta te utjecaj čovjeka na promjenu bioraznolikosti na primjerima iz zavičaja i Hrvatske.	<ul style="list-style-type: none"> ♦ prepoznaje međusobnu povezanost klime, tla te biljnoga i životinjskoga svijeta na primjerima iz Hrvatske ♦ objašnjava antropogeni utjecaj na tlo i živi svijet

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ODRŽIVOST		
<i>Prirodni resursi na različitim prostornim razinama</i>	<p>GEO OŠ C.6.4. Učenik navodi i opisuje prirodna bogatstva, sirovine i izvore energije, navodi vrste onečišćenja i mjere zaštite te objašnjava važnost selektiranja otpada.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje prirodna bogatstva, sirovine i izvore energije ◆ razlikuje utjecaj obnovljivih i neobnovljivih izvora energije na okoliš ◆ prepoznaje onečišćenje okoliša i moguće mjere zaštite od onečišćenja na lokalnoj i globalnoj razini
<i>Vrednovanje baštine na različitim prostornim razinama</i>	<p>GEO OŠ C.A.6.1. Učenik razlikuje kategorije zaštite prirode, navodi primjere zaštićene prirodne i kulturne baštine u Hrvatskoj, objašnjava važnost zaštićenih područja i lokaliteta kao gospodarskoga potencijala i elementa identiteta te sudjeluje u aktivnostima čuvanja i adekvatnoga vrednovanja baštine na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ razlikuje vrste zaštićenih područja u Hrvatskoj ◆ imenuje na slijepoj karti primjere strogih rezervata (SR), nacionalnih parkova (NP), parkova prirode (PP), regionalnih parkova (RP) i geoparkova (GP) u Hrvatskoj ◆ razlikuje primjere kulturne materijalne i nematerijalne baštine u Hrvatskoj ◆ prepoznaje na geografskoj karti i na karakterističnim fotografijama hrvatske lokalitete s UNESCO–ova Popisa svjetske baštine

14.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Geografije za osmi razred osnovne škole sadrži 30 zadataka, od čega je 40 % zadataka zatvorenoga tipa (12 zadataka višestrukoga izbora), a 60 % zadataka otvorenoga tipa (18 zadataka, od čega 15 zadataka kratkoga odgovora te tri zadatka produženoga odgovora).

Područje ispitivanja *Prostorni identitet* zastupljeno je u ispitu s osam zadataka (27 %), *Prostorne organizacije i procesi* sa 16 zadataka (53 %) te *Održivost* sa šest zadataka (20 %). Područja ispitivanja su u ispitu zastupljena proporcionalno sadržajima učenja i poučavanja geografije tijekom osnovnoškolskoga obrazovanja.

U tablici 49. naveden je broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 49. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA			UKUPAN BROJ ZADATAKA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
<i>Prostorni identitet</i>	3	4	1	8
<i>Prostorne organizacije i procesi</i>	7	8	1	16
<i>Održivost</i>	2	3	1	6
UKUPNO	12	15	3	30

U ispitu je moguće ostvariti 33 boda.

U tablici 50. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 50. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

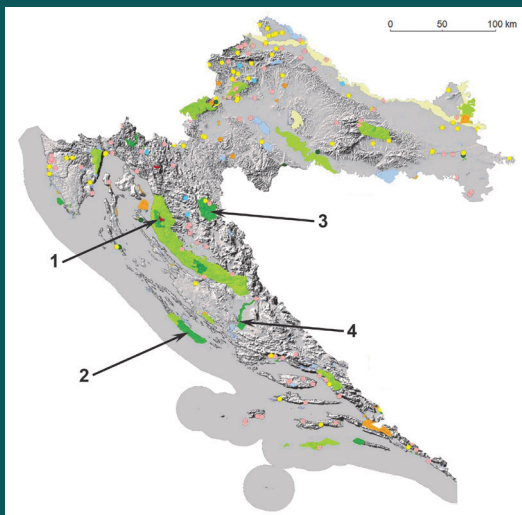
PODRUČJE ISPITIVANJA	BROJ BODOVA PREMA VRSTI ZADATAKA			UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
<i>Prostorni identitet</i>	3	4	2	9
<i>Prostorne organizacije i procesi</i>	7	8	2	17
<i>Održivost</i>	2	3	2	7
UKUPNO	12	15	6	33

Nacionalni ispit iz Geografije traje **70 minuta**.

14.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Promotri priloženu geografsku kartu i fotografiju.

Kojim je brojem na priloženoj geografskoj karti označeno zaštićeno područje s fotografije?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Održivost*

Potpodručje ispitivanja: *Vrednovanje baštine na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ C.A.6.1. Učenik razlikuje kategorije zaštite prirode, navodi primjere zaštićene prirodne i kulturne baštine u Hrvatskoj, objašnjava važnost zaštićenih područja i lokaliteta kao gospodarskoga potencijala i elementa identiteta te sudjeluje u aktivnostima čuvanja i adekvatnoga vrednovanja baštine na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

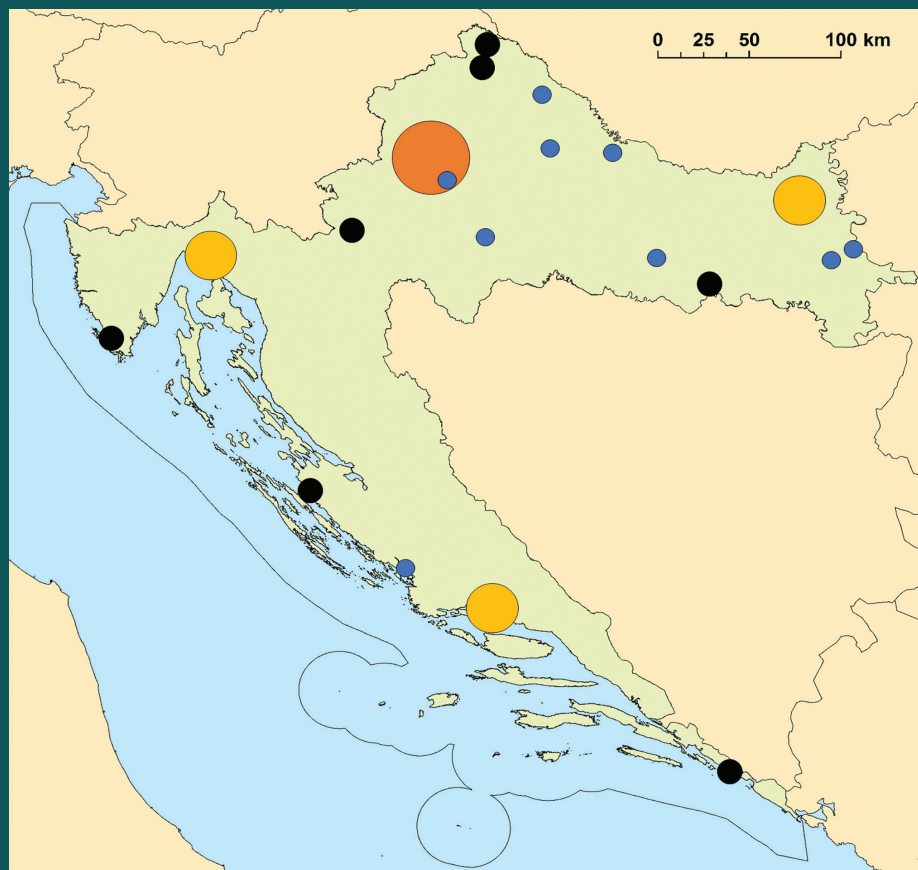
Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: imenuje na slijepoj karti primjere strogih rezervata (SR), nacionalnih parkova (NP), parkova prirode (PP), regionalnih parkova (RP) i geoparkova (GP) u Hrvatskoj

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Promotri priloženu geografsku kartu.

Koje je ime najsjevernijeg regionalnog centra u Hrvatskoj? ____
Označi taj regionalni centar brojem 1 na priloženoj geografskoj karti.

Točan odgovor: Čakovec, broj 1 upisan uz kružić na karti kojim je označen Čakovec

Područje ispitivanja: *Prostorne organizacije i procesi*

Potpodručje ispitivanja: *Naselja na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ B.A.6.4. Učenik razlikuje ruralna i urbana naselja, prepoznaje funkcije i njihov prostorni raspored te objašnjava hijerarhiju gradskih naselja na primjeru Hrvatske.

Razrada odgojno-obrazovnog ishoda: razlikuje na geografskoj karti makroregionalne i regionalne centre u Hrvatskoj

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Promotri priloženu tablicu.

ŽUPANIJA	ŽIVOROĐENI	UMRLI
Zagrebačka	2830	4428
Krapinsko-zagorska	1080	2015
Karlovačka	860	2316
Virovitičko-podravska	675	1315
Vukovarsko-srijemska	1266	2533
Međimurska	1129	1460

Tablica prikazuje broj živorođenih i umrlih osoba u odabranim županijama Panonsko-peripanonske Hrvatske 2021. godine.

Koja od navedenih županija bilježi najmanji prirodni pad?

Točan odgovor: Međimurska

Područje ispitivanja: *Prostorne organizacije i procesi*

Potpodručje ispitivanja: *Stanovništvo na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ B.A.6.2. Učenik analizira sastavnice općega kretanja stanovništva svijeta i Hrvatske te njezinih prirodnih cjelina i županija.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: izračunava sastavnice prirodnog, prostornog i općeg kretanja broja stanovnika na različitim prostornim razinama

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Promotri priložene fotografije.

Fotografije prikazuju obilježja jednog kulturno–civilizacijskog kruga iz kojega je Hrvatska primila značajne utjecaje.

1. Koji je naziv kulturno–civilizacijskog kruga čija su obilježja vidljiva na fotografijama?

2. Opiši primjer utjecaja navedenoga kulturno–civilizacijskog kruga na Hrvatsku.
Odgovori cjelovitom rečenicom.

Točni odgovori:

1. jugoistočnoeuropski (kulturno-civilizacijski krug)
2. Iz navedenoga kulturno-civilizacijskog kruga Hrvatska je primila značajne utjecaje u jeziku (turcizmi), vjeri (islam, pravoslavlje) i prehrani (ćevapčići, sarma, baklava,...).

Područje ispitivanja: *Prostorni identitet*

Potpodručje ispitivanja: *Identitet na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ A.B.7.6. Učenik analizira specifične uvjete života u velikim prirodnim regijama Srednje Europe te objašnjava utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: objašnjava utjecaj povijesnoga, kulturnog i političkog razvoja na različit razvoj istočnoga i zapadnoga dijela Srednje Europe te Hrvatske

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

